

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Skauting v Piešťanoch v 20. storočí

Diplomová práca

Pod'akovanie:

Chcel by som sa pod'akovať všetkým, ktorí mi akýmkoľvek spôsobom pomohli pri vypracovávaní tejto diplomovej práce. Osobitné pod'akovanie patrí Anne Oravcovej, vodkyňi 80. zboru Ginko Piešťany za poskytnutie skautských archívnych dokumentov, fotografií a osobných výpovedí. Pracovníkom Balneologického múzea v Piešťanoch za poskytnutie viacerých cenných informácií. Členom Historickej komisie Slovenského skautingu, hlavne skautským bratom Petrovi Janotovi a Jozefovi Miklošovi, za odbornú korekciu textu, poskytnutie množstva archívnych materiálov a inšpiratívne vzájomné rozhovory. V neposlednom rade svojej sestre Jane Rampačkovej za jazykovú korekciu textu a všetkým skautom z Piešťan a okolia za poskytnutie akýchkoľvek informácií a širokej podpore z ich strany.

Hlavné pod'akovanie patrí školiteľovi doc. Mgr. Martinovi Vaššovi, PhD. za jeho odborné vedenie, cenné informácie, kritické pripomienky a pomoc, ktorú mi poskytol pri vypracovaní tejto diplomovej práce. Chcem sa pod'akovať rovnako aj mojej rodine za dlhodobú podporu pri štúdiu, ktorého výsledkom je aj táto práca.

Abstrakt

V predloženej diplomovej práci sme sa zaoberali dejinami skautského hnutia v Piešťanoch od jeho vzniku v prvej polovici 20. storočia až po súčasnosť. Na základe starých skautských kroník, osobných spomienok, fotografií, novín a časopisov o skautingu a Piešťanoch sme sa snažili čo najpodrobnejšie zmapovať, ako vznikol skauting v Piešťanoch, ako bol niekoľko krát zakázaný a znovuoobnovený a ako vyzeral skautský život v jednotlivých obdobiach svojej existencie. Súčasťou práce je aj ucelený prehľad dejín slovenského i svetového skautingu. Kvôli ucelenejšiemu pohľadu na danú problematiku sme do práce zahrnuli chronologický prehľad najvýznamnejších udalostí z dejín piešťanského a zároveň aj slovenského skautingu. Nevynuli sme ani kapitolu o najvýznamnejších osobnostiach skautingu v Piešťanoch s prihliadnutím na ich skautský i osobný život.

Obsah

Úvod	11
1. História skautingu na Slovensku	13
1. 1 Vznik skautingu	13
1. 2 História skautingu na Slovensku do roku 1938	15
1. 3 História skautingu na Slovensku od roku 1938 po súčasnosť	23
2. Skauting v Piešťanoch v 20. storočí	34
2. 1 Počiatky skautingu v Piešťanoch (1930 - 1938)	34
2. 2 Rozmach obnoveného skautingu v Piešťanoch (1945 - 1948)	41
2. 2. 1 Piešťanský skauting v roku 1945	41
2. 2. 2 Piešťanský skauting v roku 1946	47
2. 2. 3 Lady Baden-Powell v Piešťanoch	53
2. 2. 4 Piešťanský skauting v rokoch 1947 - 1948	55
2. 3 Skauting v Piešťanoch v časoch „pražskej jari“ (1968 - 1972)	59
2. 4 Obnova skautingu v Piešťanoch (1989 - 1990)	64
3. Osobnosti piešťanského skautingu	66
3. 1 Štefan Masaryk - Runci	66
3. 2 Štefan Arbet - Mauglí	67
3. 3 Anton Botek	68
3. 4 Jozef Petříček - Runco	69
3. 5 Anna Oravcová - Nina	72
4. Chronologický prehľad udalostí	74
Záver	79
Zoznam použitých prameňov a literatúry	80
Prílohy	83

Zoznam príloh

Príloha č. 1:	Lord Rober Baden-Powell (B-P) - zakladateľ skautingu	84
Príloha č. 2:	Antonín Benjamín Svojsík - zakladateľ skautingu v Česku	84
Príloha č. 3:	Oddielová zápisnica 2. oddielu skautov z 19. decembra 1945	85
Príloha č. 4:	Tábor 2. oddielu skautov v júli 1946 v lokalite Burková studnička	86
Príloha č. 5:	Svetová náčelníčka skautingu Lady Baden-Powell počas návštevy Piešťan 26. septembra 1946	86
Príloha č. 6:	Ďakovný list Lady Baden-Powell odoslaný zborovému vodcovi Štefanovi Arbetovy z návštevy Piešťan v septembri 1946	87
Príloha č. 7:	Preklad ďakovného listu Lady Baden-Powell	88
Príloha č. 8:	Preprava táborového materiálu na skautský tábor v Modrovskej doline v roku 1947	89
Príloha č. 9:	Skautský tábor na Úhrade v roku 1969	89
Príloha č. 10:	Odovzdávanie Betlehemskeho svetla v Piešťanoch v roku 1991	90
Príloha č. 11:	Štefan Masaryk - Runci (1912 - 2006)	90
Príloha č. 12:	Anton Botek (1911 - 1992)	90
Príloha č. 13:	Štefan Arbet - Mauglí (1915 - 1990), fotografia z roku 1937 a 1946, skautský preukaz z roku 1937	91
Príloha č. 14:	Jozef Petříček - Runco (1926 - 2011), fotografia z roku 1946 a 2010	92
Príloha č. 15:	Anna Oravcová - Nina	92
Príloha č. 16:	Zoznam piešťanských skautských táborov od roku 1945 po súčasnosť	93

Zoznam skratiek

SSP - Spartakoví skauti práce

SKS - Slovenský katolícky skauting

ÚSKS - Ústredie slovenských katolíckych skautov

HM - Hlinková mládež

SČM - Svaz českej mládeže

KSČ - Komunistická strana Československa

ÚV KSČ - Ústřední výbor Komunistické strany Československa

ČSR - Československá republika

ČSM - Československý svaz mládeže

SSM - Socialistický svaz mládeže

WOSM - World Organisation of the Scout Movement (Svetová organizácia skautského hnutia)

WAGGGS - World Association of Girl Guides and Girl Scouts (Svetová asociácia skautiek)

KČST - Klub československých turistov

sr. - sestra (skautské oslovenie)

br. - brat (skautské oslovenie)

SÚLŠ - Slovenská ústredná lesná škola

OLŠ - Oblastná lesná škola

ČSÚAPZ - Československý ústav pre atestáciu prístrojov a zariadení

TJ - Telovýchovná jednota

MsNV - Mestský národný výbor

Úvod

Slovenský skauting patrí medzi najväčšie a najaktívnejšie organizácie pre deti a mládež na Slovensku. Ročne uskutoční vyše 1 000 akcií a táborov pre takmer 7000 záujemcov a takmer 1 000 dobrovoľníkov sa stará o výchovu, neformálne vzdelávanie a zmysluplné využitie voľného času detí a mladých ľudí v 120 mestách a obciach na Slovensku. V skautingu si mladí plnia svoje sny, učia sa nové a zaujímavé veci a nachádzajú si tu skvelých priateľov. Skautský výchovný program im dáva šancu zdolať osobné výzvy, vyniknúť, zažiť pocit úspechu a uznanie od druhých. Prostredníctvom skautingu objavujú, čo môžu v živote dokázať. Uplatňujú tu svoje schopnosti, realizujú sa a zlepšujú v tom, v čom chcú byť dobrí.

Predkladaná diplomová práca sa zameriava na dejiny skautingu v Piešťanoch počas 20. storočia. V práci sme sa zamerali najmä na celkovú charakteristiku jednotlivých období skautingu v Piešťanoch podľa chronologického usporiadania. Okrem hlavnej časti sme v stručnosti priblížili históriu skautingu na území Slovenska, najvýznamnejšie osobnosti piešťanského skautingu z hľadiska ich skautského i osobného života a text práce doplnili o prehľadnú chronológiu udalostí, ktoré sa týkali histórie skautingu v Piešťanoch i na Slovensku.

Hlavnou inšpiráciou k písaniu diplomovej práce o skautingu v Piešťanoch bol hlavne fakt, že sme už od detstva súčasťou skautského hnutia v Piešťanoch, ktoré je rovnako i našim rodiskom. Aj formou diplomovej práce by sme sa chceli poďakovať všetkým skautským vedúcim, aj tým, čo už nie sú medzi nami, za ich obetavú a dobrovoľnú prácu v prospech mladých ľudí. Pri spracovaní témy sme sa nemali možnosť oprieť o žiadnu publikáciu, ktorá by pojednávala o dejinách skautingu v Piešťanoch. Naším hlavným zdrojom boli osobné zápisky a spomienky nášho bývalého zborového vodcu br. Jozefa Petříčka - Runca, ktoré pomerne podrobne popisujú hlavne obdobie medzi rokmi 1945 - 1948¹. Pri písaní prvej kapitoly o histórii skautingu na Slovensku sme využili najmä české publikácie ako *Kronika čs. skautského hnutí do roku 1990*², populárno-vedecky napísanú knihu *Skautské století*³ a knižne nevydanú slovenskú publikáciu od Petra Janotu, člena

¹ PETŘÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, 39 s.

² BŘEČKA, Bruno. *Kronika čs. skautského hnutí do roku 1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, 321 s.

³ ŠANTORA, Roman a kolektív. *Skautské století - Dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2012, s. 29.

Historickej komisie Slovenského skautingu, o dejinách skautingu na Slovensku ⁴. Veľmi dôležitými písomnými prameňmi boli dobové skautské časopisy a na regionálne noviny z Piešťan, ktoré nám pomohli osvetliť problematiku počiatkov skautského hnutia v Piešťanoch, ktoré sa nenachádzali ani v spomienkach Jozefa Petríčka ⁵. Okrem písomných prameňov sme využívali nielen ako hlavnú časť prílohy, aj historické skautské fotografie, ktoré sú zachované od roku 1946. V práci sme využili i množstvo informácií dostupných na internete, ktoré nám dopomohli k celistvejšiemu pohľadu na problematiku dejín skautingu v Piešťanoch. Poslednou informačnou zložkou boli osobné rozhovory najmä s Annou Oravcovou – Nina, zborovou vodkyňou piešťanského skautingu, ktorá nám okrem osobných spomienok poskytla viaceré dobové skautské kroniky, zápisnice a historické fotografie.

⁴ JANOTA, Peter. *Stručný prehľad dejín skautingu na Slovensku*. Bratislava: Slovenský skauting, 2015, 36 s. Rukopis.

⁵ Buď pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva, 1930 - 1938
Piešťanské noviny: nepochitický týždenník, 1935 - 1936
Piešťanský obzor: spoločenský nepochitický týždenník, 1932

1. História skautingu na Slovensku

1.1 Vznik svetového skautingu

Za zakladateľa svetového skautingu je považovaný Robert Baden-Powell, ktorý je medzi skautmi známy pod prezývkou B-P ⁶. Narodil sa v roku 1857 v Londýne a už ako malý chlapec inklinoval k blízkemu vzťahu k prírode. Po dovŕšení dospelého veku vstúpil do armády, čo mu umožnilo nielen cestovať do cudzích krajín, ale i zdokonaľovať sa v pozorovaní prírody. Počas svojej vojenskej služby v Indii, Afganistane a hlavne v Južnej Afrike sa naplno ukázali jeho schopnosti ako vojenského zveda. Ako armádny dôstojník napísal v roku 1899 príručku *Aids to Scouting*, ktorá radila vojenským prieskumníkom, a v ich činnosti zožala obrovský úspech. V tom istom roku vypukla v Južnej Afrike druhá búrka vojna. Počas nej sa mu podarilo vyše 200 dní brániť mesto Mafeking pred viacnásobnou búrskou presilou. V priebehu bojov využíval B-P viaceré vojenské taktiky a ľsti, avšak najvýznamnejším aspektom bolo využívanie malých skupiniek mladých chlapcov, ktorých využíval na výzvedné účely. Ich pocit zodpovednosti, disciplinovanosti a úsilie nesklamať prejavenu dôveru na veliteľa Mafekingu silne zapôsobili. Vtedy v Baden-Powellovi uzrela myšlienka venovať sa v budúcnosti práve práci s mládežou.

Po návrate do Anglicka sa B-P stal národným hrdinom a stal sa najmladším generálom v britskej armáde. Jeho príručka *Aids to Scouting* sa stala medzi mládežou veľmi populárnou. Preto sa rozhodol napísať ďalšiu knihu, tentokrát určenú nie pre vojakov, ale pre chlapcov. Aby si overil svoje nápady v praxi, usporiadal pre 20 chlapcov experimentálny tábor na juhoanglickom ostrove Brownsea. Tábor začal 1. augusta 1907 a práve tento dátum je považovaný za faktický začiatok skautingu ⁷. Tábor a experiment so skautingom bol veľmi úspešný. B-P sa rozhodol dokončiť pripravovanú knihu, ktorá by bola pre začínajúcich skautov vodítkom. Príručka *Scouting for Boys* (Skauting pre chlapcov) začala vychádzať začiatkom roku 1908, najprv v šiestich samostatných zošitoch a v lete bola nakoniec vydaná aj knižne. Na podporu knihy začal robiť B-P verejné prednášky, ktoré mali veľký ohlas. Hneď na prvej prednáške uskutočnenej 24. januára 1908 v Londýne vyhlásil B-P založenie vôbec prvej skautskej organizácie - *Boy Scouts Association of Great Britain* ⁸. Skauting sa začal šíriť

⁶ ŠANTORA, Roman a kolektív. *Skautské století - Dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2012, s. 29.

Vid'. príloha č. 1.

⁷ BŘEČKA, Bruno. *Kronika čs. skautského hnutí do roku 1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, s. 14.

⁸ ŠANTORA, *Skautské století*, s. 16

ako lavína. B-P v septembri 1909 zvolal celonárodné stretnutie skautov, aby zistil, aký ohlas skauting medzi chlapcami vyvolal. Reagovalo viac ako 10 000 chlapcov a okrem nich aj niekoľko skupiniek dievčat. O rok neskôr bol oficiálne založený dievčenský skauting, v ktorom sa angažovala Baden-Powellova sestra Agnes. To bolo v roku 1910, a toho istého roku B-P definitívne opustil armádu, aby sa mohol venovať iba skautom vo funkcii náčelníka.

Tou dobou bol už skauting so svojimi viac ako 100 tisíc členmi najdôležitejším mládežníckym hnutím v Británii. Skauting sa však začal šíriť i do ostatných častí sveta. Za pár rokov sa skautské hnutie rozšírilo do všetkých častí britského impéria, do väčšiny štátov Európy i Ameriky. Počas cesty okolo sveta, ktorú B-P absolvoval roku 1912, sa zoznámil a čoskoro aj oženil s mladou slečnou Olave Soames, ktorá bola oproti nemu až o 32 rokov mladšia⁹. Po boku svojho manžela sa čoskoro aj ona zapojila do skautského hnutia ako náčelníčka dievčenského skautingu. V roku 1914 pribudla nová veková kategória vlčat zameraná na výchovu detí vo veku 6 - 11 rokov a o tri roky neskôr aj kategória starších skautov - roverov. V roku 1919 B-P zahájil prvý kurz na výcvik skautských vodcov v Gilwellu v blízkosti Londýna. Neskôr sa takýto typ vodcovského kurzu začal nazývať ako lesná škola. V roku 1920 sa v Londýne uskutočnilo prvé celosvetové stretnutie skautov - jamboree¹⁰, na ktorom bol B-P zvolený za svetového náčelníka skautingu. Na veľkolepom 3. svetovom jamboree bol Robert Baden-Powell za svoje zásluhy v prospech skautingu britským kráľom Jurajom V. povýšený do šľachtického stavu ako Lord z Gilwellu. B-P sa ku koncu svojho života spolu s rodinou presťahoval na farmu v Nyeri do Keňe, kde aj zakladateľ skautingu v roku 1941 zomrel a kde je i pochovaný. V tej dobe vo svete skautovalo viac ako tri milióny skautov v takmer 50 štátoch sveta. V súčasnej dobe patrí skauting medzi najväčšie a najvplyvnejšie mládežnícke hnutie, ktorého členmi je približne 38 miliónov chlapcov a dievčat v 217 krajinách na celom svete.

⁹ Zaujímavosťou je, že obaja manželia sa narodili v ten istý deň - 22. februára, avšak s 32 - ročným vekovým rozdielom.

¹⁰ Názov "jamboree" vymyslel Baden-Powell. Údajne je to zloženina zo swahilského priateľského pozdravu "Jambo" a slová "corroboree", pochádzajúceho z domorodých austrálskych jazykov, ktoré znamená "slávnostné stretnutie". Jamboree sa od roku 1920 koná každé 4 roky, jedinou výnimkou bolo obdobie počas 2. svetovej vojny.

1.2 História skautingu na Slovensku do roku 1938

Skauting na Slovensku vznikol v dvoch vlnách, oddelených 1. svetovou vojnou. V prvom štádiu vznikali skautské oddiely v rámci uhorského, resp. maďarského skautingu. Druhá rozhodujúca vlna zakladania skautských oddielov prišla v roku 1919 po začlenení Slovenska do spoločného Československého štátu.

Na území Uhorska vznikla organizácia *Magyar cserkész szövetség* (Zväz maďarských skautov) v lete 1912. V tomto roku sa tiež vytvoril a vznikol Uhorský skautský zväz. K založeniu prvého oddielu na území Slovenska prišlo 3. júna 1913 v Komárne. Zakladateľom bol učiteľ na benediktínskom gymnáziu Alexander Karle¹¹. Išlo o oddiel maďarských skautov v počte asi 28 skautov. Jeho členovia sa zúčastnili na prvom významnom podujatí maďarského skautingu, ktorým bol splav Váhu na pltiach z Kraľovian až do Komárna. Tento putovný tábor na siedmych pltiach sa uskutočnil 4. - 21. júla 1913¹². V nasledujúcich dvoch rokoch vznikajú ďalšie maďarské oddiely v Rimavskej Sobote, Lučenci, Prešove, Košiciach, Spišskej Novej Vsi. V roku 1914 sa v Tatranskej Lomnici uskutočnil celouhorský zjazd skautov, ktorého sa zúčastnili aj oddiely zo Slovenska. Veľká časť týchto oddielov však počas 1. svetovej vojny zanikla, či utlmila svoju činnosť.

Koncom roku 1913 vznikla na území Uhorska židovská organizácia skautského typu *Hašomer Kadimah*, ktorá sa rýchlo rozšírila aj na územie súčasného Slovenska. Židovské skautské oddiely vznikli v Leviciach, Nitre, Novom Meste nad Váhom, Trnave a v Trenčíne¹³. Toto rýchle šírenie židovského skautingu bolo pravdepodobne zapríčinené pomerne rozsiahlou židovskou komunitou na Slovensku.

Rok 1918 bol prelomový nielen pre naše národné dejiny, ale i dejiny skautingu na Slovensku. Po ukončení 1. svetovej vojny a vzniku spoločného Československého štátu, istý čas trvalo, kým sa politická situácia na Slovensku stabilizovala. Postupne začali prichádzať na naše územie českí úradníci, učitelia či žandári, medzi ktorými nechýbali ani českí skauti. Tí spolu s pôvodnými maďarskými skautmi na Slovensku začali obnovovať a zakladať nové skautské oddiely. Keďže predvojnová organizácia maďarských skautov už neexistovala, oddiely sa registrovali v novovznikajúcich skautských organizáciách. Najväčšou celoštátnou skautskou organizáciou bol pôvodne spolok Junák - Český skaut, založený v roku 1914,

¹¹ <http://www.trencan.6f.sk/os52/016-TTT4=OS52-fin-ele.pdf>

¹² BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 28.

¹³ Tamže, s. 29.

z ktorého sa od 7. júna 1919 stal *Svaz junáků - skautu Republiky československé*¹⁴ (ďalej Zväz skautov). Najvýznamnejšou osobnosťou českého i československého skautingu bol jej zakladateľ Antonín Benjamín Svojsík, ktorý už v roku 1911 po návšteve Anglicka a oboznámení sa zo skautskou ideou, priniesol skauting na územie Česka, kde natrvalo zapustil svoje korene¹⁵.

Prvý slovenský skautský oddiel vznikol v Žiline. Založiliho v marci 1919 študenti žilinského reálneho gymnázia Ján Vančík a Gejza Khade pod názvom „*Študentský scout oddiel*“. Oddiel fungoval do júna, potom sa jeho činnosť na istý čas prerušila. Jeho činnosť obnovil koncom roku 1919 Lojzo Janza¹⁶. Po nastolení poriadku v Československu postupne vznikali skautské oddiely v Bratislave, Prešove, Trenčíne, Košiciach, Nitre, Banskej Bystrici, Svätom Jure, Lučenci. Vznik prvých dvoch dievčenských oddielov na území Slovenska sa datuje už do roku 1919, kedy v Trenčíne vznikli židovský oddiel na čele so sestrou E. Beckovou a nekonfesionálny dievčenský slovenský oddiel. Začiatky skautingu na Slovensku boli ťažké. Skautské oddiely začínali pracovať bez akejkoľvek materiálnej základne a bez akejkoľvek podpory. Skautská kronika zo Svätého Jura nám zanecháva zaujímavé svedectvo doby. Píše sa tu, že: „*ľudia považovali skautov za nevercov a všetko, čo sa zlé stalo, išlo na skautov, ktorých nazývali „kauci“ alebo „vrchoplazci*“¹⁷.

Maďarské skautské oddiely, ktoré zostali po vzniku Československa na Slovensku, sa snažili neúspešne zaregistrovať v Budapešti. Neskôr v apríli 1922 v Lučenci vytvorili Zväz maďarských skautov a chceli priame členstvo v ústredí svetového hnutia. Medzinárodná konferencia vo švajčiarskom Kanderstegu maďarské snahy o samostatnosť nepodporila. V roku 1926 podpísali maďarskí skauti na Slovensku dohodu so Zväzom skautov a stali sa jeho kolektívnym členom¹⁸. V rámci Zväzu mali maďarskí skauti početné zastúpenie a koncom tridsiatych rokov dosahovali vyše 2500 členov.

Po vzniku Československa pokračoval vo svojej činnosti aj židovský skauting. V rámci Slovenska fungovalo niekoľko židovských skautských organizácií ako Techelet Lawan, Brit Trumpeldor - Betar, Ben Akiba a hlavne Hašomer Hacair, ktorá vznikla z predvojnovnej

¹⁴ ŠANTORA, *Skautské století*, s. 75.

¹⁵ Tamže, s. 51.

Vid'. príloha č. 2.

¹⁶ JANOTA, Peter - MIKLOŠ, Jozef. *Osobnosti skautingu na Slovensku*. Bratislava: Slovenský skauting - Historická komisia, 2013, s. 21.

¹⁷ JANOTA, Peter. *Stručný prehľad dejín skautingu na Slovensku*. Bratislava: Slovenský skauting, 2015, s. 11.

¹⁸ http://vso.skauting.sk/wp-content/uploads/kronika_vso_1_diel.pdf

organizácie Hašomer Kadimah. Od roku 1924 vydávali v Bratislave ústredný časopis židovských skautov *Hašomer*. V polovici dvadsiatych rokov židovské organizácie začali výraznejšie spolupracovať so Zväzom skautov a postupne bola väčšina z nich prijatá do Zväzu ako autonómna zložka. Židovské skautské organizácie mali vlastné odznaky predstavujúce skautskú ľaliu s Dávidovou hviezdou. Najväčšieho rozmachu dosiahli židovskí skauti v roku 1931, kedy mali v Československu 1450 skautov ¹⁹.

Okrem apolitického Zväzu skautov, nábožensky a národnostne orientovaných skautských organizácií, pôsobili na Slovensku aj skautské organizácie s jasne vyhranenými politickými názormi. Na Slovensku sa vplyvom silného politicko-sociálneho hnutia vytvoril robotnícky skauting, ktorého väčšia časť členov sa jednoznačne hlásila k zásadám novovzniknutej komunistickej strany. V prvých rokoch existencie bol dokonca početnejší ako skauti združení vo Zväze skautov. V roku 1924 sa zlúčili dve najväčšie organizácie robotníckych skautov a to Skauti práce a Spartakoví skauti. Vznikla organizácia s názvom Spartakoví skauti práce (SSP). Okrem nich fungovali v ČSR tzv. *Skauti volnosti* (neskôr Československá obec junáku volnosti) s väzbou na národne socialistickú stranu a skautské zbory *Dělnickéj telocvičnéj jednoty* (DTJ) orientované na sociálnodemokraticky politický smer ²⁰. Robotnícky skauting SSP mal výrazne triedny charakter. Skauti nosili červenú baretu a šatku, vo svojom znaku mali kosák a kladivo na pozadí červeného slnka. Skautským sľubom, pozdravom a zákonom sa zaväzovali k proletárskemu poriadku. Hlavným obsahom ich výchovného systému bolo formovanie budúcich komunistov a zneužívanie príťažlivosti skautingu pre záujmy robotníckej triedy. Pre komunistov bol skauting ako taký organizáciou nepriateľskou a jeho výchovný systém zas neprijateľný pre svoj netriedny, idealistický základ. Z tohto dôvodu boli vzájomné vzťahy medzi SSP a Zväzom skautov obojstranne nepriateľské. Koncom dvadsiatych rokov dosahovala SSP v rámci Československa až 8000 členov. Do ďalšieho rozvoja zasiahla hospodárska kríza, organizácia postupne slabla a väčšina proletárskej mládeže sa oddala trampingu. Definitívne bola rozpustená v roku 1938 ²¹.

V dvadsiatych rokoch sa ideovým strediskom slovenského skautingu stala Žilina. Žilinský oddiel podnietil založenie nových oddielov v Košiciach, Vrútkach, Martine a inde. V roku 1921 bolo v Žiline založené Miestonácelníctvo Zväzu skautov pre územie Slovenska. Na jeho čele vo funkcii miestonáčelníka pre Slovensko bol menovaný stredoškolský učiteľ František

¹⁹ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 69.

²⁰ ŠANTORA, *Skautské století*, s. 76.

²¹ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 88, 89.

Šmilauer²² a jeho tajomníkom sa stal Lojzo Janza. Týmto krokom bola ustanovená prvá skautská samospráva na území Slovenska²³. Ďalším krokom k zlepšovaniu organizácie skautingu na Slovensku bol 1. Slovenský zjazd skautov v Žiline, ktorý sa uskutočnil v júni 1922. Jeho účastníci konštitovali Zväz slovenských skautov ako organickú zložku *Svazu junáku - skautů republiky Československé* a za jeho odznak prijali dvojkríž v ľalii. Zjazd vzbudil veľký záujem verejnosti, úradov i armádnych činiteľov. Vytvoril priaznivé podmienky pre slovenský skauting, ktorému sa konečne podarilo dostať do širšieho povedomia slovenskej verejnosti. Slovenský skauting má v tomto čase približne 800 členov, v tomto počte však nie sú zarátaní členovia ostatných skautských organizácií, ktoré neboli súčasťou Zväzu skautov. Postupne sa rozvíja dievčenský skauting, kluby oldskautov a od polovice dvadsiatych rokov i vodný skauting. V roku 1922 začína v Žiline vychádzať prvý skautský slovenský časopis - mesačník *Bud' pripravený*, ktorý vychádzal až do roku 1938²⁴. Rozvíjajúci slovenský skauting sa zúčastnil počas leta 1922 na manifestačných Národných skautských slávnostiach v Prahe v počte asi 150 skautov, kde bol okrem iného založený Zväz slovanských skautov a skautiek, združujúci skautov z väčšiny slovanských krajín. V tomto čase sa začala vytvárať aj organizačná štruktúra Zväzu skautov. Na princípe štátnej samosprávy boli vytvorené skautské župy a okresy, do ktorých sa združovali jednotlivé skautské oddiely. Ich reprezentantmi boli župní a okresní spravodajcovia, ktorých úlohou bolo reprezentovať skauting na verejnosti a pomáhať pri budovaní skautskej organizácie. Na Slovensku boli vytvorené dve župy a to Podunajská so sídlom v Bratislave a Podtatranská so sídlom v Žiline²⁵.

Veľký záujem o skauting na Slovensku vytvoril paradoxnú situáciu, ktorá v roku 1923 vyvrcholila hlbokou vnútornou krízou, vedúcou takmer k rozpadu slovenského skautingu. Bezprostrednou príčinou krízy bolo nielen živelné zakladanie židovských, maďarských, rusínskych skautských oddielov, ale i vznik socialisticky a nábožensky motivovaného skautingu. Ďalšími príčinami krízy bolo veľké množstvo administratívnej práce, zvýšenie ceny kolkov, zvýšenie cien na dopravu, a preto sa mnohí pre nedostatok financií ani neregistrovali. Rovnakým problémom bol aj nezáujem vlády, ktorá nedávala skautom žiadne finančné podpory. Zväzoví pracovníci nedokázali vzniknuté problémy vyriešiť, preto na jar 1924 rezignoval slovenský zväzový miestonáčelník František Šmilauer i jeho

²² JANOTA - MIKLOŠ, *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 47.

²³ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 77.

²⁴ <http://www.trencan.6f.sk/os52/016-TTT4=OS52-fin-ele.pdf>

²⁵ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 81.

tajomník Lojzo Janza. Rovnako bolo prerušené vydávanie časopisu *Bud' pripravený*. Náčelníctvo Zväzu skautov rozhodlo, že funkcia miestonáčelníka pre Slovensko nebude na určitý čas obsadená. V roku 1924 je zriadený len Slovenský referát Zväzu skautov so sídlom v Dolnom Smokovci. Jeho vedením je poverený okresný spravodajca dr. Ján Kubík a tajomníkmi sa stávajú Lojzo Janza a František Riedl ²⁶. Ústredie Zväzu skautov zosilnilo na Slovensku propagáciu skautingu a podporovalo zakladanie nových stredísk a oddielov. V septembri 1925 v Košiciach sa schádzajú starí vodcovia a obnovujú skautský život. Skauting na Slovensku začína pozvoľna prosperovať.

Koncom januára 1926 sa v Žiline konala schôdza zástupcov skautských žúp, slovenského referátu Zväzu skautov a náčelníctva Zväzu. Opätovne bolo zriadené Miestonáčelníctvo Zväzu skautov pre Slovensko, ktoré nahradilo Slovenský referát. Miestonáčelníkom sa stal prof. Václav Cvengroš ²⁷ z Košíc a tajomníkom opätovne Lojzo Janza. Sídlo miestonáčelníctva sa presunulo zo Žiliny do Košíc, kde sa opätovne začal vydávať časopis *Bud' pripravený*. Územie Slovenska bolo v roku 1926 rozdelené na 5 skautských žúp a to Podunajskú, Považskú, Juhoslovenskú, Podtatranskú a Východoslovenskú ²⁸. V tomto čase bolo na Slovensko okolo 2000 zväzových skautov a približne rovnaký počet mimozväzových skautov, hlavne maďarských, židovských, Spartakových skautov práce. Skauting na Slovensku je rozšírený v 34 mestách. Každoročne sa v lete usporadúvali stanové i putovné tábory. Koncom roku 1927 vydal referát Ministerstva školstva a národnej osvety v Bratislave obežník, v ktorom žiada všetky školské zložky, aby venovali skautingu zvýšenú pozornosť a aby skauting všemožne podporovali. Začiatkom roka 1928 sa Václav Cvengroš dobrovoľne vzdáva funkcie miestonáčelníka. Dôsledkom tohto kroku bolo vytvorenie Krajinského výkonného výboru pre Slovensko v rámci Zväzu skautov, ktorý prebral celú agendu dovtedajšieho miestonáčelníctva a presťahoval svoje pôsobisko z Košíc do Bratislavy. Predsedom výboru sa stal Dr. Václav Maule ²⁹. V Košiciach však naďalej zostáva tlačový referát a redakcia časopisu *Bud' pripravený*. V tomto čase vznikla aj prvá slovenská *Skautská príručka*, ktorej autormi boli aktívni skautskí činovníci Václav Cvengroš a Lojzo Janza. Takisto po dlhých prípravách začala fungovať Slovenská lesná

²⁶ http://vso.skauting.sk/wp-content/uploads/kronika_vso_1_diel.pdf

²⁷ JANOTA - MIKLOŠ. *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s.8.

²⁸ JANOTA, *Stručný prehľad dejín skautingu na Slovensku*, s. 13.

²⁹ JANOTA - MIKLOŠ. *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 31.

škola pod vedením Ing. A. Petru, ktorej cieľom bolo vychovávať nových skautských vodcov³⁰.

Významnú úloha zohrávala na Slovensku aj najpočetnejšia cirkev a to cirkev katolícka. Aj ona sa už dlhodobo snažila vplývať na výchovu mládeže s ohľadom na katolícku vieru. Preto bolo len otázkou času, kedy vzniknú v rámci skautingu katolíckeho oddiely. Na Slovensku sa o vytvorenie prvých oddielov katolíckych skautov pokúšajú predstavitelia katolíckej inteligencie v roku 1922 na čele s riaditeľom katolíckeho študentského domova Svoradov v Bratislave Eugenom Filkomom a gymnaziálnym profesorom a katolíckym novinárom Františkom Tisom v Trenčíne³¹. Avšak neexistujú správy o činnosti týchto oddielov, ktoré pravdepodobne fungovali len veľmi krátko. Ďalší pokus združiť katolíckych skautov na Slovensku vyšiel z podnetu rožňavského biskupa Michala Bubniča, ktorý 9. decembra 1927 v Združení slovenskej katolíckej mládeže založil skautskú sekciu. Samostatné sformovanie organizačnej základne *Slovenských katolíckych skautov* (SKS) sa začína od roku 1928. Presne 1. januára 1928 založil kaplán blumentálskej farnosti v Bratislave Jozef Lukačovič prvý oddiel slovenských katolíckych skautov³². Krátko na to vznikol v Bratislave pri študentskom domove Svoradov aj druhý katolícky oddiel a družina roverov z radov katolíckych vysokoškolákov. Takmer súčasne sa objavili oddiely katolíckych skautov v Nitre, Trnave, Zvolene a vo Vrútkach. Ustanovujúca schôdza Slovenského katolíckeho skautingu sa konala v Bratislave koncom júna 1928. Boli schválené stanovy katolíckych skautov a vytvoril sa riadiaci orgán s názvom Ústredie slovenských katolíckych skautov (ÚSKS). Jeho predstaviteľmi boli Jozef Šrobár, Jozef Lukačovič, Karol Mederly, František Filkom a iní³³.

Slovenský katolícky skauting od začiatku podporovala aj cirkevná hierarchia. Šíril sa najmä v mestách, kde boli semináre alebo cirkevné školy. Vodcovský zbor sa skladal prevažne z učiteľov a kňazov. Mnohí z nich absolvovali kurzy Slovenskej lesnej školy, takže mali pedagogické i skautské kvalifikačné predpoklady viesť oddiely a vychovávať skautskú mládež. ÚSKS vydávalo od januára 1930 pre svojich členov časopis *Skaut* a ročníkom 1936/37 začína od októbra pre katolíckeho skautky vychádzať *Skautka* ako príloha ústredného časopisu. Časopis bol rozosielaný zdarma, jeho vydávanie a distribúcia boli

³⁰ ANDROVIČ, Štefan. *Skautské lesné školy a kurzy na Slovensku*. Banská Štiavnica: Slovenská nadácia Baden-Powella, 1995, s. 5.

³¹ MACEK, A. M.: *Katolícki skauti na Slovensku*. Bratislava: Ústredie SKS, 1938, s. 24.

³² MILLA, Michal. *Hlinkova mládež 1938 -1945*. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2008, s. 13.

³³ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 105.

hradené z členských príspevkov. Pozdrav katolíckych skautov znel: „*Na stráž!*“ a začal sa používať od roku 1934. ÚSKS v roku 1929 podpísalo zmluvu priamo s pražským náčelníctvom Zväzu skautov a stalo sa autonómnym členom s vlastným zástupcom v najvyššom vedení Zväzu skautov³⁴. Organizovaní slovenskí katolícki skauti sa stali riadnou zložkou medzinárodného skautského hnutia. Stálym miestom na organizovanie táborov pre SKS sa stala lokalita v Beluškých Slatinách pri Púchove. V roku 1932 bol v Beluškých Slatinách vybudovaný Študentský domov SKS, ktorý slúžil pre skautské kurzy, tábory, športové akcie katolíckych skautov. V rokoch 1929 - 1938 mala členská základňa SKS 282 až 4 960 členov³⁵.

Predseda krajinského výboru Zväzu skautov pre Slovensko Václav Maule v júni 1930 odchádza do Prahy a činnosť výboru bez hlavného vedenia postupne stráca na aktivite. V júni 1933 prijal funkciu krajinského náčelníka pre Slovensko generál Josef Šnejdárek a o tri roky neskôr generál Josef Votruba³⁶. Členská základňa neustále rastie. V roku 1934 bolo na Slovensku v rámci Zväzu skautov 4424 členov, avšak v celom Československu bolo v tom čase viac ako 47 tisíc zväzových skautov. V rámci Európy bolo Československo na treťom mieste podľa počtu skautov, hneď za Veľkou Britániou a Poľskom³⁷. Medzitým sa slovenské skautské hnutie prezentovalo aj v zahraničí. V roku 1931 sa niekoľko stoviek skautov zo Slovenska zúčastnilo na 1. Slovanskom jamboree v Prahe, kde sa stretlo viac ako 15 tisíc slovanských skautov. Takisto niekoľko desiatok slovenských skautov sa zúčastnilo i Svetových jamboree v maďarskom Gödöllő v roku 1933 a v Holandsku počas roka 1937 a v roku 1935 na Slovanskom jamboree v poľskom Spale. V polovici 30. rokov sa na Slovensku začal vytvárať letecký skauting³⁸. Letecké oddiely vznikli v Bratislave, Zvolene, Košiciach a v Nitre. V roku 1936 sa leteckí skauti zúčastnili veľkého vojenského cvičenia na južnom Slovensku. V rovnakom čase z dôvodu zhoršujúcej sa geopolitickej situácie v strednej Európe, začal Zväz skautov spolupracovať na branných cvičeniach, kde sa skauti veľmi dobre osvedčili.

V roku 1938 dosiahol Zväz skautov svoje dovtedajšie maximum v počte skautov až 65 tisíc členov. Skauting mal dostatok kvalitných vodcov, dobrú propagáciu a štruktúru, ktorá vyhovovala všetkým autonómnym členom. Vďaka brannej výchove sa organizácia konečne

³⁴ MILLA, *Hlinkova mládež*, s. 17.

³⁵ MACEK, *Katolícki skauti na Slovensku*, s. 42, 43.

³⁶ JANOTA - MIKLOŠ. *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 49, 56.

³⁷ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 134.

³⁸ ANDROVIČ, Štefan. *Letecký skauting na Slovensku: historický prehľad*. Bratislava: Slovenský skauting, 2002, s. 12.

dočkala uznania i od vládnych kruhov. Dobre rozbehnutý skauting však čakal nečakane rýchly koniec. Ťažké časy predznamenal nečakaná smrť zakladateľa českého skautingu Antonína Benjamína Svojsíka, ktorý skonal 17. septembra 1938 na streptokokovú nákazu ³⁹. Na nátlak nacistického Nemecka bolo Československo 30. septembra nútené podpísať Mníchovskú dohodu. Strata pohraničného územia Sudety oslabila nielen Československo, ale i skautské oddiely, ktoré boli na stratených územiach zakázané a ich majetok zrekvírovaný nacistickou mládežníckou organizáciou Hitlerjugend. Oslabený český skauting dokázal v oklieštenej forme fungovať do leta 1940, kedy bol násilne zakázaný nemeckou okupačnou mocou. Oslabenie Československa využila i Hlinkova slovenská ľudová strana a 6. októbra vyhlásila slovenskú autonómiu. Na Slovensku boli v krátkom čase zakázané všetky politické strany i mládežnícke spolky. Zákaz činnosti sa samozrejme dotkol i takmer všetkých skautských organizácií na Slovensku. Krátko pred oficiálnym zákazom sa rozhodlo židovské skautské hnutie Hašomer Hacair, pod vplyvom politickej situácie, dobrovoľne rozpustiť svoju organizáciu. Počas nasledujúceho roku sa viacerým židovským skautom podarilo emigrovať do zahraničia. Nariadením slovenskej autonómnej vlády boli 5. decembra 1938, v dôsledku rušenia verejného poriadku, skautské oddiely na Slovensku rozpustené ⁴⁰. Zákaz sa týkal všetkých skautských organizácií okrem Slovenského katolíckeho skautingu (SKS). Všetok majetok skautov bol zabavený pre potreby vznikajúcej Hlinkovej mládeže (HM), ktorá sa stala jedinou dovolenou mládežníckou organizáciou na Slovensku. Slovenský katolícky skauting bol koncom roka 1938 včlenený i s jeho majetkom do Hlinkovej mládeže a svoj doterajší názov prestal používať. Časť vedenia i členov SKS na čele s jej zakladateľom J. Lukačovičom však s prechodom nesúhlasila a do HM nevstúpila.

³⁹ ŠANTORA, *Skautské století*, s. 101.

⁴⁰ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 153.

1. 3. História skautingu na Slovensku od roku 1938 po súčasnosť

Po vzniku samostatného Slovenského štátu v marci 1939 muselo mnoho českých úradníkov, učiteľov a v neposlednom rade i skautov, ktorí pôsobili na Slovensku, územie Slovenska opustiť a vrátiť sa do Nemeckom okupovaného Protektorátu Čechy a Morava. Napriek tomu, že skauting bol na Slovensku i v Česku zakázaný, hnutie úplne nezahynulo a v rôznych formách prežívalo v ilegalite. Určitej časti skautov sa podarilo emigrovať do západných krajín, hlavne Francúzska a Veľkej Británie, kde sa im podarilo obnoviť svoju skautskú činnosť. Najvýznamnejším predstaviteľom exilového skautingu sa stal český skaut Velen Fanderlík⁴¹. Okrem toho sa mnoho exilových skautov zapojilo do zahraničného odboja. Nezaostávali ani skauti na území rozpadnutého Československa, ktorí sa aktívne podieľali na odbojovej činnosti. Úspešnou formou skautského odboja bola pomoc vojakom, politikom, antifašistom a Židom s ilegálnym prechodom hraníc. Veľmi aktívni boli aj počas Slovenského národného povstania a počas májového povstanie v Prahe v roku 1945. Za odbojovú činnosť však mnoho skautov zaplatilo najvyššiu cenu. Podľa dostupných údajov prišlo o život najmenej 600 československých skautov a skautiek, ktorí zomreli v boji, v koncentračných táboroch či boli popravení. Medzi najvýznamnejšie obete pochádzajúce zo Slovenska patria Ján Nálepka, vodca skautského oddielu v Smižanoch pri Spišskej Novej Vsi, veliteľ 1. československého partizánskeho oddielu v Sovietskom zväze a Marta Chaviva Reiková, vodkyňa radvanského židovského oddielu Hašomer Hacair, ktorú ako židovskú odbojárku a tlmočnicu britskej misie v SNP zastrelili nacisti v Kremničke⁴².

Na konci 2. svetovej vojny sa pozvoľna začali na oslobodených územiach Československa obnovovať skautské oddiely. Rozhodujúcou akciou, ktorá v podstate odštartovala obrovský nárast skautingu, bolo Pražské povstanie na začiatku mája 1945. Skauti sa počas neho zapojili do ťažkých bojov proti Nemcom, vytvorili ilegálne ústredie Junáka a informovali československú dočasnú vládu v Košiciach o snahe obnoviť skauting v predvojnovom stave. Vojna skončila, Československo bolo znovu obnovené a skauting sa mohol začať nerušene rozmáhať. Vo veľmi krátkej dobe nastal ohromný príliv členov do oživej skautskej organizácie. V priebehu niekoľkých mesiacov sa prihlásilo takmer 250 tisíc záujemcov, čo bolo trojnásobne viac ako v roku 1938. Tak veľký záujem bol odrazom dobrého mena predvojnového skautingu i skutočnosť, že mnoho skautov pôsobilo

⁴¹ ŠANTORA, *Skautské stoloťí*, s. 154.

⁴² JANOTA, *Stručný přehľad dejín skautingu na Slovensku*, s. 22.

v odboji a v zahraničných armádach. Na Slovensku bol skauting obnovený pod názvom Slovenský Junák. Spolu s Českým Junákom vytvorili vo februári 1946 federálnu organizáciu *Junák - ústredie skautskej výchovy*, ktorý sa stal i členom medzinárodného skautského hnutia. V novembri 1945 sa v Žiline uskutočnil I. skautský snem slovenských skautov. Starostom Slovenského Junáka sa stal hrdina SNP, "Železný kapitán" pplk. Ján Stanek, náčelníkom Miloslav Stržínek a náčelníčkou Lýdia Kyselová, rod. Jurajová ⁴³.

V roku 1946 dosahovala skautská členská základňa na území Československa napriek miernemu poklesu vyše 185 tisíc členov, z toho bolo približne 10 tisíc z územia Slovenska. Koncom septembra 1946 navštívila Československo náčelníčka svetového dievčenského skautingu lady Olave Baden-Powell, manželka zakladateľa skautingu. Počas 24. - 26. septembra 1946 navštívila aj Slovensko ⁴⁴. Skauti a skautky ju slávnostne privítali na bratislavskej hlavnej stanici a pred hotelom Carlton. Na druhý deň bola prijatá predsedom Slovenskej národnej rady Jozefom Lettrichom a predsedom Zboru povereníkov Gustávom Husákom. Na Železnej studničke sa potom konala skautská beseda s bohatým skautským programom. Počas posledného dňa navštívila i samotné Piešťany. Lady B-P vysoko ocenila úroveň nášho skautingu, ale neskrývala ani určité obavy o postavenie Junáka v podmienkach politického vývoja Československa. Najväčšou skautskou medzinárodnou udalosťou po vojne bolo VI. Svetové jamboree vo Francúzsku v lete 1947, nazvané aj ako Jamboree mieru. Zúčastnilo sa ho až 500 skautov, z toho približne 60 skautov zo Slovenska ⁴⁵. Bola to najväčšia výprava na jamboree v histórii nášho skautingu.

Už bezprostredne po skončení vojny sa Komunistická strana snažila získať vplyv medzi mládežou. V lete 1945 vytvorili komunisti najväčšiu mládežnícku organizáciu *Svaz českej mládeže* (SČM) a *Svaz slovenskej mládeže* (SSM). V krátkom čase museli všetky mládežnícke organizácie vstúpiť do SČM. Po zložitých jednaniach a určitých ústupkoch sa i Junák stal kolektívnym členom SČM. Od tohto momentu začali komunisti posilňovať svoje pozície v skautskom hnutí, podporovali tzv. skautov-komunistov a snažili sa postupnými krokmi potlačiť samostatnosť Junáka. Začiatkom roku 1948 prestával byť SČM, ktorého kolektívnym členom bol aj Junák, organizáciou stranícky nepolitickou a nábožensky tolerantnou a stával sa čoraz viac bábkou v rukách KSČ. V Junákovi dochádzalo stále k ostrejším stretom medzi zástancami kolektívneho členstva v SČM a stúpenkami demokratického a apolitického skautingu. V napätej situácii sa uskutočnili

⁴³ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 190.

⁴⁴ JANOTA, *Stručný přehled dějin skautingu na Slovensku*, s. 24.

⁴⁵ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 198.

v Československu skautské snemy, ktoré však nepriniesli vyriešenie tohto konfliktu. Definitívne rozhodnutie prišlo 25. februára 1948, kedy sa komunisti po vládnej kríze dostáli k moci. V rýchlom slede boli potlačené všetky zvyšné demokratické atribúty štátu a komunisti sa stali jedinou politickou a mocenskou silou v Československu. To bol začiatok konca skautingu v Československu.

V ten istý deň, ako prebehol komunistický prevrat, bolo Ústredie Junáka v Prahe násilne obsadené a jeho prední predstavitelia boli na niekoľko dní uväznení. Bezprostredne nato boli vytvorené Ústredné akčné výbory Junáka a Slovenského Junáka ako hlavné organizačné inštitúcie skautingu v komunistickom Československu. Akčné výbory sa prihlásili k politike KSČ, s okamžitou platnosťou zrušili Duchovnú radu a všetky kresťanské skautské oddiely a odvolali šéfredaktorov najvýznamnejších skautských časopisov. Náčelník Junáka Rudolf Plajner a náčelník Slovenského Junáka Miloslav Stržínek ⁴⁶ boli zbavení svojich funkcií a nahradení skautmi-komunistami. Za starostu Slovenského Junáka ustanovili Ernesta Sýkoru, ktorý nikdy nebol skautom, skôr patril k organizátorom jeho likvidácie.

Cieľ komunistov sa podarilo naplniť. Skauting sa dostal do úplného područia KSČ. Už mesiac po februárových udalostiach, 29. marca 1948, bol Junák začlenený do SČM ako detská organizácia pre členov vo veku od šesť do pätnásť rokov. Starší členovia museli povinne vstúpiť do Zväzu mládeže. Mnoho skautov však toto nariadenie ignorovalo, ich oddiely sa postupne rozpadli alebo v rôznych podobách prešli do ilegality. Najrôznejšie administratívne opatrenia, zabavovanie skautského majetku a iné útoky na Junáka spôsobili rapidný pokles členskej základne. Oproti roku 1947, kedy bolo v ČSR okolo 180 tisíc skautov, tak v roku 1949 bolo už len 30 tisíc členov v Česku a 7 tisíc na Slovensku ⁴⁷. Všetky likvidačné kroky smerovali k jedinému cieľu a to k založeniu novej mládežníckej organizácie. Počas 23. - 24. apríla 1949 sa v Prahe uskutočnil zlučovací zjazd, kde bol zo Zväzu mládeže Česka a Slovenska vytvorený celoštátny *Československý svaz mládeže* (ČSM). Počas druhého dňa, na sviatok patróna skautov svätého Juraja, bola založená Pionierska organizácia ⁴⁸. Zdecimovaný Junák síce ešte formálne existoval do konca roku 1950, ale v tej dobe ho predstavovalo už len niekoľko živoriacich oddielov a hŕstka skautských činovníkov. Keď 1. januára 1951 vydal Ústredný výbor ČSM rozhodnutie

⁴⁶ JANOTA - MIKLOŠ. *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s.43.

⁴⁷ ŠANTORA, *Skautské století*, s. 159.

⁴⁸ ŠANTORA, *Skautské století*, s. 160.

o ukončení činnosti Junáka, išlo už len o úradné zavŕšenie procesu úplnej likvidácie skautingu u nás.

Zákaz skautingu v Československu však nespôsobil úplný koniec skautského hnutia. Mnoho skautských oddielov prešlo do ilegality, iné pokračovali vo svojej činnosti pod krytím iných, väčšinou turistických organizácií. Určitej časti skautov sa podarilo po komunistickom prevrate utiecť do zahraničia, hlavne do Ameriky, Nemecka a Veľkej Británie. Tam založili exilové skautské oddiely, organizovali skautské tábory, vydávali vlastné časopisy a skautské príručky. Hlavným organizátorom exilového skautingu bol už spomínaný Velen Fanderlík pôsobiaci v Kanade, ktorý mal skúsenosti z exilu z čias nacistickej okupácie. Počas obdobia komunistickej totality bolo mnoho skautských činovníkov perzekvovaných, približne 600 skautov a skautiek bolo odsúdených na niekoľkoročné tresty a jedenásť zaplatilo najvyššiu cenu ⁴⁹. Dôvodom pre ich zatknutie boli priama odbojová činnosť, prevádzanie cez hranice, výroba protikomunistických letákov až po vymyslené obvinenia. Napríklad, náčelník Slovenského Junáka Miloslav Stržínek bol odsúdený za velezradu a 6 rokov väznený ⁵⁰. Okrem toho bolo tisíce skautov šikanovaných či vyhodených zo zamestnania.

V šesťdesiatych rokoch 20. storočia sa vďaka postupnému politickému uvoľňovaniu v Československu odvažujú viaceré mládežnícke spolky využívať vo svojej činnosti prvky zakázaného skautingu. Takýmto spôsobom skautská myšlienka dokázala vydržať i ťažké takmer dvadsať ročné obdobie zákazu. Keď sa na prelome rokov 1967 a 1968 spoločenský vývoj už viditeľne odkláňal od dovtedajších praktík komunistického režimu a začínala postupná demokratizácia v politike i spoločnosti, bolo zrejmé, že obnova skautingu u nás je na spadnutie. Prvou verejnou manifestačnou akciou stále vitálneho skautingu v Československu bol pohreb Bohuslava Reháka ⁵¹, významného skautského činovníka v období tesne pred prvým zákazom skautingu nacistickým Nemeckom, ktorý sa uskutočnil 3. januára 1968. Pohrebu sa zúčastnilo niekoľko stoviek skautov oblečených v dlho ukryvaných skautských rovnošatách. Zosnulému vzdali poctu skautskou hymnou, skautským pozdravom a na konci zaspievali večierku. Niekoľko dní nato sa do čela KSČ dostali reformní komunisti na čele s Alexandrom Dubčekom, hlavným predstaviteľom idey tzv. „socializmu s ľudskou tvárou“. Uvoľnenú situáciu okamžite využili priaznivci skautingu a v rýchlom slede vytvorili Výbor pre obnovu Junáka, ktorého súčasťou sa stali

⁴⁹ Tamže, s. 164.

⁵⁰ JANOTA, *Stručný prehľad dejín skautingu na Slovensku*, s. 26.

⁵¹ ŠANTORA, *Skautské stololetí*, s. 134.

aj viacerí povojnoví či prvorepublikoví skauti na čele s bývalým náčelníkom Junáka Rudolfom Plajnerom ⁵². Československý zväz mládeže sa narastajúcu krízu vo svojej organizácii a klesajúcej popularite snažil vyriešiť ponukou vytvorenia junáckej organizácie v rámci Pioniera. Zástupcovia Výboru to však kategoricky odmietli a trvali na obnovení úplne samostatnej skautskej organizácie.

Významným dátumom sa stal 29. marec 1968, kedy sa v Prahe konalo verejné zhromaždenie s vyše tisíc skautskými činovníkmi. Rudolf Plajner zahájil jednanie oznámením o obnove skautingu ako slobodnej, dobrovoľnej a demokratickej organizácie. Toto jednanie sledovalo mnoho novinárov, rozhlas i televízia, a vďaka tomu sa informácia o obnove skautingu dostala medzi veľkú časť obyvateľstva. Eufória a odhodlanie pustiť sa znovu do skautskej činnosti bolo medzi staršími skautmi a hlavne medzi mládežou ohromné, organizovali sa verejné stretnutia, skautské besedy a o všetkom živo a slobodne informovali média. Denná tlač zo 6. apríla 1968 uverejnila správu o obnovení Slovenského Junáka ⁵³. Svoju činnosť obnovilo náčelníctvo zvolené na II. junáckom sneme v roku 1948 na čele s náčelníkom Slovenského Junáka Miloslavom Stržíňkom. Po mnohoročnej odmlke začali znovu vychádzať skautské časopisy. V Česku to bol *Skaut - Junák*, na Slovensku *Junácke zvesti* a *Slovenský Junák hlásia* celoštátny skautský časopis *Skauting* ⁵⁴. S nárastom záujmu o skauting sa však vynárali aj rôzne problémy, ktoré priamo súviseli s dvadsaťročnou pauzou skautingu v Československu. Bolo treba uviesť organizáciu znovu do chodu, získať klubovne a všemožný materiál na vykonávanie skautskej činnosti. Najviac však chýbala stredná a mladšia generácia vodcov, preto sa veľmi rýchlo začalo s organizovaním vodcovských lesných škôl.

Politická situácia v republike však nebola ideálna. Spoločenské reformy a zavádzanie občianskych slobôd bolo v očiach zástancov predchádzajúceho tuhého režimu neprípustné. Mocenský boj vo vnútri KSČ prerušili 21. augusta 1968 armády Varšavskej zmluvy, ktoré obsadili územie Československa, aby „potlačili kontrarevolúciu“. Vojenská intervencia poznamenala i skauting. Mnoho skautských táborov a vodcovských lesných škôl bolo z dôvodu bezpečnosti účastníkov narýchlo ukončených. Proti vpádu cudzích vojsk protestovalo ústredie Junáka i Slovenského Junáka a časť skautov sa zúčastnila demonštrácií v uliciach. Augustové udalosti vyvolali i novú vlnu emigrácie do zahraničia, počas ktorej opustilo Československo i niekoľko desiatok skautov, ktorí sa pridali do už

⁵² Tamže, s. 195.

⁵³ http://vso.skauting.sk/wp-content/uploads/kronika_vso_1_diel.pdf

⁵⁴ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 242.

fungujúcich exilových skautských oddielov v zahraničí. V roztrieštenej spoločenskej atmosfére sa koncom novembra konal III. Junácky snem v Prahe. Junák musel urobiť voči vláde niekoľko ústupkov. Činnosť ukončili kresťansky zamerané oddiely a nebola dovolená možnosť prihlásiť sa k svetovým skautským organizáciám. Krátko nato sa v Bratislave v dňoch 30. novembra až 1. decembra uskutočnil III. skautský snem Slovenského Junáka. Za náčelníka bol zvolený Ivan Janček. Doterajšiemu náčelníkovi Miloslavovi Stržínkovi a Jánovi Stanekovi „Železnému kapitánovi“ bol udelený titul Čestný náčelník Slovenského Junáka. Na sneme boli schválené nové skautské vyznamenania ako Tri prúty bratstva, Strieborný trojlístok, Zlatá ľalia a Skautská láska ⁵⁵. Bezprostredne nato bol predstaviteľmi oboch národných organizácií ustanovený federálny Československý Junák. Náčelníkom sa stal opäťovne Rudolf Plajnera jedným z miestonáčelníkov bol zvolený aj Miloslav Stržínek. Na sneme sa okrem iného odsúhlasil vstup Slovenského a Českého Junáka ako samostatných organizácií do novovznikajúcej celoštátnej mládežníckej organizácie s názvom *Sdružení organizací dětí a mládeže* (SODM).

Napriek neistej budúcnosti sa skautská činnosť nerušene rozvíjala. Odzrkadlilo sa to i na vysokom počte členov oboch skautských organizácií. Junák koncom roku 1968 dosiahol vyše 45 tisíc členov a počas nasledujúceho roku tento počet stúpol až na 75 tisíc ⁵⁶. Slovenský Junák dosiahol počas tohto obdobia rekordných 15 tisíc registrovaných členov. Slovenské náčelníctvo v priebehu roka 1969 schválilo nové rozdelenie skautských oblastí: Štefánikova, Západoslovenská, Považská, Ponitrianska, Pohronská, Podtatranská, Poddukelská, Zemplínska ⁵⁷.

Obavy nad budúcnosťou skautingu u nás sa prehĺbili v apríli 1969, kedy Alexandra Dubčeka v čele KSČ nahradil Gustáv Husák. Obrodňý proces tzv. pražskej jari bol zastavený a začali sa čoraz hlasnejšie ozývať hlasy vyzývajúce opäťovne zakázať skauting. Začalo obdobie normalizácie. Kríza nastávala opäťovne i vo vnútorných štruktúrach skautingu. Do popredia sa dostávali skauti-komunisti, ktorí stále dôraznejšie presadzovali záujmy KSČ. Jedným zo sľubov Husákovho vedenia KSČ voči Sovietskemu zväzu bol postupný, ale pritom pomerne rýchly návrat k jednotnej organizácii detí a mládeže. V novembri 1969 vydal ÚV KSČ smernice pre vybudovanie jednotnej, masovej mládežníckej organizácie s názvom *Socialistický svaz mládeže* (SSM). Ostatné mládežnícke organizácie mali byť zrušené, resp.

⁵⁵ JANOTA, *Stručný přehled dějin skautingu na Slovensku*, s. 27.

⁵⁶ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 239.

⁵⁷ JANOTA, *Stručný přehled dějin skautingu na Slovensku*, s. 28.

začlenené do SSM. V konečnom dôsledku to znamenalo už tretiu likvidáciu skautingu v Československu.

V tom istom čase vedenie Junáka vyhlásilo celoštátnu skautskú akciu *Milión hodín republiky* trvajúcu až do augusta 1970, ktorej zámerom bolo, aby každý skaut a skautka odpracovali najmenej 20 hodín v prospech starých a telesne postihnutých ľudí, lesov, parkov, v zbere liečivých bylín či zberom surovín⁵⁸. Avšak ani takéto verejnoprospešné akcie nezachránili skauting v Československu. Vedenie československého skautingu sa čoraz viac dostávalo pod priamy vplyv KSČ a jej skautských nominantov. Do skautingu sa začali zavádzať také myšlienky a idey, ktoré však poškodzovali identitu skautingu a výrazne ubližovali jeho myšlienkovým základom. Začiatkom februára 1970 už bolo nadmieru jasné, že skauting v Československu sa chýlil k rýchlemu koncu. Dňa 6. februára bola podpísaná dohoda o spoločnom postupe pri integrácii Slovenského Junáka a Pionierskej organizácie do jednej spoločnej mládežníckej organizácie, čo bolo len oficiálne potvrdenie, že skauting na Slovensku bude v najbližšom období opätovne zrušený. V Česku sa zas dostali do vedenia Junáka skauti-komunisti, ktorí postupne vytlačili do úzadia dovtedajších nekomunistických skautských činovníkov a ochotne plnili všetky požiadavky KSČ smerujúce k začleneniu skautov do SSM. V dňoch 24. a 25. apríla sa uskutočnila ustanovujúca konferencia Socialistického zväzu mládeže Slovenska (SZMS), ktorého súčasťou sa stala iba Pionierska organizácia⁵⁹. Slovenskému Junákovi ministerstvo vnútra odobralo registráciu a týmto krokom skauting na Slovensku právne zanikol. Skautské oddiely mali byť "integrované" do Pionierskej organizácie (súčasť SZMS) ako oddiely junákov - táborníkov. Avšak väčšina oddielov bola i tak rozpustená, skautský majetok zhabaný pre potreby pionierov a ani každoročné skautské tábory už často neprebehli. Niekoľkým skautským oddielom sa podarilo fungovať pod hlavičkou Pionierskej organizácie ešte minimálne do konca roku 1971, organizovali aj skautské tábory, ktoré však niesli názov Pioniersky tábor Junák. V dôsledku tejto situácie zanikol v júni i federálny Československý Junák. Český Junák sa podarilo udržať pri živote o pár mesiacov dlhšie, vďaka čomu sa posledný krát uskutočnili skautské tábory pre takmer 40 tisíc skautov, ktoré boli presiaknuté vzájomným lúčením, smútkom i nádejou do budúcnosti. Činnosť Českého Junáka oficiálne ukončilo záverečné plenárne zasadnutie

⁵⁸ ŠANTORA, *Skautské stololetí*, s. 196.

⁵⁹ http://vso.skauting.sk/wp-content/uploads/kronika_vso_1_diel.pdf

1. septembra 1970 ⁶⁰. Skauting bol opäť zrušený a jeho miesto nahradil celoštátny *Socialistický svaz mládeže* (SSM).

Počas ďalších 20 rokov československí skauti a skautky zdanlivo neexistovali, ale poučení minulosťou vedeli, ako prežiť, skautské ideály živiť vo svojich srdciach a realizovať ich vo vlastnom živote. Mnoho oddielov, ich vodcov i samotní členovia sa nechceli zmieriť s neprávosťami páchanými na skautingu v období tzv. normalizácie. Preto mnoho z nich pokračovalo v činnosti pod krytím iných organizácií alebo v úplnej ilegalite zotrúvali v skautskej činnosti. Veľká časť skautov našla po roku 1970 svoje útočisko v turistických oddieloch mládeže, v hasičskom doraste, v Svazarme, u ochrancov prírody, ktoré umožňovali primerane udržiavať skautský plamienok pri živote ⁶¹. Nová emigračná vlna po nástupe normalizácie v Československu priniesla do mnohých západných krajín oživenie stagnujúcich stredísk československého exilového skautingu. Aby sa zlepšila vzájomná spolupráca a organizácia, vytvorila sa v roku 1975 zjednocujúca organizácia *Český a slovenský exilový skauting v Európe*. Postupne sa začali organizovať i medzinárodné stretnutia exilových skautov, z nich najvýznamnejšou pravidelnou akciou sa stal *exiloree*, ktorý sa prvýkrát uskutočnil v roku 1983 v Nemecku ⁶². Uznávaným vodcom čs. exilového skautingu, ktorý zastrešoval skautov v Európe, Amerike i v Austrálii, bol dlhoročný exilový skaut Velen Fanderlík. Do slobodného Československa sa však už nevrátil. Zomrel v roku 1985 v Kanade pár rokov pred konečným pádom komunizmu a opätovnom oživení skautingu vo svojej vlasti.

Od polovice 80. rokov začína v Československu i v celom komunistickom bloku proces postupného uvoľňovania politického a spoločenského života. Zásadný zlom nastal v roku 1989. K verejnému vzdoru voči režimu sa pripájajú viaceré ilegálne skautské skupiny, začínajú vydávať vlastné samizdatové časopisy a pripravujú scenár obnovy skautingu. Rozohnanie študentskej manifestácie v Prahe 17. novembra 1989 vyvolalo vlnu mohutných protestov v celom Československu. V ich dôsledku vedenie KSČ odstúpilo a v krajine začal demokratizačný proces. Po páde komunistickej moci nastali priaznivé podmienky pre obnovenie skautskej činnosti. Skauti už počas novembrových udalostí začali vyvíjať aktivity, ktoré vyvrcholili 2. decembra 1989 v Prahe, kedy predstavitelia Junáka z obdobia rokov 1968 - 1970 oficiálne obnovili skauting už po tretíkrát. Krátko nato, 5. decembra náčelníctvo Slovenského Junáka v zostave z roku 1968 požiadalo

⁶⁰ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 257.

⁶¹ ŠANTORA, *Skautské století*, s. 199.

⁶² BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 272.

slovenské Ministerstvo vnútra a životného prostredia o zaregistrovanie obnoveného skautského hnutia na Slovensku. Oficiálne bol Slovenský Junák na ministerstve zaregistrovaný 28. decembra 1989. Počas 25. - 27. mája 1990 sa v Žiline uskutočnil IV. Slovenský junácky snem, ktorý zmenil názov organizácie Slovenský Junák na *Slovenský skauting* (SLSK). Náčelníkom sa stal Ivan Janček, ktorý zastával túto funkciu aj v predchádzajúcom období rokov 1968 - 1970 ⁶³, miestonáčelníkom Oleg Ďurčanský, kmeňovým náčelníkom Václav Rubeš a kmeňovou náčelníčkou Galina Vlčeková. Po žilinskom sneme Slovenského skautingu sa konala na tom istom mieste schôdza federálneho Československého skautingu, ktorý prijal názov *Český a Slovenský skauting*. Jeho náčelníkom sa stal Václav Břicháček, ktorý bol zároveň i náčelníkom Českého Junáka, a jeho zástupca Oleg Ďurčanský ⁶⁴. Náčelníctvo Českého a Slovenského skautingu malo po päť členov z Čiech i Slovenska.

Skauting v demokratickom Československu sa po dlhých rokoch zákazu mohol stať konečne súčasťou celosvetových skautských organizácií. Skauti v ČSFR boli v lete 1990 prijatí do WOSM (World Organisation of the Scout Movement), svetovej organizácie združujúcej všetkých skautov a časť skautiek na svete. Skautky boli v tom istom období prijaté do svetovej organizácie WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts), ktorá združuje všetky skautky na svete. Koncom decembra 1990 sa prvý raz na Slovensku uskutočnila akcia *Betlehemske svetlo* ⁶⁵. Betlehemske svetlo prebrali zástupcovia Slovenského skautingu na čele Petrom Janotom od rakúskych skautov vo Viedni a zabezpečili rozvoz po celom Slovensku pomocou železničnej dopravy. Akcia sa stretla s veľkým úspechom v radoch širokej verejnosti. Od tohto roku sa akcia Betlehemske svetlo stala každoročnou skautskou akciou, ktorá i v súčasnosti patrí medzi najcharakteristickejšie verejné akcie Slovenského skautingu. Vo vedomí, že v roku 1993 dôjde k rozdeleniu Československej federatívnej republiky na dva samostatné štáty, sa koncom roku 1992 stretli zástupcovia Českého Junáka a Slovenského skautingu v Brne, aby pripravili vytvorenie dvoch samostatných organizácií, del'bu spoločného majetku a pod. Rozdelením Československa 1. januára 1993 prestala federálna skautská organizácia Český a Slovenský skauting existovať. Jej zánikom však českí a slovenskí skauti stratili členstvo v medzinárodných skautských organizáciách WOSM a WAGGGS a museli o členstvo znovu žiadať.

⁶³ JANOTA - MIKLOŠ, *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 14.

⁶⁴ Tamže, s. 10.

⁶⁵ JANOTA, *Stručný prehľad dejín skautingu na Slovensku*, s. 31.

Vznikom samostatnej Slovenskej republiky sa začali písať i kapitoly samostatného Slovenského skautingu. Plnoprávnym členom WOSM sa stal v decembri 1997, skautky si museli počkať do júla 1999, kedy boli prijaté do WAGGGS. Počas leta 1995 sa konala prvá samostatná výprava členov Slovenského skautingu na jamboree v Holandsku. Výpravu viedol Peter Janota, miestonačelník Slovenského skautingu. Ako člen vedenia slovenskej výpravy sa zúčastnil aj Marián Schmidt - náčelník SLSK. Ďalšou verejnou akciou, do ktorej sa každoročne už od roku 1995 zapájajú slovenskí skauti, je zbierka „Deň narcisov“ organizovaná Ligou proti rakovine. Iniciátorom tejto myšlienky bola dlhoročná skautka a lekárka Eva Siracká ⁶⁶. V roku 1995 začína vychádzať celoslovenský skautský časopis Médium, ktorý je určený najmä pre starších skautov-roverov a činovníkov. O štyri roky neskôr vzniká skautský časopis Skaut určený pre mladších skautov a radcov družín. V roku 2000 bol na východnom Slovensku spustený projekt Rómskeho skautingu. Projekt pokračuje i v súčasnosti a v roku 2006 ho medzinárodná komisia v rámci programu Gifts for Peace ocenila ako jedinečný koncept a vybrala do Top 6 projektov z celého sveta v oblasti odmietania predsudkov a budovania vzájomnej solidarity ⁶⁷. Úspešným skautským počínom sa stal projekt *Odklinanie hradov* založený v roku 2004, vďaka ktorému sa doteraz organizujú skautské brigády pri obnove viacerých hradných zrúcanín na území Slovenska. Okrem záchrany hradov má tento projekt i ďalší cieľ, a to dostať tematiku hradných zrúcanín medzi širokú verejnosť pomocou informačných tabúl a kvalitných knižných publikácií, ako napríklad čitateľsky úspešná edícia Kamenní strážcovia ⁶⁸.

V roku 1997 sa v štátoch Strednej Európy po dlhých rokoch zákazu skautingu obnovila tradícia stredoeurópskych jamboree, ktoré nadväzovali na tzv. Slovanské jamboree z rokov 1931 v Česku a 1935 v Poľsku. Prvýkrát sa obnovené stredoeurópske jamboree uskutočnilo v Prahe pod názvom Fénix a o rok nato po prvýkrát i na území Slovenska pod názvom Eurocor. Na Slovensku sa stredoeurópske jamboree uskutočnilo ešte v roku 2004 v Tatranskej Lomnici pod názvom Tatracor, zúčastnilo sa ho okolo 1500 skautov z viacerých štátov Európy a do dnešných dní je pokladané za jedno z najlepších jamboree vôbec. Zatiaľ posledný krát hostilo Slovensko stredoeurópske jamboree počas leta 2012 pri dedine Kráľová Lehota. Slovenský skauting sa v priebehu roka 2007 aktívne zapojil do celosvetových osláv 100. výročia založenia skautingu vo svete a v roku 2013 si zas viacerými propagačnými

⁶⁶ JANOTA - MIKLOŠ, *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 40.

⁶⁷ <http://storocnica.skauting.sk/casova-os/>

⁶⁸ <http://www.odklinaniehradov.sk/o-projekte/>

a vzdelávacími aktivitami dôstojne pripomenul 100. výročie založenia skautingu na území Slovenska.

V súčasnosti má Slovenský skauting viac ako 7000 členov organizovaných vo viac ako 300 skautských oddieloch. Na porovnanie, v susednom Česku zaznamenal v súčasnosti skauting pomerne veľký úspech, čo sa odzrkadlilo i na vysokom počte presahujúcom viac ako 60 tisíc skautov ⁶⁹. Okrem Slovenského skautingu, ako najväčšej skautskej organizácie na Slovensku, však pôsobí v našej krajine ešte niekoľko iných skautských organizácií. Prvou je Zväz skautov maďarskej národnosti, ktorá pôsobí hlavne v južných častiach Slovenska už od roku 1990 a svojou činnosťou nadväzuje na maďarských skautov na Slovensku z obdobia Rakúsko-Uhorska a 1. ČSR. V súčasnosti dosahujú členskú základňu na úrovni takmer 1400 skautov ⁷⁰. Druhou organizáciou je Federácia skautov Európy (FSE) - Združenie katolíckych vodkýň a skautov Európy na Slovensku. Je to medzinárodná skautská organizácia, zložená z národných sekcií a jej cieľom je praktizovať skauting v európskom poňatí a na kresťanskom základe vrátane myšlienky jednotnej Európy. Na Slovensku funguje od roku 2004, síce reálne začala pôsobiť približne od roku 2010. V súčasnosti má okolo 300 členov pôsobiacich v Bratislave, Ivanke pri Dunaji, Trnave, Prešove, Košiciach a v Trebišove ⁷¹. Poslednou skautskou organizáciou je PLAST - zväz skautov ukrajinsko-rusínskej mládeže ⁷², ktorá vznikla v roku 1991 a nadviazala na tradíciu rusínskych a ukrajinských skautov z čias 1. ČSR a krátkeho obdobia medzi rokmi 1945 - 1948. Organizácia PLAST funguje hlavne na území východného Slovenska v oblasti spoločnej hranice s Ukrajinou a Poľskom.

⁶⁹ <https://www.skaut.cz/skauting/historie/>

⁷⁰ <http://szmcs.sk/sk/zvaz-skautov-madarskej-narodnosti>

⁷¹ <https://skauti-europy.sk/>, JAREMBINSKÁ, Dana. *Slovenský skauting a Federácia skautov Európy na východnom Slovensku* [Diplomová práca]. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, 2014, s. 62 - 65.

⁷² <http://www.karpaty-plast.sk/plast/sk>

2. Skauting v Piešťanoch v 20. storočí

2.1 Počiatky skautingu v Piešťanoch (1930 - 1938)

Po vzniku Československa v roku 1918 začínajú tak ako na území štátu i v Piešťanoch vznikať, resp. obnovovať svoju činnosť rôzne mládežnícke organizácie. Medzi najvýraznejšie patrili Telocvičná jednota Sokol, Robotnícka telocvičná jednota - RTJ, Telocvičná jednota Orol a Židovská telocvičná jednota Makkabi ⁷³. Ich činnosť sa zameriavala na telovýchovné, športové, kultúrne a vzdelávacie aktivity, organizovanie verejných cvičení, divadelných predstavení, prednášok a výletov do okolitej prírody.

Skauting, ktorý sa na Slovensku začal intenzívnejšie šíriť po roku 1919, však mesto Piešťany obchádzal až do začiatku 30. rokov 20. storočia. Začiatky skautingu v Piešťanoch máme hodnoverne zdokladované až od roku 1930. V celoslovenskom skautskom časopise *Bud' pripravený* z polovice roka 1930 máme informáciu, že v Piešťanoch fungovala židovská skautská organizácia *Brit Trumpeldor (Betar)* ⁷⁴, ktorá mala v tom čase iba 11 registrovaných členov a bola autonómnou súčasťou Zväzu skautov ⁷⁵. Avšak informácia o konkrétnom roku a dátume vzniku židovského skautského oddielu v Piešťanoch nám nie je známa. Jednoznačne to však nebolo skôr ako v roku 1929, keďže práve v tomto roku *Brit Trumpeldor* vznikol na Slovensku. Vodcom židovského skautského oddielu bol Tibor Lilienthal, ktorého adresa bola Wilsonová ulica 45. Dnes ide o Námestie slobody ⁷⁶. Či išlo len o adresu vodcu oddielu, alebo aj adresu skautskej klubovne, to sa zo spomenutého článku nedozvedáme. Z konca roku 1930 existuje i štatistika ohľadom sčítania ľudu

⁷³ https://www.piestany.sk/e_download.php?file=data/editor/189sk_1.pdf&original=Kronika_1933-1949_01.pdf - zdigitalizovaná Kronika mesta Piešťany 1933 - 1949, s. 85, 86.

⁷⁴ Celosvetová židovská mládežnícka organizácia *Brit Trumpeldor* alebo tiež *Betar* využívajúca prvky skautingu vznikla v Litve v roku 1923. Pomenovaná bola podľa Josepha Trumpeldora, ruského sionistického aktivistu, bojovníka za vytvorenie židovského štátu a židovského národného hrdinu. Jej slovenská pobočka vznikla v Trnave v roku 1929 a počas roka 1931 vstúpili do najväčšej československej skautskej organizácie *Svaz junákov - skautov Republiky Československej* ako autonómna skautská organizácia. *Brit Trumpeldor* bola pravicovo zameraná, a tak, ako všetky ostatné židovské skautské organizácie, aj ich programové úsilie sa zameriavalo na návrat svojich členov do Palestíny. Ako odznak používali Dávidovú šesťcípú hviezdu a sedemramenný svietnik.

Porov. BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 69. <https://zidovskelisty.info/2017/01/28/skautska-organizace-makabi-hacair-vznikla-pred-devadesati-lety/>.

Viac o dejinách organizácie *Brit Trumpeldor* v Československu: Jehošua Halevi. *Toldot Betar Ts'ekhoslovakyah* [hebr. *Dějiny československého Betaru*], vydali členovia čs. Betaru, Tel Aviv 1960.

⁷⁵ *Iné skautské organizácie*. In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 5., číslo 10, 15. jún 1930, s. 181.

⁷⁶ https://www.pamiatky.sk/Content/PZ_ZASADY/Piestany/012_textov%C3%A1_%C4%8Das%C5%A5.pdf, s. 86.

v Piešťanoch, podľa ktorej v meste žilo 478 obyvateľov židovskej národnosti, avšak až 1344 obyvateľov vyznávalo židovské náboženstvo ⁷⁷. Na konci roku 1930 mal piešťanský židovský oddiel už 16 registrovaných členov a tento počet rástol i v nasledujúcom roku 1931, kedy dosiahol počet 33 členov ⁷⁸. V tomto roku mala Brit Trumpeldor dokopy na území Slovenska 157 členov a jeho oddiely fungovali v Bratislave, Galante, Kráľovskom Chlmci, Piešťanoch, Prešove, Sečovciach a v Trnave. Avšak v nasledujúcom sčítaní z 31. 12. 1932 sa Piešťany medzi aktívnymi oddielmi už nenachádzajú, rovnako i členská základňa organizácie *Brit Trumpeldor* zaznamenala na Slovensku pomerne veľký pokles pod hranicu 100 členov ⁷⁹. O skautskej činnosti židovských skautov v Piešťanoch nemáme bohužiaľ žiadne iné hodnoverné informácie. V medzivojnovom období fungovalo na území Slovenska viacero židovských skautských organizácií, avšak v Piešťanoch podľa našich doterajších zistení fungoval len Brit Trumpeldor, aj to len približne 3 roky.

V polovici roku 1932 vznikol v Piešťanoch vďaka vhodným podmienkam na vodácku činnosť oddiel vodných skautov ⁸⁰. Jedným z hlavných dôvodov vzniku oddielu vodných skautov bol *Klub československých turistov a lyžiarov* (KČST), ktorý sa už dlhšiu dobu venoval v Piešťanoch vodáckej činnosti, mal dostatočné materiálne a finančné zabezpečenie. Skauti v tomto čase neboli štátom nijak dotovaní a fungovali úplne na dobrovoľnej báze. Medzi novým oddielom a KČST už od začiatku dochádzalo k úzkej spolupráci, keďže mladí vodní skauti predstavovali pre vodákov KČST dobre organizovanú skupinu potencionálnych športovcov v oblasti vodáctva. Skauti na svoju skautskú i vodácku činnosť využívali piešťanskú lodenicu KČST. Prvou akciou, ktorej sa zúčastnil nový oddiel vodných skautov z Piešťan, boli I. Diaľkové kanoistické závody na trati Žilina - Trenčín, ktoré sa uskutočnili 25. októbra 1932 ⁸¹. Závody organizoval Krajinský výkonný výbor Zväzu skautov. Pretekov sa zúčastnilo 21 lodí a závodilo sa v dvoch kategóriách - skautská a športová. Piešťanskí skauti sa síce pretekov zúčastnili, ale len ako pozorovatelia. Naopak, v športovej kategórii v disciplíne skladacích kajakov sa na prvom mieste umiestnili vodáci z piešťanského KČST. Vodní skauti sa zúčastnili i niekoľkých

⁷⁷ https://www.piestany.sk/e_download.php?file=data/editor/189sk_1.pdf&original=Kronika_1933-1949_01.pdf - zdigitalizovaná Kronika mesta Piešťany 1933 - 1949, s. 92.

⁷⁸ Stav. In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 6., číslo 8, 15. apríl 1931, s. 167.

⁷⁹ Stav. In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 8., číslo 1, 15. september 1932, s. 4.

⁸⁰ Viac o histórii vodných skautov na Slovensku: <http://www.trencan.6f.sk/os52/001-002SkautingVodnySk@.pdf>

⁸¹ I. Diaľkové kanoistické závody. In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 8., číslo 2, 15. októbra 1932, s. 29.

nasledujúcich kanoistických závodov, avšak nemáme žiadne informácie o tom, či sa ich zúčastnili i súťažne.

Približne v rovnakom čase, ako sa začínal v Piešťanoch formovať vodný skauting, sa udiala na Váhu tragická udalosť, kedy sa 3. júla 1932 utopil český skaut Jozef Martinek zo Slezskej Ostravy (dnes jeden z mestských obvodov Ostravy). Nájdený bol pri neďalekej obci Koplotovce⁸².

Po skončení letnej a jesennej vodáckej sezóny, preniesol novozaložený oddiel vodných skautov svoju činnosť do bližšie nelokalizovanej klubovej miestnosti, kde začal pripravovať program na budúcu sezónu. Aby sa aj širšia verejnosť v Piešťanoch dozvedela o existencii a fungovaní vodných skautov, rozhodli sa zorganizovať verejný spoločenský večierok s bohatým kultúrnym i zábavným programom. Večierok sa uskutočnil v stredu 7. decembra 1932 v kaviarni Central na dnešnej Winterovej ulici⁸³. Hlavným bodom programu bolo vystúpenie baletky Boris Ivanovskej, členky baletu Slovenského národného divadla v Bratislave⁸⁴. Okrem toho boli súčasťou programu rôzne zábavné vystúpenia a balónový tanec v podaní piešťanských vodných skautov. A keďže i skauti si uvedomovali neľahkú dobu po hospodárskej kríze, vstupné na spoločenský večierok bol dobrovoľný. Zisk bol použitý na podporu vodného skautingu v Piešťanoch a na Slovensku. Prístup však mali len pozvaní hostia. Z dobového novinového článku sa okrem týchto informácií dozvedáme aj o tom, že reklamácia pozvánok bola možná u br. A. Žlnaya⁸⁵. Ide o jediného piešťanského vodného skauta, ktorého poznáme aj po mene. Činnosť piešťanských vodných skautov však napriek úspešnému začiatku nemala dlhého trvania. Po bližšie neurčenom odchode vodcu oddielu sa nástupca nenašiel a oddiel sa postupne rozpadol, prípadne prešiel pod vodákov v KČST⁸⁶. Presný dátum zániku prvého a zároveň aj posledného oddielu vodných skautov v Piešťanoch sa nám však nezachoval. Jeho existenciu odhadujeme na 2 - 3 roky.

Koncom roka 1935 sa v Piešťanoch vytvára nový skautský oddiel, ktorý bol hneď od začiatku súčasťou celoštátneho Zväzu skautov, ako najväčšej skautskej organizácie

⁸² Čierny týždeň v Piešťanoch. In *Piešťanský obzor: spoločenský nepolitický týždenník*, ročník 1932, číslo 6, 9. júl 1932.

⁸³ V súčasnosti reštaurácia Centrál na Winterovej ulici.

⁸⁴ K večierku „Vodných skautov“. In *Piešťanský obzor: spoločenský nepolitický týždenník*, ročník 1932, číslo 29, 17. december 1932.

⁸⁵ Prvé vystúpenie oddielu vodných skautov v Piešťanoch. In *Piešťanský obzor: spoločenský nepolitický týždenník*, ročník 1932, číslo 27, 3. december 1932.

⁸⁶ <http://www.trencan.6f.sk/os52/001-002SkautingVodnySk @.pdf>

v Československu. Hlavnú zásluhu na jeho vzniku mal učiteľ Ján Šlahor, ktorý pôsobil na Štátnej meštianskej škole T. G. Masaryka v Piešťanoch (dnes Gymnázium Pierra de Coubertina). Pochádzal z Nitry, kde sa aktívne venoval skautingu a kde zastával funkciu oddielového vodcu a spravodajcu Nitrianskej skautskej župy⁸⁷. Meštianska škola novému oddielu zapožičala jednu zo školských pivničných miestností, ktorá mala slúžiť ako skautská klubovňa. Keďže učiteľ Ján Šlahor kvôli pracovným povinnostiam nemohol zastávať funkciu oddielového vodcu, odporučil za vodcu Štefana Masaryka - Runci, 23-ročného aktívneho skauta z Trenčína a absolventa vodcovskej Slovenskej lesnej školy (SLŠ)⁸⁸. Masaryk v tom čase vykonával povinnú vojenskú prezenčnú službu v Piešťanoch, kde slúžil medzi rokmi 1934 - 1936 na vojenskom letisku v leteckom pluku č. 3 generála - letca M. R. Štefánika⁸⁹.

Prvou známou akciou nového skautského oddielu bol *Skautský čajový večierok*, ktorý sa uskutočnil 7. decembra 1935 o 17. hod. v kresliarni meštianskej školy. Bohatý program zahŕňal viacero zábavných vystúpení, i spievanie niekoľkých skautských piesní. Večierok okrem vzájomného zoznámenia sa medzi novými skautmi slúžil aj na propagáciu skautského hnutia v Piešťanoch. Večierku sa zúčastnilo riaditeľstvo meštianskej školy a spravodajca Považskej skautskej župy Ľudovít Beszédeš, ktorý vyzdvihol výchovný význam skautingu, ako po stránke mravnej výchovy mládeže, tak i nutnosti brannej výchovy, ktorá bola najlepšie riešená práve skautskou organizáciou⁹⁰.

Už od začiatku fungovania patrila nový skautský oddiel v Piešťanoch do Považskej skautskej župy, ktorá pre všetky registrované oddiely začala od 1. januára 1936 vydávať periodikum *Skautské zprávy*⁹¹. Keďže vodca oddielu Štefan Masaryk pôsobil na piešťanskom letisku, využil túto skutočnosť a usporiadal s pomocou skautského oddielu verejný prednáškový cyklus o letectve. Zo skautskej tlače sa okrem toho dozvedáme aj o tom, že nový oddiel nacvičil a zahral pre verejnosť divadelnú hru „*Do tábora*“⁹². Presný dátum akcie a jej priebeh však už nie je zaznamenaný. Dňa 5. apríla 1936 sa bližšie neurčený delegáti z piešťanského skautského oddielu zúčastnili na sneme Považskej

⁸⁷ *Nový skautský oddiel na Považí.* In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 11, číslo 3, 20. november 1935, s. 48.

⁸⁸ Vid'. kapitola č. 3. 1 Štefan Masaryk - Runci, vid'. príloha č. 11.

⁸⁹ <https://www.gonzoaviation.com/clanok/z-najstarej-leteckej-historie-piestan>

⁹⁰ *Skautský čajový večierok v Piešťanoch.* In *Piešťanské noviny*, ročník 3., číslo 7, 22. december 1935.

⁹¹ *Skautské zvesti z Považia.* In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 11, číslo 4, 20. december 1935, s. 69.

⁹² *Skautské novosti z Považia.* In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 11, číslo 6, 20. február 1936, s. 101.

skautskej župy v Trenčíne, ktorej predsedal už spomínaný Ľudovít Beszédeš. Boli prednesené referáty o februárovom valnom zjazde Zväzu skautov, brannej výchove, krajinskom zjazde v Bratislave a pod. Konštatované bolo, že skauting sa na Považí radostne rozvíja. Schôdzky sa zúčastnili delegáti všetkých oddielov od Piešťan až po Považskú Bystricu ⁹³. V polovici roka 1936 sa náčelníctvo Zväzu skautov rozhodlo, že všetky skautské oddiely v Československu sa majú zapojiť do propagovania pôžičky na obranu štátu, keďže v tom čase sa zahranično-politická situácia neustále zhoršovala a rovnako začínala výstavba hraničných pevností. Ako píše *Piešťanské noviny* z júla 1936: „Skautským činovníkom boli rozoslané smernice, podľa ktorých sa budú riadiť oddiely a väčšie skautské jednoty. V miestach, kde je dostatočný počet skautov, budú prechádzať mestom skautské hliadky so štandardami s nápisom „Upisujte pôžičku obrany štátu“, alebo budú organizovať väčšie manifestačné sprievody. V mestách s menším počtom skautov budú štandardy postavené na významnom mieste so skautskou hliadkou.“ ⁹⁴ Keďže v Piešťanoch bol pomerne malý skautský oddiel, môžeme len predpokladať, že sa riadili podľa smernice venovanej mestám s menším počtom skautov. O ďalších akciách a činnostiach skautského oddielu do roku 1938 bohužiaľ neexistujú žiadne informácie, ani v piešťanských periodikách či v skautských časopisoch. Takisto neexistujú žiadne informácie ani o skautských táboroch, ktoré patrili i v tom čase medzi najcharakteristickejšie skautské akcie počas skautského roka.

Prvým vodcom skautského oddielu v Piešťanoch bol už spomínaný Štefan Masaryk - Runci. Túto funkciu však zastával iba do roku 1936, kedy skončila jeho približne dvojročná vojenská služba na piešťanskom letisku, po ktorej sa vrátil do rodného Trenčína, kde pokračoval vo svojej skautskej činnosti. Jeho nástupcom sa podľa našich zistení stal Štefan Arbet - Mauglí ⁹⁵, 21-ročný študent z Piešťan, ktorého skautský preukaz z januára 1937 sa nám zachoval až dodnes. Z preukazu vyplýva, že minimálne od januára zastával funkciu vodcu 1. skautského oddielu v Piešťanoch ⁹⁶. Vďaka osobným zápiskom Jozefa Petříčka - Runca máme informácie aj o menách niektorých členov skautského oddielu ⁹⁷. Menovite išlo o Jozefa Krejčíka - Očko, Imricha Köllera, Jozefa Žatka a Viliama Tótha, ktorý vo funkcii oddielového radcu viedol skautskú družinu. Podľa skautskej registrácie

⁹³ Považská skautská župa snemovala. In *Bud' pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva*, ročník 11, číslo 7, 30. apríla 1936, s. 106.

⁹⁴ *Československí skauti pre pôžičku obrany štátu*. In *Piešťanské noviny*, ročník 4., číslo 28, 11. júl 1936.

⁹⁵ Vid'. kapitola č. 3. 2 Štefan Arbet - Mauglí.

⁹⁶ Vid'. príloha č. 13.

⁹⁷ PETŘÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 1.

z roku 1937 mal skautský oddiel v Piešťanoch 37 členov ⁹⁸. Zaujímavé je však to, že súčasťou tohto počtu bola skautská skupina, pravdepodobne družina, z neďalekej obce Drahovce v počte 15 členov. Žiadne ďalšie informácie o skautoch v Drahovciach však z tohto obdobia nateraz neexistujú.

V roku 1937 bol na faru v Piešťanoch preložený 26-ročný kaplán Anton Botek ⁹⁹, ktorý sa hneď od začiatku svojej pastoračnej služby venoval mládeži i chudobným občanom. V tom istom roku založil na miestnej fare v Piešťanoch oddiel katolíckych skautov, ktorý bol s najväčšou pravdepodobnosťou súčasťou celoštátnej miništrantskej organizácie *Legio Angelica* (Anjelská légia) ¹⁰⁰. Skautská klubovňa bola spočiatku v kaplánskej izbe na piešťanskej fare, neskôr však dal piešťanský farár a zároveň starosta Alexander Šindelár postaviť pre skautov novú klubovňu vybavenú nábytkom, knihami a spoločenskými hrami. Nachádzala sa hneď vedľa budovy piešťanskej fary. Anton Botek viedol mladých skautov k poriadku a disciplíne. Naučil ich morzeovku, skautské značky, skautský zákon a mať kladný vzťah k prírode a k ľuďom. Členmi oddielu boli poväčšine vtedajší miništranti ako Alojz Lulovič, G. Sabo, J. Klčo, J. Drlička, Pavol Durec, Ludvik Komadel a ďalší ¹⁰¹. Členom tohto oddielu bol okrem už spomenutých členov aj 10-ročný Jozef Petříček - Runco, neskorší zborový vodca a jedna z najvýraznejších osobností skautingu v Piešťanoch, ktorý v oddieli zastával funkciu poradcu družiny ¹⁰². Pre skautov zabezpečil Anton Botek na určitý čas aj oddielového vodcu Jozefa Maxiána, zamestnanca piešťanskej elektrárne, keďže on pre svoje pastoračné aktivity nemohol zastávať túto funkciu. V roku 1937 fungoval i *Slovenský katolícky skauting* (SKS) existujúci už takmer 10 rokov, ale katolícky skautský oddiel z Piešťan nebol podľa našich informácií minimálne rok od svojho začiatku jeho súčasťou. Prvú informáciu z prostredia SKS o piešťanskom

⁹⁸ Informácia nájdená a poskytnutá Petrom Janotom, členom Historickej komisie Slovenského skautingu.

⁹⁹ Vid'. kapitola 3. 3 Anton Botek, vid'. príloha č. 12. MAZÚR, M. *Monsignor Anton Botek*. Svedník: Obecný úrad a farský úrad v Dlhom Poli, 2011, s. 6.

¹⁰⁰ Miništrantská organizácia *Legio Angelica* (Anjelská légia) vznikla v roku 1929 v Prahe. Jej zakladateľom bol benediktínsky mních páter Karel Method Klement. Snahou tejto čisto chlapčenskej organizácie bolo výchovne pôsobiť na miništrantov, ktorým okrem pomoci počas bohoslužieb, chýbal hlbší zmysel a zaujímavý program. Od roku 1934 pôsobila organizácia i na území Slovenska. V tom istom roku vznikli v rámci hnutia skauti *Legio Angelica*, ktorý boli od začiatku svojho fungovania členmi celoštátneho Zväzu skautov. V roku 1948 bolo hnutie *Legio Angelica* po nástupe komunistickej moci rozpustené a už nikdy viac obnovené.

Viac o dejinách a fungovaní hnutia *Legio Angelica*: ETTLER, Dominik. *Legio Angelica - historie a inspirace pro výchovu ministrantů* [Diplomová práca]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta fundamentální a dogmatické teologie, 2016, 88 s.

¹⁰¹ PETŘÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 1.

¹⁰² Vid'. kapitola 3. 4 Jozef Petříček - Runco.

katolíckom skautskom oddiele máme dochovanú v časopise katolíckych skautov *Skaut* z apríla 1938, kde sa nachádza informácia o jednotlivých funkciách v oddiele a ich obsadení. Vodcom bol Štefan Ábel, Anton Botek bol duchovným radcom a Jozef Maxián zástupcom vodcu v Piešťanoch ¹⁰³. O ďalších aktivitách a fungovaní katolíckeho oddielu sa nezachovali žiadne dostupné informácie.

Podľa Jozefa Petříčka - Runca pôsobili v Piešťanoch počas medzivojnového obdobia aj iné skautské organizácie, ktoré však neboli členmi Zväzu skautov. Malo ísť o Spartakových skautov práce (SSP) a Skautov pri Robotníckej telovýchovnej jednote (RTJ) ¹⁰⁴. Túto informáciu sa nám však v priebehu nášho výskumu nepodarilo overiť a pokladáme ju momentálne za nedôveryhodnú.

Dobre rozbehnutý skauting v Piešťanoch však nemal dlhého trvania a čakal ho rýchly koniec. Nariadením slovenskej autonómnej vlády boli 5. decembra 1938 oficiálne rozpustené takmer všetky skautské a iné mládežnícke organizácie na území Slovenska a to z vykonštruovaného dôvodu rušenia verejného poriadku. Nahradené boli jedinou povolenou mládežníckou organizáciou - Hlinkovou mládežou, do ktorej nikto z vtedajších piešťanských skautov neprešiel pracovať. Skauting v Piešťanoch tak bol na konci roka 1938 prvý krát zakázaný. Skauti prešli do ústrania, avšak ani v ťažkých časoch nezabudali na skautské ideály a v tajnosti snívajú o opätovnom obnovení. Na obnovenie si však museli počkať dlhých 6 a pol roka.

¹⁰³ *Skaut: mesačník slovenských katolíckych skautov "Skautov Zlatého kríža"*, č. 8, ročník 8, apríl 1938, s. 95.

¹⁰⁴ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 1.

2.2 Rozmach obnoveného skautingu v Piešťanoch (1945 - 1948)

2.2.1 Piešťanský skauting v roku 1945

V roku 1939 vznikla samostatná Slovenská republika a čoskoro na to vypukla zničujúca 2. svetová vojna. V tejto situácii nebola obnova skautingu možná. Na zmenu sa muselo čakať až do roku 1945.

Myšlienka obnovenia skautingu v Piešťanoch vzišla v hlave predvojnového skauta Pavla Drabanta koncom roka 1943, s ktorým Jozef Petříček počas vojny pracoval ako elektrotechnický učeň vo firme Ing. Leo Húbnera¹⁰⁵. Obaja sa znova nadchli nad myšlienkou obnovenia skautingu. Začali hľadať staré skautské zápisníky a iné informácie o fungovaní predvojnového skautingu, avšak nič nenašli. Prišiel rok 1944, vojnový front sa začal pomaly približovať, bolo sa treba starať o dostatočné domáce zásoby potravín a takisto začala reálna hrozba leteckých náletov. Myšlienka na obnovenie skautingu musela byť na určitý čas zabudnutá. Vojnové hrôzy boli ukončené 4. apríla 1945, kedy Červená armáda oslobodila Piešťany z rúk nemeckých okupantov¹⁰⁶. Ešte predtým však Nemci stihli vyhodiť do povetria oba piešťanské mosty - Kolonádový a Krajinský most.

Krátko po oslobodení začal v Piešťanoch fungovať komunistami vytvorený *Sväz slovenskej mládeže* (SSM). Na prvé schôdze začali chodiť aj niektorí bývali skauti, hlavne Pavol Drabant a Jozef Petříček, keďže očakávali, že zväz mládeže bude podobný ako skauting, ktorý ešte len čakal na oficiálne obnovenie. Koncom júla 1945 odišiel br. Petříček na návštevu do Prahy. Počas cesty Českom ho prekvapilo množstvo skautských táborov, ako i mohutnosť obnoveného skautingu. Po návrate naspäť do Piešťan ho čakalo milé prekvapenie. Ako spomína v jednom rozhovore: „*Ked' som potom v Piešťanoch stretol na Radlinského ulici Paľa Drabanta v skautskej rovnošate, ktorý ma upozornil na skautskú skrinku pri vchode do parku, v ktorej bol obrázok mladého skauta, ako sa šplhá na skalnú stenu a nad tým nápis volajúci mladých do skautingu, nezostal som ľahostajný. A priložil som i ja ruku k dielu.*“¹⁰⁷ Od Pavla Drabanta sa dozvedel, že v lokalite Jelenie jamy neďaleko obce Moravany nad Váhom táboria niekoľkí starší záujemcovia o skauting za účelom ich zaškolenia pre prácu v skautingu. Okamžite na to sa do práce pri obnove skautingu v Piešťanoch zapojil aj samotný J. Petříček.

¹⁰⁵ Tamže, s. 2.

¹⁰⁶ https://www.piestany.sk/e_download.php?file=data/editor/189sk_1.pdf&original=Kronika_1933-1949_01.pdf - zdigitalizovaná Kronika mesta Piešťany 1933 - 1949, s. 195.

¹⁰⁷ <https://www.piestanskydennik.sk/2010/02/02/prvu-klubovnu-mali-skauti-v-pivnici-gymnazia/>

Piešťanskej mládeži bola po vojne daná k dispozícii telocvičná miestnosť v bývalej budove Sokolovne na Ulici Československej armády (dnes Teplická ulica), ku ktorej patrila i jedna kancelárska miestnosť ¹⁰⁸. Keďže obnovený skauting bol spočiatku iba odbočkou SSM, mohli sa jeho členovia, resp. záujemci schádzať v priestoroch Sokolovne len počas určitých dní. Konkrétne išlo o utorok a piatok. Prvotné stretnutia však ešte nemali charakter tradičných skautských stretnutí. Problémom bol nedostatok vodcov, rovnako aj nových záujemcov o vodcovské funkcie. Okrem P. Drabanta a J. Petříčka sa do prvotnej obnovy zapojilo niekoľko predvojnových skautov. Išlo o Karla Horeckého, Jozefa Jánskeho a hlavne Jozefa Žatka, ktorý už v predvojnovom období patril medzi dospelých skautov ¹⁰⁹. Prvé stretnutia záujemcov o skauting sa tešili veľkej pozornosti. Počas jednej z prvých schôdzok sa účasť vyšplhala na závratných 400 mladých ľudí. Táto veľká masa mládeže sa však bez solídnej organizačnej štruktúry nedala zvládnuť. Preto sa rozhodlo, že na nasledujúcom zraze sa uskutoční voľba do jednotlivých vodcovských funkcií. Predsedajúcimi volebného zrazu boli Jozef Žatko a Pavol Drabant. Volilo sa aklamačne. Pavol Drabant hneď na začiatku voľby požiadal br. Žatka, aby prevzal funkciu zborového vodcu. Okrem toho, že išlo o vekovo i služobne najstaršieho člena, tak br. Žatko disponoval aj dočasným poverovacím dekrétom od Skautskej rady pri SSM. Okrem zborového vodcu boli do jednotlivých zborových funkcií zvolení nasledujúci činovníci:

Vodca 1. oddielu skautov	br. Pavol Drabant
Zástupca vodcu 1. oddielu skautov	br. Ján Kočiško
Vodca 2. oddielu skautov	br. František Harvančík
Zástupca vodcu 2. oddielu skautov	br. Jozef Petříček
Vodkyňa 1. oddielu skautiek	sr. Lýdia Tomašovičová
Zástupkyňa vodkyne 1. oddielu skautiek	sr. Ida Faithová

Na druhom zraze po voľbe sa zaradili jednotliví členovia zboru do skautských oddielov. Dievčatá sa združili do 1. oddielu skautiek. Keďže chlapcov bolo viac, vytvorili sa dva oddiely skautov, podľa možností tak, aby boli kamaráti spolu. Na tento druhý zraz prišiel aj Štefan Arbet, predvojnový vodca oddielu skautov ¹¹⁰. Na návrh zborového vodcu br. Žatka prevzal funkciu zástupcu zborového vodcu. Práca činovníkov piešťanského zboru

¹⁰⁸ Sokolovňa slúžila v časoch 1. Československej republiky pre účely Telovýchovnej jednoty Sokol v Piešťanoch. Dnes už asanovaná budova stála na dnešnej Teplickej ulici, v blízkosti potoka Dubová a miestnej ZUŠ.

¹⁰⁹ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 4.

¹¹⁰ Tamže, s. 5.

bola spočiatku veľmi zložitá. Neboli skautské príručky, nebolo sa na koho obrátiť o pomoc. Skautská rada pri SSM v Bratislave mala mnoho organizačnej práce a i ona musela bojovať o vlastnú existenciu. Na činovníkov zboru čakalo množstvo práce. Br. Žatko za pomoci vodcov vykonal registráciu nového zboru, br. Arbet mal na starosti nacvičovanie piesní a hier. Neskôr napísal aj skautský spevník pre vodcov. Br. Kočiško zháňal skautské rovnošaty, iní zasa skautské palice dlhé približne 1,5 metra, ktoré boli v tom čase povinnou výbavou ku skautskej rovnošate. Ďalšími aktívnymi členmi boli Gabriela a Erika Faithové, Marta Janisková, M. Kvardová, Karol Horecký a veľmi aktívny skaut Jozef Grussmann - Čočo, fotograf a autor množstva archívnych fotografií ¹¹¹.

O tom, ako spočiatku fungovali jednotlivé skautské družiny, nám približuje vo svojich spomienkach br. Jozef Petříček - Runco: *„Obidva oddiely sa zišli v jeden deň už spomínanej telocvični (bývala Sokolovňa). Každý oddiel skautov mal dve družiny asi po 18 skautov. Jeden oddiel zostal dolu v telocvični a každá jeho družina mala schôdzu v inom kúte za ping-pongovým stolom. Iný oddiel dal jednu družinu na balkón a druhú na javisko. Môžeme si teda predstaviť, ako to bolo, keď sa spievalo. Toto sa muselo preto tak robiť, lebo telocvična bola voľná pre skautov iba v niektoré dni.“*¹¹²

Obnovený zbor sa spočiatku vyvíjal pomerne úspešne. Na návrh br. Kočiška začal s nemalou zásluhou br. Arbeta vychádzať časopis *Piešťanský skaut*. Vychádzal dvojtyždne, avšak vyšli iba tri čísla. Z bližšie neurčených technických príčin k ďalším vydaniam už neprišlo. Piešťanskí skauti sa od začiatku zúčastňovali aj na športových zápasoch. Prvým bol nohejbalový turnaj. V poradí druhý bol stolnotenisový zápas proti študentom piešťanského gymnázia. Skauti síce prehrali s tesným výsledkom, avšak na dobrovoľnom vstupnom zarobili aspoň trochu peňazí. Počas prvých mesiacov po skončení vojny sa mnoho obyvateľov Piešťan zapojilo do prác na odstraňovaní vojnových škôd. V duchu skautského hesla *„Denne dobrý čin“* sa i piešťanskí skauti zapojili do dobrovoľníckej činnosti. Dva krát nastúpili v pracovných úboroch na piešťanské letisko, kde odstraňovali trosky, zakopávali vojenské bunkre a kryty pre lietadlá. Dokopy odrobili vyše 1000 pracovných hodín.

Aby sa noví skauti stali plnohodnotnými členmi skautingu, absolvovali počas septembra 1945 tzv. nováčikovské skúšky. Tie sa, tak ako i dnes, skladali zo základných teoretických

¹¹¹ Jozef Grussmann (1928 - 1991) patril od konca 50. rokov 20. stor. medzi najvýznamnejších slovenských kameramanov. Jeho najvýraznejším filmom bola dokudráma *Deň náš každodenný* z roku 1969. Viac o jeho pracovnom živote: http://www.skcinema.sk/ar1-sfu/sk/detail-sfu_un_auth-0001497-Grussmann-Jozef-19281991/

¹¹² PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 6.

a praktických vedomostí o skautingu. Skúšky prebiehali hromadným spôsobom v priestoroch telocvične v budove bývalej Sokolovne. V tom istom čase došlo k zmene niektorých členov vedenia skautských oddielov. Z funkcie vodcu 1. oddielu skautov odišiel Pavol Drabant, keďže bol pracovne preložený do Bratislavy. Jeho miesto prevzal dočasne Jozef Jánsky. Zmena nastala aj vo vedení dievčenského oddielu. Lýdia Tomašovičová ako vodkyňa 1. oddielu skautiek odišla kvôli vysokoškolskému štúdiu mimo Piešťany. Vedenie oddielu prevzala Ida Faithová ¹¹³.

Na začiatku októbra 1945 sa piešťanskí skauti zúčastnili zájazdu slovenských skautov do Česka z dôvodu nadviazania vzájomného kontaktu s Českým Junákom. Z Piešťan bola vyslaná 13 členná skupina na čele so zborovým vodcom, jeho zástupcom a ostatnými významnejšími zborovými činníkmi. Dokopy sa akcie zúčastnili 220 slovenských skautov. Počas 2. októbra navštívili spoločne pražský Hrad a vzdali hold prezidentovi Československej republiky Edvardovi Benešovi ¹¹⁴. Ostatné dni sa venovali návštevám niektorých klubovní pražských skautov, prehliadke mesta a nákupom potrebných vecí vhodných pre skautskú činnosť. Po asi týždni strávenom v Prahe sa vrátili naspäť do Piešťan a v priestoroch telocvične referovali ostatným skautom o priebehu tejto akcie.

Po návrate z Prahy bolo opäť treba riešiť nové problémy. Na návrh vodcu 2. oddielu skautov br. Harvančíka boli rozhodnutím zborovej rady vylúčení zo skautingu šiesti členovia kvôli ich neskautskému správaniu. Oproti prvým mesiacom bola členská základňa piešťanského zboru výrazne nižšia, za to sa však viac dbalo o kvalitu skautov, ako ich kvantitu. Početný stav zboru v októbri 1945 bol nasledovný: 1. oddiel skautov mal okolo 40 členov, 2. oddiel skautov mal 30 členov a z 1. oddielu skautiek bolo 23 členov ¹¹⁵.

Počas 9. - 11. novembra sa desiat delegáti z Piešťan zúčastnili 1. snemu Slovenského Junáka konaného v Žiline ¹¹⁶. Prvým junáckym snemom sa skauting na Slovensku dostal do normálneho legitímneho stavu. Bolo zvolené nové skautské náčelníctvo, ktoré sa cieľavedomo pustilo do rozvoja skautingu. Okrem oficiálnych snemových rokovaní sa skauti z Piešťan zúčastnili na obhliadke žilinského skautského domu, kde okrem skautského programu a zábavy, mohli obdivovať dobre vybavené, čisté a priestranné klubovne. Tieto vymoženosti stále v Piešťanoch chýbali a bolo ich potrebné začať riešiť.

¹¹³ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 8.

¹¹⁴ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 189.

¹¹⁵ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 12.

¹¹⁶ BŘEČKA, *Kronika čs. skautského hnutí*, s. 190.

Krátko po návrate zo snemu sa podarilo skautom získať nové priestory na svoju činnosť, ktoré im zadarmo prenajal pán Brezula. Priestory sa nachádzali v centre Piešťan v budove starého Okresného úradu na Námestí slobody. K dispozícii boli dve miestnosti a predsieň. Jedna slúžila dievčatám, v druhej boli chlapci ¹¹⁷. Naplno sa začali využívať začiatkom decembra 1945, keďže darované priestory bolo treba vhodne zariadiť. Zariadenie bolo síce poskromné, väčšinou zapožičané alebo darované od rodičov skautov, ale skautom to v danej situácii viac než stačilo.

Okrem pozitívnejších správ však nastali v zbore krátko po návrate zo skautského snemu aj určité vnútorné problémy. Začalo to počas schôdze 2. oddielu skautov, kde boli prítomní aj zborový vodca br. Žatko a jeho zástupca br. Arbet. V priebehu schôdze bol podaný návrh, aby si skauti vybrali svoje skautské mená, resp. prezývky. Tak získal vodca 2. oddielu br. Harvančík meno „Šerif“ a jeho zástupca br. Petříček „Runco“. Rovnako, aj mnohí iní skauti si vybrali skautské mená. Po skončení schôdze začal vodca zboru vyčítať vodcom oddielu ich nápad so skautskými menami. Br. Arbet sa ich zastal a spomenul, že je to absolútne normálna zvyklosť aj v ostatných skautských oddieloch. Nastala z toho hádka, ktorá naštrbila vzájomne vzťahy. Neskôr sa medzi br. Žatkom a jeho zástupcom br. Arbetom konflikt ešte viac vyostřil. Ako píše br. Runco: „Br. Žatko sa skutočne nepekne zachoval voči svojmu zástupcovi a urazil ho tak, že sa rozhodol odísť z funkcie. Na prehováranie činníkov vôbec nereagoval.“¹¹⁸ Presné príčiny konfliktu nevieme hodnoverne popísať, avšak určite tam zohrala rolu rozdielna povaha oboch aktérov. Br. Arbet bol otvorenejší, sympatizovali s ním takmer všetci činníci a populárny bol aj medzi mladšími skautmi. Br. Žatko nemal taký otvorený a priateľský vzťah voči svojím podriadeným činníkom, rovnako dával prednosť kvantite pred kvalitou skautov. Tento konflikt nakoniec vyústil do spoločného tlaku činníkov voči zborovému vodcovi. Na najbližšej zborovej rade ho v mene vodcu 2. oddielu skautov br. Harvančíka požiadali, aby sa vzdal svojej funkcie. Br. Žatko to rozhodne odmietol a tvrdil, že na zborovú funkciu má poverenie od skautského ústredia v Bratislave. Následne mu však oznámili, že ak neodstúpi on, zložia oni všetky svoje funkcie. Okrem toho mu oznámili, že podobné želanie má i množstvo rodičov skautov. Po dlhšom váhaní br. Žatko vyhlásil, že je ochotný zložiť funkciu zborového vodcu, ale len do rúk br. Arbeta, s tým, že on by zostal jeho zástupcom.

¹¹⁷ <https://www.piestanskydennik.sk/2010/02/02/prvu-klubovnu-mali-skauti-v-pivnici-gymnazia/>

¹¹⁸ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 15.

O niekoľko dní na nasledujúcej zborovej rade br. Štefan Arbet prevzal vedenie zboru. Na všetky nedorozumenia sa podarilo rýchlo zabudnúť, pretože sa začala pripravovať prvá verejná skautská akcia a to Mikulášsky večierok. Začal sa nacvičovať program, robili sa prípravy na dekoráciu. Na jednu zo skúšok doviedol br. Arbet bývalého predvojnového skauta Jozefa Krejčíka - Očko, ktorý sa v Piešťanoch usadil na trvalo a začal tu pracovať ako učiteľ na základnej škole. Br. Krejčík dostal za úlohu robiť na večierku moderátora a rovnako dostal na starosť aj nácvik programu. O priebehu akcie sa dozvedáme z úst Jozefa Petříčka - Runca, ktorý v jednom rozhovore o tejto akcii povedal nasledovné: *„Mikulášsky večierok sa konal 9. decembra 1945. Záujem oň bol veľmi veľký. Pol roka po vojne ľudia túžili po dobrej zábave. Večierok sme usporiadali v telocvični bývalej Sokolovne a jediným nedostatkom bol nedostatok miesta. Zisk z tomboly a zo vstupného bol naším prvým príjmom. Zhotovili nám zaň lavice a stoly do klubovní.“*¹¹⁹

Poslednou akciou počas prvého roku existencie obnoveného skautingu v Piešťanoch bola skautská vianočná besiedka. Okrem toho, vodca 2. oddielu skautov br. Harvančík oznámil, že od budúceho roka nebude môcť zastávať svoju funkciu, keďže bude pracovne preložený. Jeho funkciu prebral dovtedajší zástupca oddielu br. Runco. O tejto skutočnosti sa dozvedáme z Oddielovej zápisnice skautov z 2. oddielu Levov¹²⁰. Skautské zápisnice, prípadne kroniky, ktoré sa nám zachovali aj v Piešťanoch, sú jedným z najviac autentických prameňov o fungovaní a živote v skautskom oddieli, či družine.

¹¹⁹ <https://www.piestanskydennik.sk/2010/02/02/prvu-klubovnu-mali-skauti-v-pivnici-gymnazia/>

¹²⁰ Vid'. príloha č. 3.

2. 2. 2 Piešťanský skauting v roku 1946

Piešťanský skauting i v novom roku musel prežívať rôzne ťažkosti. Prvý problém sa ukázal pri nacvičovaní nového divadelného predstavenia „Život vojenský, život veselý“. Pôvodne mal hlavnú úlohu hrať br. Jozef Krejčík, avšak ten to nakoniec odmietol. Skauti boli preto nútení požiadať o pomoc správcu Kúpeľného divadla ¹²¹, pána Guriša, ktorý nielenže prevzal hlavnú rolu, ale hru aj zrežiroval. Krátko na to sa br. Krejčík prestal aktívne venovať skautingu. Založil tzv. Divadelný kolektív mladých, kde prešli aj niektorí skauti. Tým pádom začali viacerí z nich zanedbávať svoje skautské povinnosti. Zanedbávanie povinností niektorých činovníkov sa začalo riešiť i na nasledujúcich zborových radách. Na jednej z nich bol br. Jozef Jánsky, dočasný vodca 1. oddielu skautov, po predchádzajúcich upozorneniach pozbavený svojej funkcie. Vedenie oddielu prevzal Karol Horecký. Avšak ani ten nevydržal vo funkcii dostatočne dlho a musel ho ako dočasný vodca nahradiť samotný zborový vodca Štefan Arbet. Jeho zástupcom sa stal Anton Kurtulík.

Zásľuhou bližšie neurčeného politického zásahu bola piešťanským skautom odobratá chlapčenská klubovňa a aj s predsieňou pridelená sekretariátu Strany práce ¹²². Všetok inventár, ktorý sa dovtedy podarilo nadobudnúť, bol prenesený do dievčenskej klubovne. Tým pádom museli v jednej miestnosti zo všetkým inventárom existovať dva oddiely skautov a oddiel skautiek. Dlhodobu neudržateľnú situáciu bolo potrebné okamžite riešiť. Problém sa našťastie podarilo pomerne rýchlo vyriešiť. Mestská knižnica, ktorá v tom čase sídlila na Námestí slobody, uvoľnila skautom staré skladisko, ktoré sa nachádzalo neďaleko dievčenskej klubovne ¹²³. Po nutných úpravách sa z miestnosti stala nová chlapčenská klubovňa, ktorá síce bola menšia ako dievčenská, avšak v tej situácii to nebolo podstatné. Materiálne vybavenie jednotlivých klubovní a nákup potrebného táborového vybavenia bol v tomto čase veľmi problematický. Neexistovali žiadne štátne dotácie či

¹²¹ Kúpeľné divadlo vzniklo na konci 19. storočia oproti súčasnej budove Kúpeľnej dvorany, kde dnes okrem iného sídli Balneologické muzeum. Okrem divadelných predstavení sa využívalo aj na premietanie filmov, preto okrem pôvodného názvu používalo ďalší názov - Kino Hviezda. Budova bola zničená počas požiaru v roku 1963. Po jeho demolácii bol na uvoľnenom mieste vysadená zeleň Mestského parku.

Viac informácií na stránke: http://www.pic-piestany.sk/o-meste/pamiatky/detaily/?tx_kioscosmotron_pi1%5Bdetail%5D=0102586

¹²² Strana práce ako tretia politická strana na Slovensku vznikla v januári 1946. Po májových neúspešných voľbách sa premenovala na Sociálnu demokraciu. V roku 1947 sa zjednotila s Československou stranou sociálnodemokratickou. Po komunistickom prevrate vo februári 1948 bola strana rozpustená.

¹²³ <http://www.kniznica.sk/o-kniznici/z-historie-kniznice/>

sponzori. Skautský zbor musel byť sebestačný. Väčšina financií sa preto získavala vďaka pomerne častým divadelným predstaveniam. Za získané peniaze sa dali zhotoviť do klubovní nové veľké stoly a dlhé lavice, kupili sa spoločenské hry a začala sa zakladať skautská knižnica. Určitú časť potrebného vybavenia získali od rodičov skautov, veľkú pomoc im však poskytla aj armáda, ktorá skautom zapožičala vojenské stany. Pravdepodobne to bolo za predchádzajúcu pomoc skautov s odpratávaním vojnových trosiek z areálu piešťanského letiska.

Po vyriešení problému s klubovňami bolo potrebné vyriešiť nepriaznivú situáciu v chlapčenských oddieloch. Ako sme už spomínali, dočasným vodcom 1. oddielu skautov bol zborový vodca br. Arbet. Avšak kvôli príliš veľkému zaťaženiu viesť oddiel aj zbor a nedostatku iných vodcov, podal vodca 2. oddielu skautov Jozef Petříček návrh, aby bol prvý oddiel skautov zlúčený z druhým oddielom. Návrh bol po dlhých úvahách odsúhlasený. Zlúčenie nastalo 24. apríla, presne v deň svätého Juraja, patróna skautov ¹²⁴. Spoločný oddiel si ponechal názov 2. oddiel skautov (Levov) a jeho vodcom zostal br. Petříček. Oddiel sa skladal zo štyroch skautských družín - Vlci, Kamzíci, Rysi a Srnci ¹²⁵.

V sobotu a nedeľu po sviatku svätého Juraja sa uskutočnil prvý spoločný zborový výlet počas roku 1946. Cieľom bolo významné pútnické miesto Rotunda sv. Juraja, ľudovo nazývané Jurko, neďaleko obce Šarfia (dnes Nitrianska Blatnica) ¹²⁶. Na toto miesto sa každoročne vydávali, a pokračuje to aj v súčasnosti, desiatky skautov nielen z Piešťan, ale aj zo širšieho okolia. Cesta tam i späť trvala z Piešťan jedným smerom približne 4 hodiny chôdze. V nedeľu sa skauti zúčastnili slávnostnej bohoslužby, okrem toho vypomáhali aj s miništrovaním a stavbou oltára.

K zlepšovaniu celkovej situácie v piešťanskom zbore prispel aj opätovný návrat Jozefa Krejčíka - Očko do aktívnej skautskej činnosti. Založil vôbec prvú vlčiacku skupinu (svorku) v dovtedajšom fungovaní skautingu v Piešťanoch. K práci s mladšími deťmi mal veľmi blízko, keďže pracovne pôsobil ako učiteľ na základnej škole. Súčasťou stále rastúcej chlapčenskej vlčiackej svorky sa čoskoro stali i včielky, ktoré patria do vekovo najmladšej skupiny dievčat v skautingu. Vďaka vlčatám a včielkam sa podarilo stabilizovať a zvrátiť klesajúci pomer členov v piešťanskom zbore. Odzrkadlilo sa to počas novej registrácie z apríla 1946, kedy bol približný stav členstva nasledovný: 1.

¹²⁴ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 19.

¹²⁵ Oddielová zápisnica II. oddielu Levov, december 1945 - 1946. Osobný archív Anny Oravcovej.

¹²⁶ Súčasný názov Nitrianska Blatnica sa ustálil v roku 1948.

<https://www.nitrianskablatnica.sk/historia-obce/11/1/sm/32983/.html>

oddiel skautiek 20 členiek, 2. oddiel skautov 30 členov a 1. svorka vlčat a včielok 30 členov ¹²⁷.

Začiatkom mája 1946 sa všetci významnejší činovníci piešťanského zboru zúčastnili na 1. sneme obnovenej Považskej skautskej župy (oblasti), ktorý bol zvolaný do Žiliny. Delegácia z Piešťan bola ubytovaná v tom istom hoteli, ako na 1. sneme Slovenského Junáka, ktorý sa tiež konal v Žiline počas novembra 1945. Všetky porady a schôdze boli vedené v priestoroch žilinskej radnice za predsedníctva Mikuláša Jančeka, ktorý bol na sneme zvolený za vodcu Považskej skautskej župy. Za najdôležitejšie uznesenia sneme, ktoré sa priamo dotýkalo aj skautingu v Piešťanoch, bolo ustanovenie skautských okresov. V praxi to znamenalo, že každý politický okres sa stal zároveň aj skautským okresom. Na sneme boli následne navrhovaní a volení okresní vodcovia a ich zástupcovia. V piešťanskom okrese sa vodcom stal br. Štefan Arbet ¹²⁸, jeho zástupcom br. Jozef Petříček ¹²⁹. Okrem toho bolo na sneme navrhnuté a odhlasované, že budúci snem považskej oblasti sa bude konať v Piešťanoch. Zaujímavosťou je, že za toto rozhodnutie hlasovali takmer všetci delegáti z Piešťan, keďže si boli vedomí veľkej zodpovednosti a množstva práce s prípravou takejto náročnej akcie.

Krátko po návrate z oblastného snemu sa začalo dariť plniť uznesenie snemu Považskej oblasti o rozširovaní skautingu v jednotlivých skautských okresoch. Prvý oddiel mimo Piešťan vznikol v susednej obci Drahovce. Viac o jeho činnosti sa dozvedáme z novinového článku z roku 1996, ktorý napísal dlhoročný drahovský skaut, aktivista a dopisovateľ Piešťanského týždňa, dnes už 86-ročný Vendel Sedláčik. *„Zakladateľom oddielu bol syn tunajšieho pekára Urbánka Ondrej, ktorý mal prezývku Bandy. Keďže veľa cestoval a trampoval v zahraničí, rozhodol sa svoje poznatky a skúsenosti uplatniť aj v Drahovciach. Preto založil skautský oddiel, ktorý mal tri družstvá, pomenované po zvieratách. Členovia jedného sa volali lišky, druhého orly a tretieho tigri. Každý drahovský skaut mal svoje krycie meno (napríklad Jambo, Klement, Džony). Každá skautská skupina mala aj vlastné heslo, ktoré skandovala na spoločných stretnutiach skautov. Drahovskí skauti mali heslo tohto znenia: „Ret, tek, reketeketek, hop sa hopsa hej, my sme z Drahoviec.“ Ja som tiež patril k prvým drahovským skautom. Schádzavali sme sa vo voľných chvíľach, zväčša po večeroch. Učili sme sa spoločenské hry, ale aj spievať. Počas víkendov sme chodievali k Váhu, kde sme prespávali. Mali sme vlastné stany i kotlíky na*

¹²⁷ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 19.

¹²⁸ Fotografia Štefana Arbeta z roku 1946. Vid'. príloha č. 13.

¹²⁹ Fotografia Jozefa Petříčka z roku 1946. Vid'. príloha č. 14.

varenie. V noci bolo treba držať stráž, ráno nás čakala rozcvička, po nej umytie vo Váhu do pol pása a znova rozcvička. Potom boli na rade raňajky a po nich spoločenské hry. Boli sme aj na celoslovenskom stretnutí skautov vo Svite i náboženských oslavách na Jurkovi neďaleko Radošiny. V skautskej organizácii sme boli vychovávaní k slušnosti, čestnosti, kamarátstvu a úcte k starším. Našou prvoradou úlohou bolo chrániť prírodu a zvieratá.¹³⁰ Ďalej bol založený skautský oddiel v Moravanoch nad Váhom, ktorý viedol tamojší učiteľ br. Hulman. Skautský oddiel vznikol aj vo Vrbovom, avšak meno jeho vodcu nepoznáme. Na okresnej úrovni boli zvolávané porady činovníkov najmenej raz za mesiac, kde sa spoločne predebatovali a riešili problémy a potreby skautského okresu.

Výrazná zmena nastala i v rámci samotného piešťanského zboru. Vlčiacka svorka a včielky pomerne rýchlo narástli do značných rozmerov, a preto bolo potrebné danú situáciu riešiť. Rozhodlo sa, že najlepším riešením bude vytvorenie samostatného 2. zboru vlčat a včielok v Piešťanoch. Zborovým vodcom sa stal dovtedajší vodca vlčiakov a miestny učiteľ Jozef Krejčík - Očko¹³¹. Ako učiteľ mal veľmi silný vplyv na školskú mládež, takže s náborom nových členov do nového zboru nebol problém. Bolo však treba nájsť dostatok schopných vodcov a vodkyň, ktorí by sa aktívne venovali členom najmladšej skautskej kategórie. Nakoniec sa niekoľko ochotných skautov a skautiek podarilo presvedčiť k spolupráci.

Po vzniku nového skautského zboru bolo rozdelenie jednotlivých skautských funkcií v Piešťanoch nasledovné:

Vodca skautského okresu Piešťany	br. Štefan Arbet
Zástupca vodcu skautského okresu Piešťany	br. Jozef Petříček
1. zbor skautov a skautiek Piešťany	br. Štefan Arbet
Zástupca vodcu 1. zboru	br. Jozef Petříček
Vodca 2. oddielu skautov	br. Jozef Petříček
Zástupca vodcu 2. oddielu skautov	br. Emil Mišura
Vodkyňa 1. oddielu skautiek	sr. Ida Faithová
Zástupkyňa vodkyne 1. oddielu skautiek	sr. Marta Janisková
2. zbor vlčat a včielok Piešťany	br. Jozef Krejčík
Vodca vlčiakov	br. Anton Kurtulík
Vodkyňa včielok	sr. Večerová

¹³⁰ Osobný archív Anny Oravcovej

¹³¹ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 19.

Divadelná činnosť piešťanských skautov bola aj napriek blížiacemu sa skautskému táboru stále aktívna. Z propagačného plagátu, ktorý sa nám zachoval a momentálne je uložený v osobnom archíve Anny Oravcovej, súčasnej zborovej vodkyne, sa dozvedáme, že 1. a 2. zbor skautov a skautiek zahrá dňa 14. mája 1946 o 20:00 hod. v Kúpeľnom divadle (kino Hviezda) divadelnú hru *Verím*. Režisérскеj funkcie sa zhostil zborový vodca br. Štefan Arbet ¹³². Ku koncu roka zorganizovali skauti pre verejnosť úspešný maškarný ples v Hoteli Royal (dnes spustnutý Hotel Slovan).

Posledné dva mesiace pred začiatkom školských prázdnin sa intenzívne pripravovali oba skautské zbory na prvé oficiálne skautské tábory obnoveného skautingu v Piešťanoch. Najväčším problémom bol nedostatok stanov a získanie dostatočného množstva potravín. Kvôli povojnovému nedostatku stále fungoval tvrdý prídelový systém. Problém sa vyriešil tak, že účastníci táborov museli povinne priniesť určité množstvo nedostatkových potravín z domu. Väčšinou išlo o masť, múku, cukor a prídelové lístky na chlieb. Všetky potraviny sa postupne sústreďovali v klubovniach. Takisto bola na podporu táborov vykonaná zbierka po niektorých piešťanských podnikoch. Firma ARTA, neskoršie Figaro, poskytlo dar v podobe cukríkov, tzv. artistky. Zo zabezpečením mäsa pomohol barón Antal Leonhardi, veľkostatkár z Banky, a jeho manželka Alžbeta, ktorých syn Ján bol členom 2. oddielu skautov ¹³³. Paralelne so spomenutými aktivitami prebiehalo intenzívne hľadanie vhodného tábora pre skautov, skautky a vlčatá, včielky. Na jednom z jarných výletov 2. oddielu skautov sa podarilo v blízkosti sedla Havran a jaskyne Čertova pec nájsť dostatočne veľkú lúku s potokom a neďalekým prameňom známym ako Burková studnička ¹³⁴.

Dlho očakávané tábory sa uskutočnili v priebehu prvej polovice júla 1946. Tábor 2. oddielu skautov trval 15 dní a zúčastnilo sa ho 32 členov. Vodcami tábora boli br. Štefan Arbet a br. Jozef Petříček - Runco. Kuchárom, hospodárom a fotografom v jednej osobe bol Jozef Grussmann - Čočo. Všetko táborové vybavenie sa na táborovú lúku odviezlo v dvoch vozoch ťahaných koňmi. O priebehu skautského tábora napísal Štefan Arbet poviedku s názvom *Skauti tábora - Príbehy zo skautského tábora cez letné prázdniny*. Napísaná je na strojopise, má takmer 60 strán a momentálne sa nachádza v osobnom

¹³² Osobný archív Anny Oravcovej.

¹³³ Manželka Alžbeta bola dcérou Ľudovíta Wintera. Po roku 1948 bola rodina nútená opustiť Slovensko a odísť do Austrálie. Ich majetok zoštátnili komunisti. Ich syn Ján v roku 2013 našťivil pri príležitosti svojich 80 rokov života rodné Piešťany. http://www.obecbanka.sk/download_file_f.php?id=581535, <https://www.pnky.sk/koktail/winterov-vnuk-vyraba-v-australii-kozmetiku-podla-piestanskych-receptov/>

¹³⁴ Vid'. príloha č. 4.

archíve Anny Oravcovej. Zo skautského tábora nám br. Runco vo svojich spomienkach zachytil jednu zaujímavú a humornú kuriozitu: „*Ako sme spomenuli, po vojne bol veľký nedostatok potravín. Výnimku netvorilo ani mäso. Zaujímavým spôsobom nám sťaženú situáciu pomohol riešiť pán barón Antal Leonhardi, ktorý poslal do tábora na návštevu svoju manželku (mala v tábora syna) spolu s mäsiarom a malým barančekom. Keď ho táborníci zbadali, okamžite ho prijali medzi seba a každý mu chcel dokazovať svoju náklonnosť podávaním tej najšťavnejšej trávy. Keď sa však dozvedeli, že baranček by mal skončiť v ich žalúdkoch ako chutná večera, svorne prehlásili, že to nedovolia. Vynaliezavá pani barónka hádam aj predpokladala možnosť vzniku takejto situácie a pokynula tomu pánovi, čo viedol kočiara (a mal úlohu baránka pripraviť na večeru). Ten z kočiara vytiahol - čuďuj sa svete, kompletný zmrzlinový strojček aj s pripravenou zmesou na zmrzlinu. To samozrejme upútalo novú pozornosť skautíkov. Nebolo problémom zamestnať ich drvením ľadu a krútením zmrzlinového stroja. Baranček v chládku oddychoval. Tak ten pán, ktorý bol poverený na skántrénie barančeka a jeho prípravu pre skautskú kuchyňu, mohol celú nepopulárnu procedúru vykonať nepozorovane mimo tábora. Nuž, taký je svet... Zmrzlina nahradila bolesť za barančekom...*“¹³⁵

Dievčenský oddiel táboril v tesnej blízkosti Burkovej studničky asi 300 metrov od tábora skautov. Tábor viedli Ida Faithová - Lajla a Marta Janisková. Medzi dievčenským a chlapčenským táborom boli zaujímavé vzťahy. Ich pôvod nám vysvetľuje br. Runco: „*Dievčatá závideli chlapcom údajne krajšie miesto táborenia (vrodená citová túžba po kráse). Chlapci závideli dievčatám, že nemuseli chodiť ďaleko pre vodu (vrodená lenivosť).*“¹³⁶

Vlčatá a včielky táborili vďaka ochote pána Alexyho v blízkosti jeho chaty priamo v sedle Havran. Tábor viedli br. Krejčík, Kurtulík a sr. Večerová. Ohľadom všetkých táborov treba ešte spomenúť, že sa realizovali v povojnovom období, kedy hrozilo reálne nebezpečenstvo nielen od rôznych ľudí, ale aj od zvyškov nevybuchutej munície a zahodených zbraní. Preto boli prijaté určité bezpečnostné opatrenia, ktoré sa museli dodržiavať. Nebolo možné opustiť tábor bez povolenia vodcu. Vodcovia táborov br. Arbet, Petříček a Krejčík mali zbrojné preukazy a legálne držané zbrane.

Počas jesenných a zimných mesiacov roku 1946 prebiehala normálna skautská činnosť. Družinovky, oddielové schôdzky, zborové rady, výlety do okolitej prírody. V decembri sa už tradične organizovali mikulášske a vianočné večierky.

¹³⁵ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 24.

¹³⁶ Tamže, s. 24.

2. 2. 3 Lady Baden-Powell v Piešťanoch

V roku 1946 sa v Piešťanoch odohrala ešte jedna veľmi významná udalosť. Začiatkom septembra dostali piešťanskí skauti z ústredia skautingu v Bratislave oznámenie, že manželka zakladateľa skautingu a prvá svetová náčelníčka skautiek lady Olave Baden-Powell z Gilwellu, navštívi počas cesty po Československu aj Piešťany. Stalo sa tak vo štvrtok dňa 26. septembra 1946 v posledný deň jej návštevy Slovenska ¹³⁷.

Napriek tomu, že bol pracovný deň, už od rána prichádzali do Piešťan desiatky skautov a skautiek z Nitry, Topoľčian, Trenčína a Nového Mesta nad Váhom. Dokopy prišlo pozdraviť svetovú náčelníčku 348 účastníkov. Z tohto počtu bolo zo samotných Piešťan 70 skautov a vlčat, 80 skautiek a včielok ¹³⁸.

Slávnostný začiatok programu začal o 12:30 hod., kedy už boli všetky skautské oddiely nastúpené na začiatok sprievodu. Na čele boli tri vlajky. Štátna vlajka bola nesená vpredu za asistencie dvoch piešťanských skautov a jedného vodcu. Za nimi nasledovali dve skautské vlajky, ktoré niesli dve mimopiešťanské skautky. Celý skautský sprievod pod vedením okresného vodcu br. Štefana Arbeta odpochodoval za spevu z Námestia slobody, kde boli skautské klubovne, k Hotelu Thermia Palace na Kúpeľnom ostrove. Od Kolonádového mosta, resp. jeho drevenej provizórnej povojnovej náhrady, až po Hotel Thermia Palace bol po oboch stranách cesty vytvorený živý špalier skautskej mládeže. Pred hotelom už boli nastúpené dievčenské oddiely, včielky a vlčatá. O 13:00 hod. trubači hlásili príchod lady Baden-Powell. Hneď na začiatku skautského špaliera vystúpila náčelníčka z auta a za zvukov slávnostného pochodu a pozdravov od skautskej mládeže prešla k hotelu. Pred hotelom ju v mene všetkých prítomných privítal okresný vodca br. Štefan Arbet. Ďalej ju pozdravil zástupca riaditeľstva piešťanských kúpeľov. Na konci privítania jej ešte včielky a vlčatá priniesli kyticu šípových ruží ¹³⁹. Treba ešte spomenúť, že po celý čas návštevy sprevádzala svetovú náčelníčku ako prekladateľka Lýdia Kyselová, náčelníčka dievčenského skautingu v Slovenskom Junákovi ¹⁴⁰.

Nasledoval ďakovný prejav náčelníčky, ktorý zaznamenal vo svojich spomienkach br. Petříček - Runco: „Doteraz som navštívila 18 štátov a za ten krátky čas, čo som u Vás,

¹³⁷ http://www.piestany.sk/e_download.php?file=data/editor/189sk_1.pdf&original=Kronika_19331949_01.pdf, s. 205.

¹³⁸ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 25.

¹³⁹ Vid'. príloha č. 5.

¹⁴⁰ Viac o jej skautskom a osobnom živote: <http://www.trencan.6f.sk/SHS/CV1919-KyselovaLydia-CV-verS02.pdf>

*zaľúbila som si Slovensko. Prinášam Vám pozdravy zo sveta a som potešená, že si môžem odniesť z pomedzi Vás radostné dojmy, lebo ste ma svojou úprimnosťou srdca očarili. Ďakujem Vám za vaše prijatie a vyslovujem Vám a verejným činiteľom, ktorí Vás tak pekne vedú, svoju vďaku. Rada som sem prišla, do mesta svetového mena, ktoré rada poznávam.*¹⁴¹

Po svojom príhovore, na ktorý skauti veľmi živo reagovali, odišla lady Baden-Powell na krátky odpočinok do Hotela Thermia Palace. V hoteli sa následne konal slávnostný obed za prítomnosti viacerých predných členov Slovenského Junáka na čele s jeho náčelníkom Miloslavom Stržíňkom. Popoludní odišla svetová náčelníčka so skautskou mládežou a činovníkmi do záhradného alpinia na Kúpeľnom ostrove. Strávili tu takmer dve hodiny. Spoločne sa hrali rôzne hry, spievali skautské piesne, náčelníčka spomínala na rôzne príhody zo svojich skautských ciest z celého sveta. Po skončení besedy sa vrátila naspäť do hotela, kde ju čakalo podpisovanie množstva skautských pamätníkov. O 18:30 hod. nastúpila so svojím sprievodom do aut a odcestovala do Bratislavy. Pred hotelom sa ešte stihla srdečne rozlúčiť s približne 200 skautmi a skautkami.

Po odchode z Piešťan lady Baden-Powell v priebehu nasledujúcich mesiacov napísala niekoľko ďakovných listov zborovému vodcovi Štefanovi Arbetovi. Ako ukážku, jeden z nich uverejňujeme i s následným prekladom v obrazovej prílohe práce¹⁴².

¹⁴¹ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 26.

¹⁴² Viď. príloha č. 6, 7.

2. 2. 4 Piešťanský skauting v roku 1947 - 1948

Činnosť oddielov v oboch piešťanských zboroch úspešne pokračovala i počas roka 1947. Svoje vlastné klubovne konečne získali i vlčiaci a včielky. Jedna klubovňa sa nachádzala v bližšie neurčenom súkromnom dome v časti „Staré“ Piešťany pri farskom kostole svätého Štefana kráľa. Druhá klubovňa bola v dome pani Rybaričovej na dnešnej Winterovej ulici. Táto budova však v súčasnosti už neexistuje. Po jej asanácii bol na tomto mieste v roku 1968 vybudovaný Hotel Magnólia stojaci dodnes.

V jarných mesiacoch bol usporiadaný radcovský kurz pre nových skautských radcov a radkyne. Mal veľmi dobrú úroveň a jeho výsledky sa čoskoro ukázali pri zlepšujúcej sa práci v jednotlivých družinách. Príprava letných táborov prebiehala vďaka predchádzajúcim skúsenostiam jednoduchšie a organizovanejšie. Zabezpečovanie potravín výrazne zjednodušila materiálna pomoc zo zásielok UNRRA ¹⁴³, ktorá bola skautským náčelníctvom distribuovaná do jednotlivých skautských okresov. Pomoc sa týkala hlavne základných potravín ako múka, masť, čokoláda, mäsové konzervy, paštéty, keksy, sušené mlieko a káva. Všetky tieto potraviny následne zástupca okresného vodcu br. Jozef Petříček rozdelil podľa počtu registrovaných členov do jednotlivých oddielov v okrese.

Na tomto mieste by sme chceli ešte priblížiť, ako prebiehala príprava na skautský tábor z administratívneho a praktického hľadiska. Tak ako i dnes, väčšina táborov sa organizovala v pohorí Považský Inovec, kde lesy v tom čase patrili Nitrianskemu biskupstvu a lesnej správe v Moravanoch nad Váhom, u ktorých sa vybavovali najdôležitejšie povolenia. Pokiaľ sa táborilo na súkromnom pozemku, žiadalo sa povolenie od jeho majiteľa. Okrem povolení sa dbalo hlavne na overenie zdroja pitnej vody, na korektné vzťahy s miestnym obyvateľstvom, predsedom Miestneho národného výboru (MNV) a miestnym kňazom. Oproti súčasnosti bol proces vybavovania táboriska jednoznačne jednoduchší, keďže veľká časť súčasných potrebných povolení vtedy ešte neexistovala.

Skautské tábory 1. zboru skautov a skautiek sa uskutočnili v júli 1947 na súkromnej lúke pána Pavlecha v Modrovskej doline asi 2 km od obce Modrová, z ktorej pochádzal i spomenutý pán ¹⁴⁴. Tábor skautov bol situovaný v blízkosti výdatného potoka asi 500 metrov vyššie po jeho toku od tábora skautiek. Neďaleko tábora sa nachádzala Modrovská horáreň, kde niekoľko krát za tábor piekli chlieb s pomocou horárovej manželky.

¹⁴³ UNRRA - United Nation Relief and Rehabilitation Administration. V preklade: Správa Spojených národov pre pomoc a obnovu.

¹⁴⁴ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 28.

V súčasnosti sa na tejto lúke nachádza významná rekreačná oblasť, ktorej dominuje Horský hotel Horec a príľahlý lyžiarsky vleč. Tábory viedli br. Petříček - Runco, br. Emil Mišura - Korzár, sr. Ida Faithová, sr. Drahovská. Na tábor sa išlo peši. Všetok táborový materiál, potraviny a batožina sa viezli na dvoch vozoch, tzv. rebrináky, ktoré dal skautom i s obsluhou barón Antal Leonhardi ¹⁴⁵.

Skautský tábor 2. zboru vlčat a včielok sa uskutočnil v Malých Karpatoch v blízkosti obce Jablonica, neďaleko Smoleníc. Tábor viedli bratia Krejčík - Očko, Kurtulík, Juhás a sr. Večerová. Všetky tábory mali pomerne hladký priebeh. Jediným nebezpečenstvom, o ktorom informovalo aj náčelníctvo Slovenského Junáka, boli ozbrojené zvyšky Ukrajinskej povstaleckej armády, tzv. Banderovci, ktorý prechádzali cez horské oblasti z východného Slovenska až na hranicu s Nemeckom a Rakúskom, kde sa nachádzal ich cieľ - americké okupačné pásmo.

V priebehu leta sa podarilo br. Arbetovi a Petříčkovi získať dekrét o absolvovaní vodcovskej lesnej školy a stať sa tak prvými kvalifikovanými skautskými vodcami v Piešťanoch. Od septembra 1947 však Jozef Petříček odchádza na vysokoškolské štúdiá do Banskej Bystrice, preto ho vo funkcii vodcu 2. oddielu skautov nahradil jeho zástupca Emil Mišura - Korzár. Funkciu zástupcu okresného vodcu si br. Petříček ponechal. Počas jesene a zimy skauti už tradične odohrali niekoľko divadelných hier a zorganizovali vianočnú besiedku.

Rok 1948 začal skauting v Piešťanoch spočiatku úspešne. Dňa 26. januára 1948 o 20:00 hod. zahrali členovia oboch skautských zborov v Kúpeľnom divadle (kino Hviezda) veselohru *Rebulant* od autora Jána Berana. Hru režíroval br. Štefan Arbet. Plagát z tohto divadelného predstavenia sa nám zachoval dodnes ¹⁴⁶. Čistý zisk sa venoval na pripravovanú stavbu jezuitského kostola Krista Kráľa v Piešťanoch. Kostol mal stáť na piešťanskom sídlisku Floreát neďaleko Krajinského mosta. Jeho výstavba sa však nikdy nezrealizovala, keďže po nástupe Komunistickej strany vo februári 1948 bol projekt zrušený a jezuiti z Piešťan vyhnaní ¹⁴⁷.

V dňoch 31. januára - 1. februára sa delegáti z Piešťan zúčastnili 2. snemu Slovenského Junáka v Banskej Bystrici. Na sneme vládla napätá situácia, keďže predseda *Sväzu slovenskej mládeže* (SSM) Ernest Sýkora, člen Komunistickej strany Slovenska, tlačil na delegátov snemu, aby sa definitívne podriadili požiadavkám SSM. Snem jeho pripomienky

¹⁴⁵ Vid'. príloha č. 8.

¹⁴⁶ Osobný archív Anny Oravcovej.

¹⁴⁷ Informácia poskytnutá pracovníkmi Balneologického múzea v Piešťanoch.

neprijal. Prišiel koniec februára 1948, kedy sa komunisti definitívne zmocnili vlády v Československu. Starším skautom začalo byť čoraz jasnejšie, že skauting v Piešťanoch čaká veľmi ťažké obdobie. Už koncom marca bol Slovenský Junák začlenený do SSM ako detská organizácia pre členov vo veku od šesť do pätnásť rokov. Starší členovia museli povinne vstúpiť do Zväzu mládeže. O tejto nepriaznivej situácii sa dozvedáme aj z Oddielovej zápisnice 2. oddielu Levov z 13. marca 1948¹⁴⁸.

V dusnej atmosfére postupne dožívali oba piešťanské zbory. Br. Štefan Arbet bol donútený vzdať sa funkcie vodcu 1. zboru skautov a skautiek, takisto aj funkcie vodcu piešťanského skautského okresu. Zbor po ňom prebral br. Emil Mišura - Korzár. Na konci marca, presnejšie počas utorka 30. marca, sa uskutočnilo posledné divadelné predstavenie piešťanského skautingu. Rozprávkovú hru *Dlhý, široký a bystrozraký* odohrali vlčatá a včielky z 2. zboru. Režiroval ju ich vodca br. Jozef Krejčík - Očko. Akcia, z ktorej sa nám zachoval aj propagačný plagát, sa už však konala pod záštitou SSM¹⁴⁹.

V týchto neľahkých podmienkach sa konali aj posledné skautské tábory, ktoré sa uskutočnili medzi 9. - 21. júlom 1948 v lokalite Jelenie jamy neďaleko obce Moravany nad Váhom. Tábory viedli br. Emil Mišura - Korzár a sr. Ida Faithová - Lajla. Br. Petříček bol na tábore tiež prítomný, avšak do jeho vedenia už nezasahoval. V skautskom zastával funkciu kuchára. V tej istej lokalite mali vlastný tábor aj vlčatá a včielky. Nevieme však, kto bol vodca ich tábora. Zaujímavosťou tohto tábora bolo, že inventár sa do tesnej blízkosti táboriska odvážal po úzkokolejnej železnici z Moravian nad Váhom cez dolinu Výtoky po cieľovú stanicu Miškech zraz nachádzajúcu sa v tesnej blízkosti lokality Jelenie jamy¹⁵⁰. Moravianska lesná železnica bola dlhá 12 km, jej prevýšenie bolo 340 m, jej vlastníkom boli od roku 1945 Štátne lesy, ktoré vymenili ťažné kone za malý naftový rušeň¹⁵¹. Železnica fungovala do roku 1945.

Prevoz skautského materiálu na táborisko bol nasledovný. V Piešťanoch sa naložilo všetko vybavenie na konské vozy, ktoré odišli do železničného depa v Moravanoch nad Váhom. Tam sa materiál preložil na lesný vláčik, ktorý skauti premenovali na „*Express Moravany - Jelenie jamy*“¹⁵². Po príchode do cieľa už na „express“ čakali skauti, ktorý všetko vybavenie poodnášali na miesto tábora.

¹⁴⁸ Oddielová zápisnica 2. oddielu Levov v Piešťanoch, 13. 3. 1948. Osobný archív Anny Oravcovej.

¹⁴⁹ Osobný archív Anny Oravcovej.

¹⁵⁰ <https://www.piestanskydennik.sk/2010/02/02/prvu-klubovnu-mali-skauti-v-pivnici-gymnazia/>

¹⁵¹ <https://www.rail.sk/arp/slovakia/history/h436.htm>

¹⁵² Oddielová zápisnica 2. oddielu Levov v Piešťanoch, 9.7. 1948.

O priebehu tábora sa nám zachovali informácie v už spomínanej Oddielovej zápisnici 2. oddielu Levov. Jej posledný zápis sa týka rozoberania tábora a cesty naspäť do Piešťan. Ďalšie zápisy však už chýbajú. Z toho usudzujeme, že práve skautský tábor na Jeleních jamách bol úplne poslednou oficiálnou akciou piešťanského skautingu pred jeho definitívnym zákazom. Presný dátum ukončenia činnosti však nateraz nepoznáme. Skauting bol v Piešťanoch utlmený na dlhých 20 rokov. Zákaz skautskej činnosti sa prejavil i perzekúciách voči niektorým, hlavne starším skautským činovníkom. Bývalý zborový vodca Štefan Arbet bol zbavený práce matrikára na mestskom úrade v Piešťanoch a daný do priemyselnej výroby. Jozef Petříček sa našťastie priamym perzekúciám v tomto čase vyhol, keďže sa nachádzal mimo Piešťan kvôli vysokoškolskému štúdiu v Banskej Bystrici a Prahe.

Z dochovaných skautských fotografií sa dozvedáme, že napriek zákazu sa počas roka 1949 hodnoverne uskutočnili dve skautské akcie. Prvou bola stretnutie skautov na chate v Hrádockej doline pri dedine Hrádok, pravdepodobne niekedy v letných, prípadne jarných mesiacoch. Druhou akciou bol výlet skautov, resp. putovný tábor vo Vysokých Tatrách, ktorý sa tiež odohral v letných mesiacoch. Počas putovného tábora, na ktorom ešte nosili skautské rovnošaty, navštívili Oravský Podzámok, Štrbské pleso, Hvezdáreň pri Skalnatom plese či Téryho chatu. Účastníkmi oboch akcií boli aj Štefan Arbet a Jozef Petříček¹⁵³.

¹⁵³ Fotografie z osobného archívu Anny Oravcovej.

2.3 Skauting v Piešťanoch v časoch „pražskej jari“ (1968 - 1972)

Opätovná možnosť obnovenia skautingu v Piešťanoch nastala v prvej polovici roku 1968, kedy sa do čela KSČ dostali reformní komunisti na čele s Alexandrom Dubčekom, hlavným predstaviteľom idey tzv. „socializmu s ľudskou tvárou“. Nastalo krátke, ale zato intenzívne obdobie spoločenského uvoľnenia známeho ako „pražská jar“. Po oficiálnom obnovení skautingu na Slovensku na začiatku apríla 1968 sa začali v rýchлом slede obnovovať skautské zbory a oddiely z celého Slovenska. Bolo zorganizovaných mnoho mládežníckych zhromaždení, kde sa verejne vyhlasovalo obnovenie skautingu v jednotlivých mestách. Na jednom z takýchto zhromaždení v Trnave bolo verejne proklamované obnovenie skautingu v Piešťanoch. Ako jeden z vystupujúcich sa ho zúčastnil aj br. Jozef Petříček - Runco, ktorý vo svojom vystúpení okrem iného povedal aj nasledujúce slová: „*Na slnku je dosť miesta pre všetky deti, skautov, pionierov, orlov, sokolov. Nech si sami vyberú, čo sa im páči.*“¹⁵⁴

Keďže skauting sa nezakladal, ale obnovoval svoju činnosť, platili aj funkcie z predchádzajúceho obdobia. Zbor skautov a skautiek v Piešťanoch aj naďalej viedol br. Štefan Arbet - Mauglí, zástupcom bol br. Jozef Petříček. Keďže na plnohodnotné fungovanie obnoveného zboru bolo potrebné vyškoliť novú mladšiu generáciu nových vodcov a radcov, bol najprv zorganizovaný radcovský kurz pre radcov a radkyne. Spočiatku sa skauti schádzali, vďaka vzácnemu porozumeniu vtedajšieho riaditeľa Komunálnych služieb pána Vavru, na Kuzmányho ulici v malom žltom dome v blízkosti Mestského parku, ktorý patril do vlastníctva Komunálnych služieb v Piešťanoch¹⁵⁵. Do aktívnej činnosti sa opäť vrátili viacerí skauti z povojnového obdobia, ako i skauti z iných miest, ktorí prišli do Piešťan pracovne a natrvalo sa tu usadili. Okrem spomenutého br. Arbeta a br. Petříčka to boli Ida Faithová - Lajla, Marta Boledovičová, Mikuláš Melicher - Miki a Alojz Ferkodič. Rovnako sa hlásili do skautskej činnosti i noví činovníci. Spomenieme aspoň tých najvýraznejších: František Hronský, Erich Aponyi - Delfín, Miloslav Vlach - Derviš a Anna Janíková - Nina (neskôr Oravcová), súčasná zborová vodkyňa¹⁵⁶.

¹⁵⁴ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 30.

¹⁵⁵ V roku 2018 bola chátrajúca budova kvôli zlej statike asanovaná. Dovtedy slúžil ako úložný priestor pre časť skautského, hlavne táborového inventára. Budova bola skautom zapožičaná asi v roku 1993, kedy začali skauti využívať i príľahlú budovu ako miesto na skautské klubovne, ktorú im dovolil využívať rehoľný rád školských sestier Notre Dame.

¹⁵⁶ *Náš skauting*. In *Revue Piešťany*, ročník 37., číslo 7, júl 2001, s.6.

Počas júla 1968 sa organizoval skautský tábor radcovského kurzu pre asi 15 členov opäť v pohorí Považský Inovec, tentokrát v lokalite Úhrad - Hrabová neďaleko obce Nová Lehota, kde sa nachádzala aj dnes už spustnutá a opustená horáreň Janiš s príľahlým pitným prameňom. Po tábore sa v priebehu nasledujúcich mesiacov naplno rozbehlo fungovanie obnoveného skautského zboru v Piešťanoch. Po náboře nových členov sa podarilo sformovať samostatný oddiel skautov a rovnako i skautiek. Oddiely vlícat a včielok neboli počas existencie piešťanského skautingu v tomto období nikdy obnovené a museli si počkať až na obdobie po roku 1989. Následne sa vytvorili v oddieloch jednotlivé skautské družiny a začali vykonávať pravidelnú skautskú činnosť. Organizovali sa časté výlety do prírody, napr. na hrad Tematín, na vrchy Marhát a Bezovec a do okolia Moravian nad Váhom. Zásluhou pána Vandáka sa podarilo skautom získať aj novú klubovňu. Nachádzala sa v dome pána Lapára, ktorý bol z domu vyvlastnený a jeho dom určený na asanáciu. Objekt, ktorý dnes už neexistuje, sa nachádzal v blízkosti železničnej stanice, približne na mieste, kde dnes stojí rozľahlá predstaničná fontána. V klubovni sa kúrilo pieckou. Každá družina si počas chladných mesiacov kúrila drevom, ktoré si vždy museli svojpomocne doniesť z domu ¹⁵⁷.

V auguste 1968 došlo k okupácii Československa vojskami Varšavskej zmluvy. Napriek tejto ťaživej situácii sa skauting na Slovensku i v Piešťanoch úspešne, síce nie úplne slobodne, rozvíjal. Počas 30. 11. - 1. 12. 1968 sa v Bratislave uskutočnil 3. snem Slovenského Junáka, na ktorom sa z Piešťan zúčastnili br. Arbet a Petříček.

V nasledujúcom roku 1969 mal piešťanský skauting už dva oddiely skautov a jeden oddiel skautiek. Vodcom 1. oddielu skautov bol Alojz Ferkodič, 2. oddiel viedol Mikuláš Melicher - Miki. Vodkyňou oddielu skautiek bola opäť Ida Faithová - Lajla ¹⁵⁸.

Počas leta sa podarilo opäť v lokalite Úhrad zorganizovať veľký zborový tábor s účasťou okolo 90 skautov a skautiek ¹⁵⁹. Veľkú pomoc pri stavbe tábora, ako aj jeho materiálneho vybavenia, poskytli rodičia skautov a skautiek. Rovnako však aj vedenie Pionierskeho domu (dnes Centrum voľného času AHOJ na Teplickej ulici) na čele s vtedajším riaditeľom Emilom Popelkom, ktorý mal pre skautské hnutie veľké porozumenie. Počas táborov sa naplno rozvinul skautský život. Robili sa rôzne skautské výzvy a odborky, hlavne najznámejšia skautská výzva Tri orlie perá. V nedeľu sa skauti v Novej Lehote zúčastnili slávnostnej svätej omše za prítomnosti veľkého počtu skautskej

¹⁵⁷ Z osobného rozprávania Anny Oravcovej, súčasnej zborovej vodkyne.

¹⁵⁸ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 31.

¹⁵⁹ Vid'. príloha č. 9.

mládeže, rodičov a obyvateľov obce. Po omši ešte nasledovali skautské hry a spievanie piesni priamo pred budovou kostola.

V roku 1970 odišiel z rodinných dôvodov z funkcie zborového vodcu Štefan Arbet. V tom čase mal 55 rokov. Zbor prevzal dovtedajší zástupca zborového vodcu Jozef Petříček - Runco. V priebehu leta sa uskutočnili skautské letné tábory v pohorí Tribeč v blízkosti obce Brodzany v okrese Partizánske. Táborový materiál sa na pomerne vzdialené táborisko odviezol na dvoch nákladných autách a účastníci na dvoch autobusoch. Počas celej cesty husto pršalo, preto sa vedenie rozhodlo prijať mimoriadne opatrenia. Skautky a mladší skauti zostali pod vedením vodkýň v Brodzanoch v budove miestnej školy. Starší skauti a všetci vodcovia odišli riadne vystrojení napriek nepriaznivému počasiu budovať tábory. Po zlepšení počasia sa podarilo postaviť väčšinu základných táborových stavieb a mladší skauti spolu so skautkami mohli odísť konečne na táborisko. Školské priestory sa vyčistili a s poďakovaním odovzdali priestory správe školy. Počas tábora sa starší skauti zúčastnili výletu na Jankov vršok. Cestu tam absolvovali linkovým autobusom, avšak cestu naspäť museli ísť peši. Dôvodom bolo to, že vodcovia si zle pozreli časy odchodu autobusov. Cesta naspäť do tábora merala viac ako 20 km a natiahla sa až do neskorej noci. Absenciu bateriek vyriešili tak, že v prednej časti skupiny išiel kaplán Emil Šútor¹⁶⁰, ktorý mal dobre viditeľnú bielu košeľu¹⁶¹. Podľa spomienok Anny Oravcovej - Niny, mali skautky na tomto tábore nasledujúci pokrik: „*Blato, voda, to je kraj, pre skautky to veľký raj, keď si chromí nevládzeš, príď do raja vyzdravieš.*“

Zvláštnosťou tohto tábora bolo riešenie problému ženatých vodcov. Keďže vedenie táborov riešili v rámci vlastnej dovolenky, umožnilo sa im vziať svojich rodinných príslušníkov, väčšinou neskautov, do tábora. Vybudoval sa pre nich vlastný tábor. Poplatok mali taký istý, ako ostatní účastníci skautských táborov. Program bol voľný, deti sa mohli podľa vlastnej záľuby zúčastniť táborového programu.

Koncom apríla 1970 bol skauting na Slovensku oficiálne rozpustený a jeho miesto nahradila Pionierska organizácia. Mnoho skautských zborov prestalo fungovať, prípadne sa snažili fungovať v rámci Pioniera ako tzv. oddiely junákov - táborníkov. Pravdepodobne na tomto princípe fungoval aj skauting v Piešťanoch.

¹⁶⁰ Emil Šútor (1938) bol kaplánom v Piešťanoch od svojej vysviacky za kňaza v roku 1962. Pastoračne tu pôsobil do roku 1969. Spolupracoval s piešťanskými skautmi a každoročne sa zúčastňoval ich táborov a to aj po jeho preložení do Trnavy. Viac o jeho kňazskom živote: <http://bbmesto.fara.sk/knaz-emil-sutor-podakoval-za-80-rokov-zivota>

¹⁶¹ Z osobného rozprávania Anny Oravcovej, súčasnej zborovej vodkyne.

Posledný skautský tábor sa uskutočnil v 18. - 30. júla 1971 v čase, kedy bol už Slovenský Junák oficiálne zrušený. Táborilo sa v Beluškých Slatinách neďaleko Ilavy. V tábore bol problém s pitnou vodou, keďže hygienik povolil používať vodu z vodného zdroja iba na varenie. Z tohto dôvodu musel byť tábor každý deň zásobovaný sódovou vodou v sklenených nádobách. Zaujímavosťou tohto tábora bola návšteva generálmajora Jozefa Kováčika, ktorý v tábore vyrozprával svoje zážitky z 2. svetovej vojny ¹⁶². Okrem toho, zbral z Vojenského veliteľstva v Trenčíne zo sebou aj niekoľkých vojakov, ktorí ukazovali skautom ukážky zbraní, vojenského vybavenia a zorganizovali pre nich aj súťaž v obliekaní protiatómového obleku ¹⁶³. Viac sa o priebehu tábora, hlavne dievčenskej časti, dozvedáme z Kroniky 3. oddielu dievčat ¹⁶⁴, ktorej zapisovateľkou bola s. Terézia Stredanská, rod. Petříčková. V súčasnosti je s. Terka dlhoročnou vodkyňou oddielu včielok a zástupkyňou zborovej vodkyne.

Od polovice roka 1970 fungoval skauting v Piešťanoch v podstate ilegálne. *Socialistický zväz mládeže Slovenska* (SZMS) tlačil na vedenie zboru, aby sa skauti premenovali na táborníkov alebo na oddiel turistov. Samozrejmosťou bolo, že v takýchto oddieloch nemohla výchova prebiehať v skautskom duchu, ale len v socialistickom. To však skautskí vodcovia v Piešťanoch dlhodobo odmietali a snažili sa, aby piešťanský skauting zostal čo najdlhšie mimo priameho vplyvu SZMS. Nevieme presne určiť, kedy skončila oficiálna činnosť skautingu v Piešťanoch, priame dokumenty o tom nemáme k dispozícii, ale podľa vyššie spomenutej kroniky usudzujeme, že sa tak stalo tesne po poslednom skautskom tábore z leta 1971.

Čiastočne skautskú činnosť sa podarilo napriek oficiálnemu zákazu hodnoverne udržať v 3. oddiele dievčat, ako sa o tom môžeme presvedčiť v kronikových zápisoch spomenutého oddielu ¹⁶⁵. O podobnom fungovaní oddielu skautov nemáme zatiaľ žiadne informácie. Vodkyňou oddielu bola Anna Janíková (Oravcová) - Nina, ktorú podľa niektorých zápisov nazývali „súdružka náčelníčka“. Takisto aj medzi sebou používali toto socialistické oslovenie. V oddiele fungovalo niekoľko družín, chodilo sa na výlety, učila sa tábornícka prax, avšak skautské prvky výchovy museli byť vynechávané. Po tom, ako

¹⁶² Jozef Kováčik (1921 - 2005) bol slovenský generál v službách Československej ľudovej armády (ČSLA). Počas 2. svetovej vojny bojoval v Slovenskej armáde a po prebehnutí pôsobil ako tankista v I. čs. armádnom zbore. Získal vysokoškolské vzdelanie a pôsobil prevažne vo vojenskom školstve. Neskôr pracoval vo viacerých funkciách na Vojenskom veliteľstve v Trenčíne.

¹⁶³ Z osobného rozprávania Anny Oravcovej, súčasnej zborovej vodkyne.

¹⁶⁴ Kronika 3. oddielu dievčat, 18. 7 - 30. 7. 1971.

¹⁶⁵ Kronika 3. oddielu dievčat, november 1971 - máj 1972.

bol oddiel koncom mája 1972 taktiež rozpustený, sa viaceré bývalé skautky i skauti pridali do Telovýchovnej jednoty Bezovec. Viedol ho riaditeľ základnej školy pán Sebedímsky. Spolu s nimi chodievali aj bývali skauti, ktorí často predstavovali väčšinu osadenstva, na krátke výlety do okolitej prírody i na viacdňové akcie. Na takomto princípe fungovali približne 6 rokov. Členská základňa bývalých skautov v TJ Bezovec sa však každoročne zmenšovala kvôli pracovným povinnostiam či zakladaniu rodín ¹⁶⁶.

¹⁶⁶ Z osobného rozprávania Anny Oravcovej, súčasnej zborovej vodkyne.

2. 4 Obnova skautingu v Piešťanoch (1989 - 1990)

Vďaka novej politickej situácii s nastúpením demokratického systému v Československu po 17. novembri 1989 sa mohla znovu obnoviť činnosť skautského hnutia v Piešťanoch. Úvodné stretnutie bolo krátko po nežnej revolúcii dňa 13. decembra 1989 v kaviarni Delfín, ktorá sa zároveň stala aj dočasnou skautskou klubovňou ¹⁶⁷. Zišli sa tu skautskí bratia a sestry - Petříček - Runco, Ferkodič, Oravcová - Nina, Vlach - Derviš, aby rokovali o obnovení činnosti v Piešťanoch ¹⁶⁸. Dňa 16. decembra sa v Bratislave zišli viacerí skautskí činovníci. Nechýbali ani niekoľkí predstavitelia skautingu z Piešťan. Dozvedeli sa tam, že náčelníctvo obnovilo skauting v Československu v plnom rozsahu.

V nasledujúcich týždňoch sa uskutočnilo niekoľko stretnutí v spomínanej kaviarni Delfín, kde boli všetci účastníci informovaní o obnove skautingu, ako aj o úspešnom rokovaní s riaditeľom DDM - Domu detí a mládeže (predtým Pioniersky dom, v súčasnosti Centrum voľného času AHOJ), ktorým bol pán Emil Popelka. Jeho výsledkom bolo, že skauti budú môcť tieto priestory využívať každý piatok a utorok o 16:30 hod. Vďaka týmto priestorom mohli skauti zorganizovať vodcovský kurz. Jeho účastníkmi boli prevažne tí dospelí, ktorí ako deti skautovali v období uvoľnenia v rokoch 1968 - 1972. Vzápätí sa zorganizoval radcovský kurz pre starších chlapcov a dievčatá. Dňa 31. januára 1990 navštívila delegácia skautov na čele s br. Jozefom Petříčkom nového predsedu MsNV Štefana Hausera ¹⁶⁹. Bol oficiálne informovaný o obnovení skautskej činnosti na území mesta Piešťany. Tiež bol informovaný o tom, že skauti počas obdobia komunizmu prišli o všetok majetok. Preto vzniesli naňho požiadavku o pridelenie vhodných priestorov pre skautskú činnosť.

V tomto roku sa začalo i s aktívnym náborom nových členov. Zaradenie nových členov do fungovania skautingu prebiehalo nasledovne: *„Každý nový člen si dal záväzok žiť podľa skautského desatora, sľubu a hesla. Zaradili sme ho do družiny, v ktorej sa zúčastňoval skautského života a spravidla po troch mesiacoch zložil nováčikovskú skúšku. Na ňu ju pripravil radca družiny. Ak uspel a skautský život sa mu páčil, zložil slávnostný sľub. Po tomto akte ho prijali so svetového bratstva skautov.“*¹⁷⁰

Koncom mája 1990 sa delegáti z Piešťan zúčastnili 4. snemu Slovenského Junáka v Žiline. Na sneme boli prijaté nové stanovy a uzákonený názov „Slovenský skauting“.

¹⁶⁷ Kaviareň Delfín - dnes Bar Delfín na Valovej ulici 16.

¹⁶⁸ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 32.

¹⁶⁹ *Skauting v našom meste stále žije*. In *Piešťanský týžden*, ročník 20., číslo 8, 23. február 2010, s.16.

¹⁷⁰ Tamže, s. 16.

Počas 9. - 18. júla sa konali prvé tábory obnoveného skautingu v Piešťanoch. Táborilo sa na už dobre známom mieste Úhrad pri Novej Lehote. Tábor skautiek viedli sr. Miegová a Oravcová - Nina. Tábor skautov viedli br. Petříček - Runco, Bezák - Buffalo, Aponyi - Delfín. Kuchyňa bola na tábora spoločná. Skautov táborilo 55 a skautiek 31. Počas roka sa robila aj prvá registrácia, ktorá ukázala, že o skauting v Piešťanoch je veľký záujem. Obnovený zbor mal 160 členov, medzi nimi boli i takmer 40 vĺčat a včielok ¹⁷¹.

Počas roka 1990 sa obnovili na Slovensku aj skautské okresy. Tentokrát Piešťany spadali pod skautský okres Trnava. Jeho vodcom sa koncom septembra stal br. Jozef Petříček, ktorý zároveň zastával i funkciu zborového vodcu v Piešťanoch. V mesiaci december sa po prvý krát uskutočnila akcia Betlehemske svetlo, ktorej tradícia pokračuje aj v súčasnosti ¹⁷². Skauti zabezpečili rozvoz do všetkých kostolov, nemocníc, kláštorov a takisto stáli na určených stanovištiach po celom meste. Svetlo bolo odovzdané aj primátorovi mesta Viliamovi Hájovskému.

Takto skončil prvý rok obnoveného skautingu v Piešťanoch. O pokračovaní a rozvoji úspešnej skautskej činnosti počas nasledujúcich rokov však už táto práca nepojednáva.

¹⁷¹ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 35.

¹⁷² Vid'. príloha č. 10.

3. Osobnosti piešťanského skautingu

3.1 Štefan Masaryk - Runci

Štefan Masaryk sa narodil 27. januára 1912 v dedine Záblatie, dnes jedna z častí mesta Trenčín ¹⁷³. Po absolvovaní základného školského vzdelania sa rozhodol pre stavebárske povolanie. Po 2. svetovej vojne pracoval v Pozemných stavbách, kde ako stavbyvedúci viedol výstavbu viacerých verejných budov v Trenčíne, z nich najvýznamnejšou bol obchodný dom Prior. Za manželku si zobral Emíliu rod. Oravcovú, ktorá bol tiež v skautingu. V roku 1954 sa im narodil syn Jozef Masaryk - Dodo, ktorý sa stal skautom v roku 1968 počas krátkeho obnovenia skautingu. Popri skautingu, hlavne v obdobiach, kedy skauting nemohol slobodne existovať, bol Štefan Masaryk vášnivým turistom, lyžiarom, vodákom a členom miestneho Klubu slovenských turistov a lyžiarov.

Štefan Masaryk začal skautovať v Trenčíne v roku 1927. Získal skautské meno Runci, pod ktorým ho poznalo i mnoho neskautov z Trenčína. V roku 1932 absolvoval Slovenskú lesnú školu. Zúčastnil sa i viacerých zahraničných skautských akcií, ako 1. Slovanské jamboree v Prahe v roku 1931 a svetové jamboree v maďarskom meste Gödöllő. V období medzi rokmi 1934 - 1936 absolvoval povinnú vojenskú prezenčnú službu v Piešťanoch ¹⁷⁴, kde slúžil na vojenskom letisku v leteckom pluku č. 3 generála - letca M. R. Štefánika ¹⁷⁵. Počas roka 1935 nadviazal styky s novovytvoreným skautským oddielom v Piešťanoch, kde vďaka svojim skautským skúsenostiam a vodcovskému vzdelaniu prebral funkciu oddielového vodcu ¹⁷⁶. Túto funkciu pravdepodobne zastával do konca svojej dvojročnej vojenskej služby, ktorá mu na piešťanskom letisku skončila v roku 1936. Do Piešťan sa v rámci vojenskej služby ešte vrátil počas roku 1938. O jeho pravdepodobne opätovnom nadviazaní kontaktu zo skautmi z Piešťan však neexistujú akékoľvek dochované informácie.

Po skončení 2. svetovej vojny sa podieľal so skupinou trenčianskych oldskautov na obnovovaní skautingu v Trenčíne. V tomto období zastával i funkciu zborového vodcu, ktorú vykonával aj počas krátkeho skautského obdobia v rokoch 1968 - 1970. Za dlhoročnú skautskú službu mu náčelníctvo Slovenského Junáka udelilo počas roku 1969

¹⁷³ <http://www.trencan.6f.sk/SHS/CV1912-MasarykSt-Upd03.pdf>
Vid'. príloha č. 11.

¹⁷⁴ Informácia získaná od pracovníkou Vojenského historického archivu v Bratislave.

¹⁷⁵ <https://www.gonzoaviation.com/clanok/z-najstarsej-leteckej-historie-piestan>

¹⁷⁶ *Skautský čajový večierok v Piešťanoch*. In *Piešťanské noviny*, ročník 3., číslo 7, 22. december 1935.

vyznamenanie Junácka hviezda I. stupňa. Po obnovení skautingu v roku 1989 sa vrátil znovu do funkcie zborového vodcu, ale z dôvodu vysokého veku (77 rokov) ním bol iba v čestnom postavení. Bol členom 52. Klubu oldskautov v Trenčíne, dokedy mu to jeho zdravotný stav dovoľoval. Zomrel 6. augusta 2006 v Trenčíne vo veku 94 rokov, kde je aj pochovaný.

3.2 Štefan Arbet - Mauglí

Štefan Arbet sa narodil 5. apríla 1915 v Piešťanoch. Základnú a strednú školu absolvoval v Piešťanoch. Po zákaze skautingu v roku 1948 bol pre svoju dovtedajšiu skautskú činnosť zbavený práce matrikára na mestskom úrade a daný do priemyselnej výroby. Ďalej pracoval v zberných surovinách na Staničnej ulici v Piešťanoch, potom v neďalekej obci Horná Streda vo firme Rempo, odkiaľ odišiel do dôchodku. Ako dôchodca aktívne vykonával funkciu kostolníka v Kúpeľnej kaplnke (Kaplnka Božského Srdca Ježišovho) pri Kolonádovom moste v Piešťanoch. Za manželku si 5. októbra 1958 zobral Irenu Potrokovú. V čase svadby mal už 43 rokov. Spolu sa im narodili dve deti - Juraj a Iveta.

O vstupe Štefana Arbeta do skautingu nemáme presné informácie, avšak z januára 1937 existuje junácky činovnícky preukaz *Svazu junákov - skautov Republiky Československej* s jeho menom, osobnými informáciami a fotografiou¹⁷⁷. V preukaze je uvedená aj jeho funkcia ako vodcu 1. oddielu skautov v Piešťanoch. Momentálne je to asi najstarší hmotný dokument týkajúci sa skautingu v Piešťanoch. Zaujímavosťou je, že samotný preukaz podpísal 27. januára 1937 vlastnoručne i zakladateľ a dlhoročný náčelník Československého skautingu Antonín Benjamím Svojsík. Po zákaze skautingu v roku 1938 musel Štefan Arbet na obnovu čakať až do roku 1945.

V obnovenom piešťanskom skautingu prevzal na návrh zborového vodcu Jozefa Žatka funkciu zborového zástupcu. Po istých nezhodách so zborovým vodcom odstúpil zo svojej funkcie. Avšak väčšina skautských činovníkov sa postavila proti zborovému vodcovi Žatkovi a donútili ho vzdať sa svojej funkcie v prospech Štefana Arbeta¹⁷⁸. Tak sa stal koncom roku 1945 Arbet zborovým vodcom piešťanského skautingu. Istý čas zastupoval aj funkciu vodcu 1. oddielu skautov. V roku 1946 bol zriadený piešťanský skautský okres, v ktorom funkciu okresného vodcu prebral práve Štefan Arbet. V priebehu leta 1946 sa

¹⁷⁷ Vid'. príloha č. 13.

¹⁷⁸ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 16.

spolu s Jozefom Petříčkom zúčastnili na OLŠ (Oblastná lesná škola) v Hodruši pri Hornohodrušských jazerách. Počas 26. septembra 1946 privítal v Piešťanoch v mene všetkých skautov z piešťanského skautského okresu a okolia lady Olave Baden-Powell na jej ceste po Československu¹⁷⁹. Po nástupe komunistov k moci v roku 1948 bol Štefan Arbet nútený vzdať sa funkcie zborového vodcu aj vodcu skautského okresu Piešťany. Krátko nato bol skauting v Piešťanoch utlmený na dlhých 20 rokov.

Po obnovení skautingu v prvých mesiacoch roku 1968 sa Štefan Arbet vrátil do aktívnej skautskej činnosti a ďalej pokračoval v doterajšej funkcii piešťanského zborového vodcu. Počas jesene 1970 odišiel z rodinných dôvodov z funkcie zborového vodcu. Zbor prevzal dovtedajší zástupca zborového vodcu Jozef Petříček - Runco. Jeho ďalšie angažovanie sa v skautingu prerušil v roku 1971 znovu komunistický režim.

Štefan Arbet sa obnovenia skautingu v roku 1989 síce dožil, ale aktívnejšie sa už zapojiť nemohol kvôli zhoršujúcemu sa zdraviu. Niekoľkokrát pred smrťou ho ešte navštívil jeho dlhoročný skautský spolupracovník Jozef Petříček - Runco, aby spoločne zaspomínali na dobré i zlé časy strávené v prospech skautingu. Zomrel 29. decembra 1990 v Piešťanoch vo veku 75 rokov.

3.3 Anton Botek

Mons. ThDr. Anton Botek sa narodil 8. februára 1911 v obci Svederník v blízkosti Žiliny do šesťčlennej nábožnej mlynárskej rodiny¹⁸⁰. Po maturite v Nitre študoval teológiu v Trnave, kde 24. marca 1935 prijal z rúk biskupa Pavla Jantauscha kňazskú vysviacku. Stal sa kaplánom v Záluží pri Nitre, v Zlatých Moravciach, v Piešťanoch a vo Vrbovom. V Piešťanoch, kde bol preložený v roku 1937, pracoval od začiatku medzi najchudobnejšími občanmi. V roku 1937 pre nich založil kresťanské odborové hnutie a pre miništrantov *Legio Angelica* (Anjelská légia). V tom istom čase zakladá aj oddiel katolíckych skautov, ktorý bol s najväčšou pravdepodobnosťou súčasťou celoštátnej miništrantskej organizácie *Legio Angelica*¹⁸¹. Pre skautov zabezpečil oddielového vodcu Jozefa Maxiána, keďže on pre svoje pastoračné aktivity nemohol zastávať túto funkciu. Jeho pričinením vtedajší dekan a zároveň

¹⁷⁹ Tamže, s. 26.

¹⁸⁰ ĎURICA, Ján. Život a dielo tvorcu priekopníckeho prekladu celého Svätého písma s komentármi Jeruzalemskej Biblie. In: *Sväté písmo s komentármi a margináliami Jeruzalemskej Biblie*. Trnava: Vydavateľstvo Dobrá kniha, 2012. s. 2576.

Vid'. príloha č. 12.

¹⁸¹ MAZÚR, Monsignor Anton Botek, s. 6.

aj starosta Piešťan Alexander Šindelár postavil pre rozrastajúci sa skautský oddiel novú a dobre vybavenú skautskú klubovňu. Dovtedy sa skauti schádzali priamo v jeho kaplánskej izbe, ktorá však nebola priestorovo ani vybavením dostatočná.

V roku 1939 bol v rámci vojenskej duchovnej služby vyslaný do Belgicka k slovenským vysťahovalcom. Po návrate do Vrbového začal popri pastoračnej činnosti využívať vrodené predpoklady pre novinárstvo. Vďaka tomu sa v roku 1942 stal šéfredaktorom *Katolíckych novín*¹⁸². Pod jeho vedením sa Katolícke noviny stali obľúbeným týždenníkom na profesionálnej úrovni s pomerne vysokým nákladom. V roku 1945 bola zriadená Ústredná katolícka kancelária, kde sa stal riaditeľom. Po nástupe KSČ k moci bol v roku 1949 zatknutý. Väznený bol v Leopoldove, Novákoch, Ilave a v Močenku. V roku 1951 utiekol cez rieku Morava do Rakúska a následne do Ríma. V roku 1957 odišiel do Kanady, kde pôsobil desať rokov. Založil tam farnosť sv. Andreja v meste Welland, kde vybudoval kostol, školu a pastoračné centrum. V roku 1966 sa vrátil do Ríma, kde mu pápež Pavol VI. udelil hodnosť pápežského preláta¹⁸³. V Ríme sa venoval najmä literárnej činnosti a prekladateľstvu. V rokoch 1973 - 1976 pôsobil v slovenskej redakcii Vatikánskeho rozhlasu, takisto bol i členom Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Známym sa stal hlavne kvôli kompletnému prekladu Biblie. K Biblii, ktorú prekladal z originálnych jazykov, preložil aj poznámky a úvody z Jeruzalemskej Biblie. Tento systematický preklad bol kompletne spracovaný a vydaný až v rokoch 2004 - 2008. Po novembri 1989 sa vrátil naspäť do vlasti. Zomrel 9. 2. 1992 v Pezinku. Pochovaný je vo svojej rodnej obci Svederník.

3. 4 Jozef Petříček - Runco

Jozef Petříček sa narodil 15. decembra 1926 v Nových Zámkoch¹⁸⁴. Jeho rodičia pochádzali z okolia Prahy a do Nových Zámkov sa prisťahovali za prácou. Jeho otec bol čašník, ktorý si neskôr v Piešťanoch prenajal dnes už neexistujúci Hotel Slávia na Winterovej ulici. Vlastnil všetko hotelové zariadenie i časť nehnuteľného majetku. Po nástupe komunistov k moci v roku 1948 mu bol hotel vyvlastnený¹⁸⁵. To jeho otca položilo na kolená a krátko nato aj zomrel. Prvý a druhý ročník základnej školy vychodil

¹⁸² <https://old.katolickenoviny.sk/6-2011-anton-botek-hybal-nabozenskym-zivotom-zo-vsetkych-sil/>

¹⁸³ MAZÚR, *Monsignor Anton Botek*, s. 34.

¹⁸⁴ Junácky činovnícky preukaz Jozefa Petříčka (1946). Osobný archív Anny Oravcovej
Vid'. príloha č. 14.

¹⁸⁵ Jozef Petříček a ani jeho bratia nikdy nežiadali v reštitúciach o odškodnenie ich nebohého otca.

malý Jozef v Piešťanoch, kde býval u známych, nakoľko rodičia dostali prácu v Štubnianskych Tepliciach, dnes Turčianske Teplice, kde pracovali ako chatári pri stavbe najdlhšieho železničného tunela pri Čremošnom¹⁸⁶. Po dvoch rokoch odišiel za rodičmi. Keďže bol už fyzicky zdatnejší, denne chodieval do 3 kilometre vzdialenej školy na lyžiach. Do Piešťan sa spolu s rodičmi a s bratom vrátil v roku 1936. Vysokoškolské vzdelanie technického typu získal v Banskej Bystrici a v Prahe. Za manželku si v roku 1956 zobral Teréziu Dankovú. Spolu mali troch synov (Jozef, Jaroslav, Stanislav), dve dcéry (Mária a Terézia) a 15 vnúčat. Po zákaze skautingu v roku 1971 organizoval počas letných dovolení „rodinné“ tábory pre spoluzamestancov *Československého ústavu pre atestáciu prístrojov a zariadení* (ČSÚAPZ). Jozef Petříček sa nikdy nezohol pred žiadnym režimom, a preto mu to všetko po nástupe normalizačných rokov zráтали. Za pôsobenie v skautskom hnutí a náboženské presvedčenie bol zbavený funkcie vedúceho odboru riadenia v ČSÚAPZ. V čase, keď bol najmladší syn prvák a najstaršia dcéra maturovala v Bratislave na strednej škole, mu mesačný plat znížili o 500 korún, na tú dobu skutočne veľké peniaze¹⁸⁷. Tesne pred odchodom na dôchodok kúpil a zrenovoval spolu s rodinou chalupu v neďalekej obci Stará Lehota.

Do skautingu v Piešťanoch vstúpil ako 10-ročný v roku 1937. Išlo o oddiel katolíckych skautov v rámci celoštátnej miništrantskej organizácie *Legio Angelica* (Anjelská légia), ktorý založil v roku 1937 nový piešťanský kaplán Anton Botek. V novom oddiele, kde sa Jozef Petříček dostal hlavne vďaka tomu, že bol miništrant, zastával funkciu poradcu prvej družiny¹⁸⁸. Oddiel však nemal dlhého trvania a koncom roka 1938 musel tak ako ostatné skautské oddiely na Slovensku ukončiť svoju činnosť.

Po 2. svetovej vojne v roku 1945 pomáhal spolu s ďalšími skautskými činovníkmi obnovovať skauting v Piešťanoch. Spočiatku pracoval ako zástupca vodcu 2. oddielu skautov, neskôr aj ako jeho vodca. V októbri 1945 sa zúčastnil zájazdu slovenských skautov do Prahy, kde vzdali hold vtedajšiemu prezidentovi republiky a nadviazali vzťahy s českými skautmi. V novembri 1945 sa zúčastnil ako riadny delegát 1. skautského snemu v Žiline. Postupne bol riadnym delegátom a účastníkom až 11 snemov Slovenského skautingu¹⁸⁹. Tesne po návrate zo žilinského snemu si tak ako väčšina skautov vymyslel vlastnú skautskú prezývku „Runco“, čo znamená vodca stáda slonov. Od roku 1946

¹⁸⁶ <https://www.piestanskyydennik.sk/2011/01/28/odisiel-skautsky-vodca-jozef-petricek/>

¹⁸⁷ Osobné spomienky Terézie Petříčkovej, manželky Jozefa Petříčka

¹⁸⁸ PETRÍČEK, Jozef. *Môj skautský životopis*. Strojopis

¹⁸⁹ Tamže

zastával okrem funkcie vodcu 1. oddielu skautov, zástupcu zborového vodcu i funkciu zástupcu vodcu skautského okresu Piešťany. Aby mohol dané funkcie správne vykonávať, venoval svoj čas aj skautskému vzdelaniu. V roku 1946 sa zúčastnil OLS (Oblasťná lesná škola) v Hodruši, kde sa osobne stretol aj s náčelníkom Československého Junáka Rudolfom Plajnerom. Po zrušení skautingu komunistickou vládou v roku 1948 sa podarilo br. Runcovi ako jednej z výrazných postáv vtedajšieho piešťanského skautingu vyhnúť perzekúciám, a to vďaka jeho odchodu na štúdium do Banskej Bystrice a Prahy.

Jozef Petríček sa plne angažoval aj na znovuoobnovení skautingu v Piešťanoch v čase „pražskej jari“ v roku 1968. V obnovenom skautskom zbore zastával funkciu zástupcu zborového vodcu a od jesene 1970 aj funkciu zborového vodcu, ktorú mu odovzdal dovtedajší vodca Štefan Arbet¹⁹⁰. V roku 1969 si znovu doplnil skautské vzdelanie a absolvoval SÚLS (Slovenská ústredná lesná škola) v Blatnickej doline. Zúčastnili sa ho aj náčelníci Českého a Slovenského Junáka Rudolf Plajner a Ivan Janček. Vodcovský dekrét však br. Runco už nedostal, zrejme kvôli následnému potlačeniu skautingu. V počas krátkeho obdobia fungovania skautingu v Piešťanoch v rokoch 1968 - 1971 organizoval br. Runco okrem tradičných skautských táborov aj tábory tzv. rodinného typu. V praxi to znamenalo, že vedľa skautského tábora bol pridružený tábor rodinných príslušníkov vodcov, vodkýň a ostatných dospelých skautských činovníkov¹⁹¹.

Koncom roku 1989 sa opätovne podieľal na obnovení skautingu v Piešťanoch. Znovu prebral funkciu zborového vodcu, ktorú vykonával až do roku 2006, kedy ju z dôvodu vysokého veku odovzdal Anne Oravcovej - Nine. Aktívny bol aj na národnej úrovni. V rokoch 1989 - 1990 sa zúčastnil prípravných rokovaní o znovuoobnovení skautskej činnosti v Bratislave, Žiline, Trenčíne a Banskej Bystrici. V roku 1990 bol na 4. skautskom sneme v Žiline zvolený za člena revíznej komisie slovenského náčelníctva¹⁹². Na 5. skautskom sneme v Trenčíne bol v roku 1992 zvolený za vodcu chlapčenského skautského kmeňa. V priebehu výkonu tejto funkcie sa zúčastnil na viacerých rokovaniach so zástupcami zahraničných skautských delegácií, ako aj posledného zasadnutia náčelníctiev Slovenského a Českého skautingu v Brne tesne pred rozdelením Československa. Veľmi aktívny bol aj v oblasti skautského vzdelávania. V rokoch 1992 - 1994 viedol tri vodcovské lesné školy - Petrovice 1, 2, Hodruša-Hámre. Ako inštruktor SÚLS bol členom rady inštruktorov, prednášal až do vysokého veku na viacerých lesných

¹⁹⁰ PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, s. 32.

¹⁹¹ JANOTA - MIKLOŠ. *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 35.

¹⁹² Revízna rada Slovenského skautingu je nezávislý orgán, ktorý kontroluje hospodárenie celej organizácie.

školách, vodcovských a radcovských kurzoch. V roku 1994 moderoval 6. skautský snem v Bratislave, kde sa ako jeho delegát zúčastnil návštevy u prezidenta Michala Kováča.

Za dlhoročnú a vytrvalú prácu v skautingu získal viacero skautských vyznamenaní: 1992 - Skautská vernosť I. stupňa, 1993 - Skautská láska a Tri prsty bratstva, 1998 - Rád strieborného vlka ¹⁹³. Medzi jeho posledné zásluhy určite patrí úspešné rokovanie s predstaviteľmi mesta Piešťany z konca roku 2010 o odkúpení súčasného skautského domu do úplného vlastníctva piešťanského skautingu. Zomrel 17. januára 2011 v Piešťanoch vo veku 84 rokov. Pochovaný je na cintoríne na Bratislavskej ulici v Piešťanoch. Od roku 2015 je po ňom pomenovaný piešťanský 1. oddiel skautov brata Runca - strieborného vlka.

3.5 Anna Oravcová - Nina

Anna Oravcová, rod. Janíková sa narodila 20. augusta 1948 v Piešťanoch ako siedma z ôsmich detí ¹⁹⁴. Po absolvovaní základnej školy v Piešťanoch pokračovala v štúdiu v Starej Turej na strojárskom strednom odbornom učilišti, kde sa vyučila za mechaničku zdravotnej techniky. Od roku 1966 pracovala postupne v strojárenských podnikoch Chirana, Chimexia a Ekom v Piešťanoch. V roku 1976 sa vydala za Vladimíra Oravca. Narodili sa im dvaja synovia, Tomáš a Ondrej. V roku 1983 sa s rodinou presťahovala do rodinného domu v Moravanoch nad Váhom, kde žije i v súčasnosti. Od roku 2008 je na dôchodku, a tak sa môže naplno venovať rodine, svojím záľubám a hlavne skautingu ¹⁹⁵.

Do obnoveného piešťanského skautingu vstúpila v septembri 1968 ako 20 - ročná. O skautingu sa dozvedela od Marty Boledovičovej, ktorá bola zástupkyňou vodkyne dievčenského oddielu Idy Faithovej. Najprv pôsobila ako rádový člen družiny Nezábudok, ale od roku 1969 ako radkyňa tejto družiny ¹⁹⁶. V rokoch 1970 - 1971 zastávala funkciu zástupkyne 4. oddielu skautiek. Po letnom tábore v roku 1971 bol skauting znovu zakázaný. Tak ako viacerí skauti a skautky, aj s. Nina sa niekoľko rokov po zákaze skautingu zúčastňovala v rámci turistického klubu TJ Bezovec výletov do okolitej prírody, kde mohli aspoň čiastočne uchovávať skautské myšlienky.

Po obnovení skautingu v roku 1989 sa už ako manželka a matka dvoch synov zapojila do obnovovania skautingu v Piešťanoch. Počas prvých troch rokov zastávala funkciu zástupkyne

¹⁹³ PETRÍČEK, Jozef. *Môj skautský životopis*. Strojopis

¹⁹⁴ Vid'. príloha č. 15.

¹⁹⁵ Osobný a skautský životopis Anny Oravcovej - Niny. Osobný archív Anny Oravcovej

¹⁹⁶ JANOTA - MIKLOŠ. *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 34.

a následne aj vodkyne 1. oddielu skautiek. Od roku 1994 až do roku 2006 vykonávala funkciu zástupkyne zborového vodcu. Popritom v rokoch 1995 - 1996 pracovala ako zástupkyňa okresného vodcu skautského okresu Trnava. Keďže chcela svoju prácu v skautingu vykonávať zodpovedne, zúčastnila sa medzi rokmi 1992 - 1998 niekoľkých dievčenských vodcovských lesných škôl. V roku 2006 prebrala od br. Runca funkciu zborového vodcu, ktorú vykonáva i v súčasnosti. Za prácu v skautingu získala viacero skautských vyznamenaní: 1999 - Skautská láska, 2007 - Služba skautingu, 2010 - Rád strieborného trojlístka ¹⁹⁷.

¹⁹⁷ JANOTA - MIKLOŠ. *Osobnosti skautingu na Slovensku*, s. 34.

Chronologický prehľad udalostí

- 1907 - 1. 8. Robert Baden-Powell organizuje prvý skautský tábor na ostrove Brownsea na juhu Anglicka, oficiálny vznik svetového skautingu
- 1911 - 8. 2. sa narodil Anton Botek, kňaz, prekladateľ Biblie a zakladateľ katolíckeho skautského oddielu v Piešťanoch
- 1911 - stredoškolský učiteľ Antonín Benjamín Svojsík zakladá po návšteve skautov v Anglicku skauting v Česku
- 1912 - 27. 1 sa narodil jeden z prvých zakladateľou skautingu v Piešťanoch Štefan Masaryk - Runci, ktorý väčšinu skautského života prežil v Trenčíne
- 1913 - 3. 6. stredoškolský učiteľ Alexander Karle zakladá v Komárne prvý skautský oddiel na území Slovensko, išlo ale o čisto maďarský oddiel skautov
- 1915 - 5. 4 sa narodil jeden z prvých priekopníkov skautingu v Piešťanoch Štefan Arbet - Maugli
- 1918 - 28. 10. vznikla 1. Československá republika
- 1919 - počas marca vznikol v Žiline prvý slovenský skautský oddiel - „*Študentský scout oddiel*“
- 1919 - 7. 6. vznik celoštátnej skautskej organizácie *Svaz junákov - skautov Republiky Československej*
- 1920 - 30. 7. začalo v Londýne prvé celosvetové stretnutie skautov - jamboree
- 1926 - 15. 12. sa narodil jeden z najvýraznejších členov piešťanského skautingu Jozef Petříček - Runco
- 1928 - v januári vzniká Slovenský katolícky skauting, ktorý je súčasťou celoštátneho Zväzu skautov
- 1930 - celosvetová židovská skautská organizácia Brit Trumpeldor (Betar), ktorá bola samostatnou zložkou vo Zväze junákov, mala v Piešťanoch 11 registrovaných členov, vodcom bol Tibor Lilienthal, ide o prvú zdokladovanú zmienku o skautingu v Piešťanoch
- 1931 - na konci decembra je v piešťanskom oddiele židovských skautov Brit Trumpeldor registrovaných 33 členov, v nasledujúcom roku sa však už neregistrujú a pravdepodobne končia svoju činnosť

- 1932 - v tomto roku začal v Piešťanoch fungovať oddiel vodných skautov, počas októbra sa zúčastnili skautských diaľkových kanoistických pretekov Žilina - Trenčín
- 1932 - 7. 12. zorganizoval novovzniknutý oddiel vodných skautov v Piešťanoch v kaviarni Centrál spoločenský večierok pre verejnosť s bohatým kultúrnym a zábavným programom, oddiel sa rozpadol v priebehu niekoľkých rokov z dôvodu odchodu vodcu oddielu
- 1935 - v novembri vznikol v Piešťanoch prvý skautský oddiel v rámci Zväzu junákov, zakladateľmi bol Ján Šlahor, učiteľ a bývalý skautský vodca z Nitry a Štefan Masaryk, skaut z Trenčína, ktorý si v Piešťanoch vykonával vojenskú prezenčnú službu v leteckom pluku, miestnosť na skautskú činnosť zapožičala skautskému oddielu meštianska škola (dnes Gymnázium P. de Coubertina)
- 1935 - 7. 12. skauti z Piešťan zorganizovali zoznamovací čajový večierok s bohatým programom
- 1937 - katolícky kaplán Anton Botek zakladá na fare v Piešťanoch oddiel katolíckych skautov v rámci miništrantského hnutia *Legio Angelica*, Jozef Petříček - Runco začína chodiť na skaut
- 1938 - 5. 12. Slovenská autonómna vláda oficiálne zakazuje skauting na Slovensku, koniec skautingu v Piešťanoch
- 1945 - v máji po skončení 2. svetovej vojny sa začína obnovovať skauting v Československu
- 1945 - počas leta uskutočnili piešťanský skauti školiaci tábor v lokalite Jelenie jamy, začiatok obnovy skautingu v Piešťanoch - Jozef Petříček, Pavol Drabant
- 1945 - začiatkom októbra sa skautský činovníci z Piešťan zúčastnili zájazdu slovenských skautov do Česka z dôvodu nadviazania vzájomného kontaktu s Českým Junákom
- 1945 - 9. - 11. 11. sa delegácia skautov z Piešťan zúčastnila v Žiline na I. sneme Slovenského Junáka
- 1946 - v máji sa piešťanský skauti zúčastnili na sneme novovytvorenej Považskej skautskej oblasti, vznik Piešťanského skautského okresu
- 1946 - vznikli skautské oddiely v Drahovciach, v Moravanoch nad Váhom a vo Vrbovom
- 1946 - v Piešťanoch sa vytvára 2. skautský zbor tvorený vlčiakmi a včielkami, naďalej funguje 1. skautský zbor tvorený skautami a skautkami

- 1946 - 26. 9. návštívila Piešťany počas svojej cesty po Československu náčelníčka svetového dievčenského skautingu lady Olave Baden - Powell, manželka zakladateľa skautingu
- 1948 - 25. 2 sa komunistická strana prevratom dostala k absolútnej moci, koniec demokracie v Československu a začiatok konca skautského hnutia
- 1948 - v lete sa v lokalite Jelenie jamy uskutočnil posledný skautský tábor, skauting v Piešťanoch prerušuje svoju činnosť na dlhých 20 rokov
- 1948 - 20. 8. sa narodila dlhoročná skautka a súčasná zborová vodkyňa Anna Oravcová, rod. Janíková - Nina
- 1968 - v januári sa k moci dostáva reformné komunistické hnutie na čele s Alexandrom Dubčekom, nastáva obdobie tzv. Pražskej jari a začína obnova skautingu v Československu
- 1968 - v jarých mesiacoch sa v Piešťanoch obnovuje skautská činnosť - Jozef Petříček, Štefan Arbet, Anna Oravcová
- 1968 - v lete sa po 20 ročnom zákaze skautingu v Piešťanoch uskutočnil prvý tábor, ktorý sa odohral v lokalite Úhrad v blízkosti Novej Lehoty
- 1968 - 21. 8 obsadili vojská Varšavskej zmluvy Československo
- 1970 - v apríli komunisti opätovne zrušili skauting na Slovensku a vytvorili Pionierskú organizáciu mnoho oddielov pokračovalo v ilegálnej skautskej činnosti, alebo pod krytím iných mládežníckych organizácií
- 1971 - počas leta sa v lokalite Belušké Slatiny uskutočnil posledný tábor piešťanských skautov, v tom čase bol skauting už oficiálne zrušený a v podstate išlo o ilegálnu činnosť
- 1971 - skauting v Piešťanoch oficiálne končí svoju činnosť, časť skautov pokračuje vo svojej činnosti v rámci turistických mládežníckych oddielov
- 1989 - 17. 11. Nežná revolúcia a pád komunizmu v Československu, skauti začínajú obnovovať svoju činnosť
- 1989 - 13. 12. sa v kaviarni Delfín uskutočnilo prvé stretnutie skautov ohľadom obnovenia skautingu v Piešťanoch
- 1990 - v januári sa v Piešťanoch obnovuje skautská činnosť, vzniká 80. zbor Piešťany, organizujú sa vodcovské a radcovské kurzy, skauti začínajú využívať priestory DDM - Dom detí a mládeže, dnes Centrum voľného času AHOJ

- 1990 - v lete sa opätovne uskutočňujú po dlhých rokoch skautské tábory v lokalite Úhrad
- 1990 - na konci decembra sa piešťanský skauti zapájajú do prvého ročníka roznášania Betlehemského svetla
- 1990 - 29. 12. zomrel vo veku 75 rokov Štefan Arbet, jeden z prvých piešťanských skautov a viacnásobný zborový vodca
- 1993 - 1. 1. Rozdelenie Československa a vznik samostatnej Slovenskej republiky, vznik samostatnej skautskej organizácie Slovenský skauting
- 1993 - v marci piešťanský skauti získali od rehoľného rádu školských sestier Notre Dame do dlhodobého užívania objekt na Kuzmányho ulici 11 v blízkosti Mestského parku, priestory boli využívané do roku 2005
- 1993 - 5. 11. vznikol v súčasnosti najväčší oddiel v Piešťanoch - 2. oddiel skautiek Čunkšipi čokan, jeho prvou vodkyňou sa stala Silvia Šušorová, rod. Kováčová - Sia
- 1998 - v septembri vznikol v Drahovciach zmiešaný (chlapci a dievčatá) skautský oddiel, zakladateľkou a vodkyňou bola Jana Micháľková - Bonza, oddiel existoval do júna 2003
- 2005 - skauti začínajú využívať nové priestory na svoju činnosť: 1. oddiel skautov a vlčiaci garáž pri Jezuitskom kostole, 2. oddiel skautiek a včielky tzv. Zrnko na ulici Zavretý kút, 2. oddiel skautov starý rodinný dom na Cintorínskej ulici
- 2006 - Jozef Petříček - Runco sa kvôli vysokému veku vzdal funkcie zborového vodcu v prospech Anny Oravcovej - Nina
- 2010 - začiatkom septembra vzniká v Potvoriciach skautský oddiel - 2. oddiel Vikingovia, jeho zakladateľom a vodcom je Juraj Haládik - Pytón
- 2010 - 7. 10. mesto Piešťany predalo skautom do trvalej držby dom na adrese Mešťianska ulica 1, skauti z Piešťan tak po prvý raz získali trvalé miesto na svoju skautskú činnosť, po rozsiahlej rekonštrukcii sa priestory začali využívať od roku 2011
- 2011 - 17. 1. zomrel vo veku 84 rokov dlhoročný piešťanský skaut a zborový vodca Jozef Petříček - Runco
- 2015 - v októbri vzniká za pomoci skautov z Piešťan nový oddiel v Seredi, vďaka tomu je v roku 2017 registrovaných v piešťanskom zbore historicky najviac členov - 298

- 2015 - 23. 1. sa 80. zbor Ginko Piešťany stal súčasťou Trnavskej skautskej oblasti, ktorá sa premenovala na oblasť Západoslovenskú, jej vodkyňou sa stala Jana Janošíková, rod. Šmýkalová - Jane, bývalá vodkyňa 2. oddielu skautiek Čunkšipi čokan v Piešťanoch
- 2017 - 11. 1. bol založený 1. oddiel vlčat a včielok Tablokapi na Starej Myjave v blízkosti Myjavy, vodcom oddielu je Magdaléna Bučencová, rod. Seidlová - Majda, dlhoročná skautka z Piešťan
- 2017 - v októbri sa skautský oddiel v Seredi osamostatňuje a vytvára 82. zbor Polaris Sered', zborovým vodcom sa stáva dovtedajší vodca seredského oddielu Ivan Javor - Yogi

Záver

Cieľom našej záverečnej práce bolo spracovať čo najkomplexnejšie históriu skautingu v Piešťanoch počas 20. storočia a stručne aj históriu skautingu na Slovensku. Piešťanský skauting počas tohto turbulentného obdobia prekonal tri dlhotrvajúce zákazy svojej činnosti, perzekúcie skautských činovníkov a i obdobia s vnútornými problémami organizácie.

Naša práca by sa pravdepodobne mohla v budúcom období postupne rozširovať o nové informácie, hlavne čo sa týka moderného obdobia približne od roku 1990, rozširovania poznatkov o jednotlivých osobnostiach skautingu v Piešťanoch i v blízkom okolí. Naším úprimným zámerom je v budúcnosti vydať publikáciu, ktorá by zaujímavou a čitateľsky prítiažlivou formou sprístupnila širokej skautskej i neskautskej verejnosti históriu skautingu v Piešťanoch v 20. i 21. storočí.

Na záver už len doplním želanie, aby táto prvá, aspoň čiastočne ucelenejšia práca o dejinách skautingu v Piešťanoch, stala námetom pre ďalšie rozsiahlejšie práce o danej problematike.

Zoznam použitých prameňov a literatúry

Zoznam prameňov

Osobný archív Anny Oravcovej

ARBET, Štefan. *Skauti tábora. Príbehy zo skautského tábora cez letné prázdniny*, 56 s.

PETRÍČEK, Jozef. *História skautingu v Piešťanoch*. Strojopis, 39 s.

PETRÍČEK, Jozef. *Môj skautský životopis*. Strojopis

Oddielová zápisnica II. oddielu Levov , december 1945 - december 1946

Oddielová zápisnica 2. oddielu Levov v Piešťanoch, október 1947 - júl 1948

Kronika 3. oddielu dievčat, júl 1971 - máj 1972

Junácky činovnícky preukaz Jozefa Petríčka (1946) a Štefana Arbeta (1937, 1946)

Osobný a skautský životopis Anny Oravcovej - Niny

Divadelné plagáty skautských divadelných hier z roku 1946 a 1948

Historické skautské fotografie (1946 - 2005)

Zoznam dobovej tlače

Buď pripravený: časopis slovenského skautstva a študentstva, 1930 - 1938

Piešťanské noviny: nepochitický týždenník, 1935 - 1936

Piešťanský obzor: spoločenský nepochitický týždenník, 1932

Piešťanský týždeň, 2010

Revue Piešťany, 2001

Skaut: mesačník slovenských katolíckych skautov, 1936 - 1938

Zoznam použitej literatúry

ANDROVIČ, Štefan. *Letecký skauting na Slovensku: historický prehľad*. Bratislava: Slovenský skauting, 2002, 19 s.

ANDROVIČ, Štefan. *Skautské lesné školy a kurzy na Slovensku*. Banská Štiavnica: Slovenská nadácia Baden-Powella, 1995, 24 s.

BŘEČKA, Bruno. *Kronika čs. skautského hnutí do roku 1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, 321 s.

ĎURICA, Ján. Život a dielo tvorca priekopníckeho prekladu celého Svätého písma s komentármi Jeruzalemskej Biblie. In *Sväté písmo s komentármi a margináliami Jeruzalemskej Biblie*. Trnava : Vydavateľstvo Dobrá kniha, 2012

ETTLER, Dominik. *Legio Angelica - historie a inspirace pro výchovu ministrantů* [Diplomová práca]. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Fakulta fundamentální a dogmatické teologie, 2016, 88 s.

JANOTA, Peter. *Stručný prehľad dejín skautingu na Slovensku*. Bratislava: Slovenský skauting, 2015, 36 s. Rukopis.

JANOTA, Peter - MIKLOŠ, Jozef. *Osobnosti skautingu na Slovensku*. Bratislava: Slovenský skauting – Historická komisia, 2013, 58 s.

JAREMBINSKÁ, Dana. *Slovenský skauting a Federácia skautov Európy na východnom Slovensku* [Diplomová práca]. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied, 2014, 109 s

MACEK, Alojz M. *Katolícki skauti na Slovensku*. Bratislava : Ústredie SKS, 1938. 463 s.

MAZÚR.,M. *Monsignor Anton Botek*. Svederník: Obecný úrad a farský úrad v Dlhom Poli, 2011, 98 s.

MILLA, Michal. *Hlinkova mládež 1938-1945*. Bratislava: Ústav pamäti národa, 2008, 279 s.

ŠANTORA, Roman a kolektív. *Skautské století - Dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák - svaz skautů a skautek ČR, Tiskové a distribuční centrum, 2012, s. 29.

Zoznam použitých zdrojov z internetu

<http://www.trencan.6f.sk/os52/016-TTT4=OS52-fin-ele.pdf> (9. 2. 2019)

<http://www.trencan.6f.sk/SHS/CV1912-MasarykSt-Upd03.pdf> (12. 3. 2019) - životopis trenčianskeho skauta Štefana Masaryka

<http://www.trencan.6f.sk/os52/001-002-SkautingVodnySk@.pdf> (23. 3. 2019) - vodný skauting na Slovensku

<http://www.trencan.6f.sk/SHS/CV1919-KyselovaLydia-CV-verS02.pdf> (10. 4. 2019) - životopis Lýdie Kyselovej

http://vso.skauting.sk/wp-content/uploads/kronika_vso_1_diel.pdf (8.2. 2019) - Kronika skautingu na východnom Slovensku (1914 - 1989)

<http://storocnica.skauting.sk/casova-os/> (26. 2. 2019)

<https://www.skaut.cz/skauting/historie/> (26. 2. 2019)

<https://www.piestanskydennik.sk/2010/02/02/prvu-klubovnu-mali-skauti-v-pivnici-gymnazia/> (16. 3. 2019)

<https://www.piestanskydennik.sk/2011/01/28/odisiel-skautsky-vodca-jozef-petricek/> (21. 3. 2019)

<http://szmcs.sk/sk/zvaz-skautov-madarskej-narodnosti> (27. 2. 2019)

<https://www.odklinaniehradov.sk/o-projekte/> (27. 2. 2019)

<http://bbmesto.fara.sk/knaz-emil-sutor-podakoval-za-80-rokov-zivota> (16. 3. 2019)

<https://old.katolickenoviny.sk/6-2011-anton-botek-hybal-nabozenskym-zivotom-zo-vsetkych-sil/> (17. 3. 2019)

https://www.pamiatky.sk/Content/PZ_ZASADY/Piestany/012_textov%C3%A1_%C4%8Das%C5%A5.pdf (19. 3. 2019)

http://www.pic-piestany.sk/omeste/pamiatky/detaily/?tx_kioscosmotronpi1%5Bdetail%5D=0102586 (5. 4. 2019)

<https://www.gonzoaviation.com/clanok/z-najstarsej-leteckej-historie-piestan> (20. 3. 2019)

https://www.piestany.sk/e_download.php?file=data/editor/189sk_1.pdf&original=Kronika_1933-1949_01.pdf - zdigitalizovaná Kronika mesta Piešťany 1933 - 1949 (29. 3. 2019)

<https://zidovskelisty.info/2017/01/28/skautska-organizace-makabi-hacair-vznikla-pred-devadesati-lety/> (2. 4. 2019)

<http://www.kniznica.sk/o-kniznici/z-historie-kniznice/> (7. 4. 2019)

<https://www.nitrianskablatnica.sk/historia-obce/11/1/sm/32983/.html> (8. 4. 2019)

http://www.obecbanka.sk/download_file_f.php?id=581535 (9. 4. 2019)

<https://www.pnky.sk/koktail/winterov-vnuk-vyraba-v-australii-kozmetiku-podla-piestanskych-receptov/> (9. 4. 2019)

<https://www.rail.sk/arp/slovakia/history/h436.htm> (10. 4. 2019)

Prílohy

**Príloha č. 1: Lord Robert Baden-Powell (22. 2. 1857 - 8.1. 1941) -
zakladateľ skautingu**

([https://commons.wikimedia.org/wiki/Robert_Baden-Powell#/media/File:Baden-Powell_ggbain-39190_\(cropped\).png](https://commons.wikimedia.org/wiki/Robert_Baden-Powell#/media/File:Baden-Powell_ggbain-39190_(cropped).png)) 7.2. 2019

**Príloha č. 2: Antonín Benjamín Svojsík (5. 9. 1876 - 17. 9. 1938) -
zakladateľ skautingu v Česku**

(<http://www.skaut3oddildvur.estranky.cz/clanky/zakladatele-a-osobnosti-skautingu/antonin-benjamin-svojsik.html>) 8.2. 2019

Príloha č. 3: Oddielová zápisnica 2. oddielu skautov z 19. decembra 1945

(Oddielová zápisnica II. oddielu Levov - Osobný archív Anny Oravcovej)

II. oddielová schôdza II. oddielu Levov

Piešťany 19. XII. 1945

Druhú oddielovú schôdzu zahájil brat oddielový vedúci Harvančík pozdravom „Zdar“. Po zahájení povedal bratom, že bude preložený a preto odovzdáva vedenie do spoľahlivých rúk brata oddielového zástupcu Petríčka.

Týmto prevzal vedenie 2. oddielu brat oddielový zástupca. Hneď aj začal s bratmi preberať nováčikovskú skúšku. V krátkosti vysvetlil bratom, čo obsahuje nováčikovská skúška a začal vysvetľovať skautské zákony. Tiež nám vysvetlil heslá a pozdravy.

Potom nás naučil skautskú pieseň „Nehovor, že nejdeš strážiť“. Vo voľných návrhoch sa debatovalo o termíne nováčikovskej skúšky. Ešte sme sa zahrli hru „Istý cieľ“, ktorá sa bratom veľmi páčila. Po hre ukončil schôdzu brat oddielový zástupca Petríček so skautským pozdravom „Zdar“.

Artúr Belohorský

oddielový zapisovateľ

Jožo Petríček

oddielový zástupca

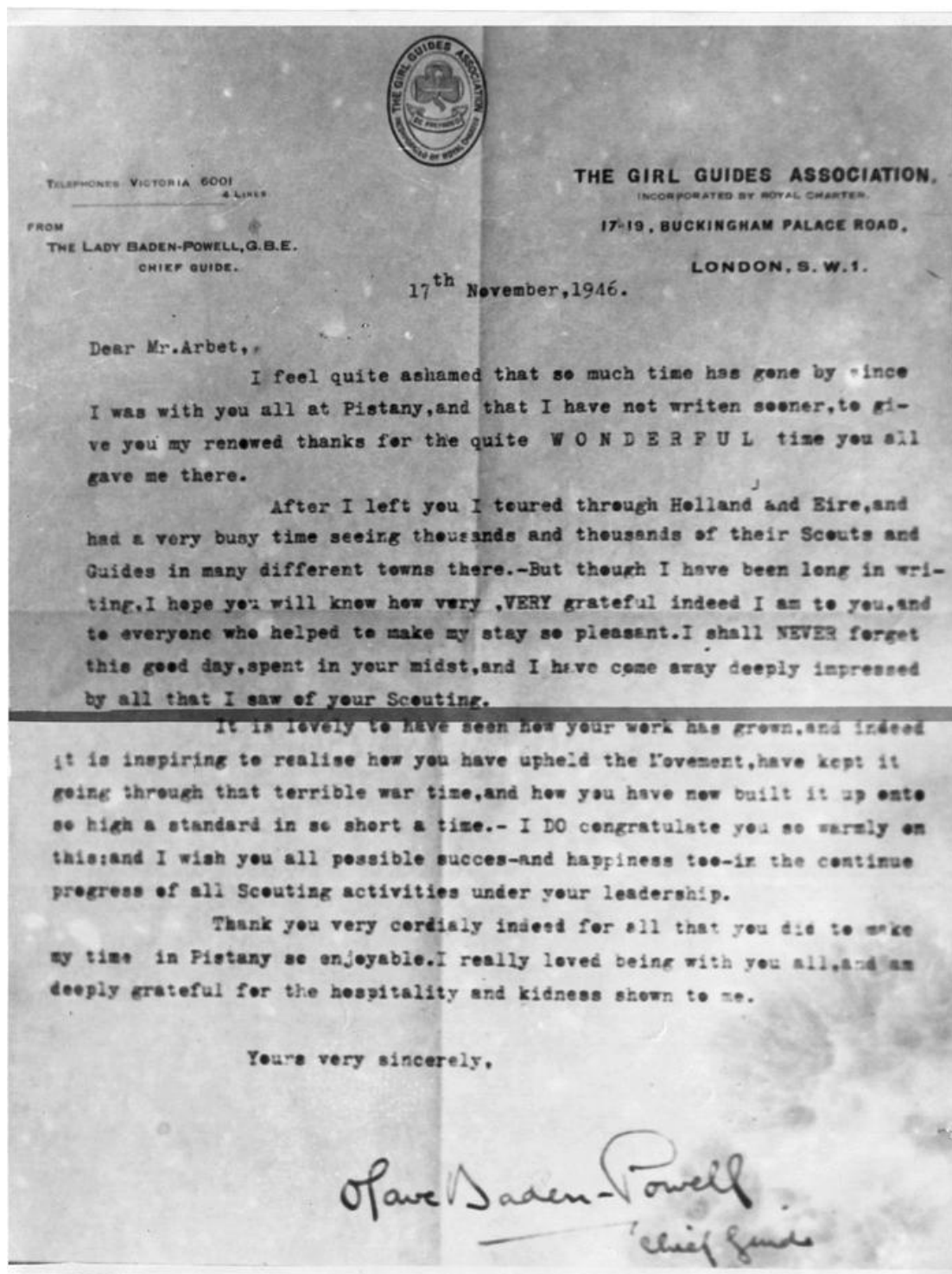
Príloha č. 4: Tábor 2. oddielu skautov v júli 1946 v lokalite Burková studnička
(Osobný archív Anny Oravcovej)

Príloha č. 5: Svetová náčelníčka dievčenského skautingu Lady Baden-Powell
počas návštevy Piešťan 26. septembra 1946
(Osobný archív Anny Oravcovej)

Príloha č. 6: Ďakovný list Lady Baden-Powell odoslaný zborovému vodcovi
Štefanovi Arbetovi z návštevy Piešťan v septembri 1946
(Archív Historickej komisie Slovenského skautingu)

Príloha č. 7: Preklad d'akovného listu Lady Baden-Powell

17. novembra 1946

Vážený pán Arbet,

Cítim sa veľmi zahanbene, že ušlo toľko času, odkedy som bola s Vami v Piešťanoch, a že som predtým nenapísala, aby som Vám poďakovala za skutočne úžasný čas, ktorý ste mi tam urobili.

Potom, čo som od Vás odišla, som cestovala cez Holandsko a Írsko, a bola som veľmi zaneprázdnená stretávaním sa s tisícami a tisícami skautov a skautiek v mnohých tunajších mestách. Napriek tomu som Vás zahrnula dlhšími listami. Dúfam, že viete, ako hlboko som Vám vďačná, i všetkým, ktorí mi pomohli, aby bol môj pobyt tak príjemný. Nikdy nezabudnem na tento skvelý deň, strávený vo vašej blízkosti, odišla som hlboko ohromená všetkým, čo som videla u Vás v skautingu.

Je krásne vidieť, ako sa vaša práca rozrástla, a skutočne je to inšpirujúce uvedomiť si, ako ste hnutie udržali počas vojny. Prajem Vám veľa možných úspechov a šťastia aj v pokračujúcom raste všetkých skautských aktivít pod Vaším vedením.

Veľmi pekne Vám ďakujem za všetko, čo ste urobili, aby sa môj čas v Piešťanoch stal príjemným. Naozaj som bola potešená byť s vami všetkými a som hlboko vďačná za pohostinnosť a láskavosť, ktorú ste mi ukázali.

S pozdravom.

Olave Baden-Powell, náčelníčka skautiek

**Príloha č. 8: Preprava táborového materiálu na skautský tábor v Modrovskej doline
v roku 1947**
(Osobný archív Anny Oravcovej)

Príloha č. 9: Skautský tábor na Úhrade v roku 1969
(Osobný archív Anny Oravcovej)

Príloha č. 10: Odovzdávanie Betlehemskeho svetla v Piešťanoch v roku 1991

(Osobný archív Anny Oravcovej)

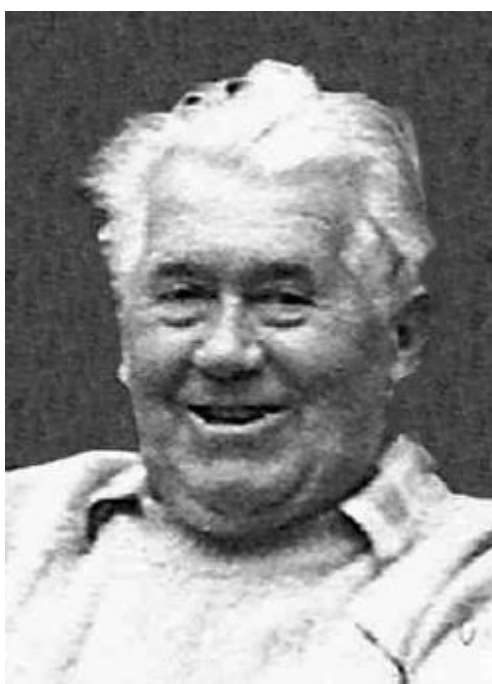

Príloha č. 11: Štefan Masaryk - Runci (1912 - 2006)

(<http://www.trencan.6f.sk/SHS/CV1912-MasarykSt-Upd03.pdf>) 12. 3. 2019

Príloha č. 12: Anton Botek (1911 - 1992)

(<http://www.svedernik.info/article/default/2104>) 12. 3. 2019

**Príloha č. 13: Štefan Arbet - Mauglí (1915 - 1990), fotografia z roku 1937 a 1946,
skautský preukaz z roku 1937**
(Osobný archív Anny Oravcovej)

NÁČELNÍCTVO SVÄZU JUNÁKOV SKAUTOV A SKAUTIEK REPUBLIKY ČESKOSLOV.

stvrďuje, že ^{bral} ~~aspiranta~~ *Štefan Arbet, škola.*

narodený(á) *r. 1915*

bývajúcí(a) *Priešťany - Wilsonova 91*

zmocnený je k vykonávaniu funkcie
vedúceho 1. ohl. odd. v Priešťanoch

V Prahe, dňa *27. februára 1937.*

J. Jozef Šimánek
zpravodaj Náčelníctva.

L. B. Štefánik
náčelník.

Príloha č. 14: Jozef Petříček - Runco (1926 - 2011), fotografia z roku 1946 a 2010
(Osobný archív Anny Oravcovej)

Príloha č. 15: Anna Oravcová - Nina (1948)
(JANOTA, Peter. MIKLOŠ, Jozef. *Osobnosti skautingu na Slovensku*. Bratislava:
Slovenský skauting – Historická komisia, 2013, s. 34.)

Príloha č. 16: Zoznam piešťanských skautských táborov od roku 1945 po súčasnosť

(O táboroch v rokoch 1930 - 1938 nemáme žiadne dochované informácie)

Rok	Lokalita tábora
1945	Jelenie jamy - Moravany nad Váhom
1946	Burková studnička, medzi Radošinou a sedlom Havran
1947	Modrovská dolina - Modrová 1. zbor - skauti, skautky
1947	Jablonica 2. zbor - vlčaci, včielky
1948	Jelenie jamy - Moravany nad Váhom
1949	Putovný tábor: Vysoké Tatry - skauti/roveri
1968	Úhrad - Nová Lehota
1969	Úhrad - Nová Lehota
1970	Brodzany
1971	Belušké Slatiny
1990 - 1992	Úhrad - Nová Lehota
1993	Hrádocká dolina - Hrádok
1993	Splav: Bytča - Piešťany - 1. oddiel skautov
1994	Úhrad - Nová Lehota
1994	Splav: Žilina - Piešťany - 1. oddiel skautov
1995	Úhrad - Nová Lehota
1995	Splav: Piešťany - Komárno - 1. oddiel skautov
1996	Trebichava
1997	Úhrad - Nová Lehota
1998	Dolina - Nová Lehota
1999	Úhrad - Nová Lehota
2000	Úhrad - Nová Lehota
2000	Putovný tábor: Malé Karpaty - 1. oddiel skautov

2001 - 2002	Úhrad - Nová Lehota
2003	Úhrad - Nová Lehota
2003	Cyklistický putovný tábor: Piešťany - Trenčianské Teplice - 1. oddiel skautov
2004	Klátová Nová Ves
2005	Dlhá lúka pod Klenovom - Čhtelnica
2006 - 2007	Vyvieračka pod Bacharkou - Dobrá Voda
2008 - 2009	Bratislavská lúka - Nová Lehota
2010	Vyvieračka pod Bacharkou - Dobrá Voda
2011	Dolina - Nová Lehota
2012	Topolecká - Stará Turá
2013	Dolný Lopašov
2014	Bratislavská lúka - Nová Lehota
2015 - 2016	Vyvieračka pod Bacharkou - Dobrá Voda
2017	Plavecký Mikuláš
2017	Putovný tábor: Strážovské vrchy - 1. oddiel skautov
2018	Bratislavská lúka - Nová Lehota